

Adil Ali Atalay (Vaktıdolu)

GEL KENDİNE DELI GÖNÜL

can yayınları

9

6. BASIM

Adil Ali Atalay Vaktidolu

GEL KENDİNE DELİ GÖNÜL

Ali Adil Atalay

Mallafenari Sok. No:16 Cağaloğlu/İST.

Tel:(0212) 528 36 09 Fax:528 36 10

Posta Çek No: 660549

Adil Ali Atalay Vaktidolu

Bankalar Caddesi Yanıkkapı Sok. No. 38

Nadir Han Kat: 3 No.7-8 Karaköy / İSTANBUL.

Tel.: (0212) 237 62 54 - 235 25 86

Fax: (0.212) 235 83 48

Birinci Basım	: 1988
İkinci Basım	: Nisan 1992
Üçüncü Basım	: Temmuz 1995
Dördüncü Basım	: Nisan 1996
Beşinci Basım	: Kasım 1996
Altıncı Basım	: Eylül 1997

●
ISBN 975 - 7812 - 01 - 3

●
Basım:

KAYHAN MATBAACILIK

(0.212) 576 01 36

●
Cilt:

YALÇIN MÜCELLİTHANESİ

Tel: (0.212) 544 50 73

●
Bu yapıtımı ırk, renk, din, dil, milliyet, cinsiyet ayrımı
yapmadan birlik, sevgi, barış içinde yaşamak isteyen
bütün insanlara armağan ediyorum...

İÇİNDEKİLER

Kısa Yaşamım	9	Pişer Ha Pişer	55
Ben de Adil Ali Kulunuz Sizin	12	Geçer	56
Ali Diyerek	15	Erenler	57
İsterim ki	16	Çözdüm Erenler	58
Geldi Bu Kurban	17	Ne Gezer	59
Aşk İle Dolsun	18	Bir Bala Benzer	60
Veli Kendidir	19	Esmişe Benzer	61
Görenlerdeniz	21	İnsanım Diyor	62
Bilenlerdeniz	22	Kör Olur	63
Nevruziye.....	25	Sen N olur N olur	64
Verem Dedim Verem Dedim ..	26	Alır Götürür	65
NEFESLER		Pir Hacı Bektaş	66
İnsanda	29	Alan Hey	67
Gel Gir Közüne	30	Olamaz	68
Gelince	31	Bulamaz	69
Tadan Olmadı	32	Aranmaz	70
Bir Nuru Geldi	33	Olamaz	71
Bilmeli	34	Cahil Bilemez	72
Velisin Veli	35	Pişenlerdeniz	73
Düşmez ki	36	Gel Âdeme	74
Var Eder Seni	37	Açmak Gerek	75
Bulursa Bizi	38	Hak Ademden Başka Değil	76
İrşatçı Gerek	39	Allah'ım	77
İnsana Geldik	40	Sabret Murat Alacaksın	78
Haber Al	41	Yar Olursun	79
Sensin Efendim	42	Ederler	80
Giremez Pirim	43	Ademullahdır	81
Bir Mekân Gördüm	44	Ademdedir	83
Her Zaman	45	Hak Sendedir	84
Canandır Canan	46	Bende Nedir	85
Gözden	47	Derim Dost Dost	86
Alır mısın Seni.....	48	Söyle Söyle Dertini Ey Dost ..	87
Vazgeç Kötülükten		Suçumuz	88
Adam Olasın	49	DİVANI'LER	
Tavaf Eylesin	50	Hurufat	91
Yoldan Şaşarsın	51	İkilik Kalksın Artık	93
Mahrum Gidersin	52	Aşk	94
Aşk Olsun	53	Na't-ı Ali	96
İnsanı Hak Hakkı İnsan		Bak ki Neler Gördüler	97
Tamamlar	54		

GÜZELLEMELELER

Gül Bahçesinde	100
Oldurdun Beni	101
Yolu Ne Güzel	102
Gel Kalbime Gir	103
Sümbül Açtı mı?	104

KOŞMALAR

KOÇAKLAMALAR

Bana	107
Biçtirdin Beni	109
Üstüne	110
Bacı Bacı	111
Kalmadı	112
Düşenin Elinden .	
Tutan Kalmadı	113
Hakim Efendi	114
Demedim ki	115
Sanki	116
Zar Gizli Gizli	117
Kendi Derdini	118
Seni Seni	119
Hele Ayrılık	120
Sezebilseydik	121
Gel Gel	122
Uyandı Gönül	123
Kul Olacağım	124
Ağıt: Ölene mi Kalana mı	
Ağlarım	125
Bizler Kulu Pula Sattık	
Dostlarım	126
Zalim Parmağıdır Bilin	
Dostlarım	127
Yiyen Kim	128
Gidelim	129
Çektim	130
Ne Deyim	131
Dostum	132
Dengesiz Oldun	133
Üşüdüm Bugün	134
Dediler	135
Ermış Gibidir	136

Senindir	138
Hiç Olur	139
Var Olur	140
Tacıdır Tacı	141
Kül Oldu	142
Nur Oldu	143
Sensiz	144
İlme Kağıt Kalem Ağaç	145
Seni Görünce	147
Seni Ayırana Tanı	148
Ayrılamam ki	149
Aşık Veysel	151
Yaş Olsaydım	152
Kul Olmuşum	153
Olur Talan	154
Tut Beni Tutabilirsen	155
Dost Gönülümün İçindesin	156
Düşer Gözümünden Düşersin	157
Erir Gider	159
Değer	160
Hızırname	161
Kul Olmuş	162
Bilimsiz Varlık Olur mu?	163
Koçaklama	164
Nevruziye	165
MANİLER - İKİLİLER -	
DİZELER	167
Gidecek Yolu Gerek	168
Cemalin Göster Peşin	170
Dörtlükler	172
İkilikler	174
Atatürk Köşesi	175
Hacı Bektaş Veli	
Kemal Atatürk	177
Atatürk	178
Atatürk	179
Adaletle Kıracaktır	181
Kurtuluş Destanı	182
Soru Yanıtlı Biçimde/	
Ne Ararsan Var İçinde	187

2. BASIYA ÖNSÖZ

*Ozanımız Vaktidolu, bu kitaptaki deyişlerini topar-
ken ilginç bir biçimde kendine sesleniyordu.*

Gel kendine deli gönül...

*Adil Ali Atalay Vaktidolu'yla yirmi yılı aşkın bir
süredir tanışıyoruz. Bu denli insan delisi az bulunur.
Herkesle dost, herkesle yaşıt, herkesle eşit... sofrası
açık, gönlü açık bir sevecen, Bir ara çok dinleyen, sonra
çok konuşan biri. Ozan dili bu; durduramıyorsunuz. Ki-
taptaki şiirlerde böyle doğdu. Her şiirin doğumunu ya-
kından izledim. Meyveyi veren Adil Ali, içinden çıktığı
Alevi toplumunun kültürünü yayıyordu. Deyişlerini kusur-
suz bulmuyordu. Hep arıyordu, soruyordu. Doğruya, uz-
laşmaya çabalıyordu;*

Canını cânanda bul, seyran eyle...

Alevi tasavvufunun özü bu. Sen, ben, Can, Cânan... ayrı gayrı değil. Hep biriz. Hep o yüce ışıktan gelmekteyiz. Bunu bilmek için ara bul ve gözle... Ancak bulmakta yetmez. Birliğe ulaştınsa kendini unut ve otoritenin içinde kaybol. Bu otorite dergâhtır. O dergâhta kendini kanıtla ve kurban ol,

**Halini dergahta sen makbul eyle,
Kırklar meclisine geldi bu kurban...**

*Yardımcı bir insan **Adil Ali**. Evi boş değil, Alevilikteki "**Mihman Ali'dir**" inancı onda son aşamada. Bir de konuk geldiğinde seviniyor ki sormayın.*

**Dostları görünce artıyor şevkim,
Aşkımın esrarı didarı geldi
Bu melil gönlümde kurulu köşkün,
Çok şükür, derdimin dermanı geldi...**

deyişleri bir ara öfke doluyor. Haksız da sayılmaz.

**Bâdeyi içmeyen cahil,
Ne bilsin ki bâde nedir?
Sedâyı duymayan gafil
Ne bilsin ki sedâ nedir?**

Temelsiz eleştirilere, iftiralara karşı sağlam bir kale...

**Suçlu olan burda verir,
Başka sorulmaz suçumuz...**

*Kitap, salt alevi öğretisiyle dolu değil. Doğa şiirleri, tarihsel konular ve **Adil Ali**'nin ayrı bir önem verdiği sevi şiirleri birlikte karşımıza diziliyor.*

***Adil Ali**, insanlara bir sıcak el uzatıyor. O ele uzalım. Kârlı çıkarız.*

**1 Nisan 1992
Nejat Birdoğan**

*Adil Ali tüm canların esiri
Bir ana sığdırdım, yüz bin asır'ı
Ancak ârif olan anlar bu sırrı,
Bilmezin elinden haller perişan*

ÖNÜ

**Gel kendine deli gönül
Hakkı tanı Hak sendedir.**

Bu kitapla Can Yayınları'nın dokuzuncu yapıtını sunuyorum. **"GEL KENDİNE DELİ GÖNÜL"** adlı yapıtta öbür kitaplarımda yayınlanmayan, tasavvuf, sevi, doğa, toplumcu düşünceleri içeren deyişler ve söyleşiler bulacaksınız. Kitabın "Atatürk Köşesinde" Kurtuluş Savaşı destanını okuyacaksınız.

En sonunda dünyaya bakış açımı bildiren, sorulu-yanıtlı bir bölüm yer alacaktır.

Hiçbir düşünce, inanış, ayırımı yapmadan, bütün insanları bir gözle görerek, saygı duyarak kitabı noktalıyorum.

**1988
Adil Ali Atalay Vaktidolu**

KISA YAŞAMIM

Bindokuzyüz otuz altıdır doğum
Kemaliye Kazam, Bizmişen köyüm
Bir sonbahar günü dünyaya geldim
Öz babamı ne tanıdım, ne bildim

Sefer birliğinde askerlik yapıp
Yüz yigirmi beş ay harplerde kalıp
Geldiğinde kazanmış dört kardeşi
Kendi gitmiş erken dul kalmış eşi

Annem bizi kanadıyla korudu
Yetim yaşaması gayet zorudu
Hem baba, hem ana olmuştu bize
Kırsal bir bölgede diyeyim size

Kıtlık vardı; doyum yemek yok idi.
Alnımın yazgısı, çile çok idi.
Yoksulluk içinde okula gittim.
Tarlaya, davara, geven de gettim.

İşi bitirir okula koşardım,
Hem çalıştım, pek iyiyle başardım.
İlk okulu kırk dokuzda bitirdim.
Peşi sıra bak ki neler getirdim.

Ben, şiire onaltıda başladım.
Her kime okusam, ondan taşlandım.
Köye gelen pirlar, dede, aşıklar.
Çalıp çağırırlar hem sazları var.

Hevesim var çalmağa hoşlanırdım.
Sazım yoktu, saz nereden alırdım?
Yalvarışlı manzumeler yazardım.
Kime desem bilki onu üzerdim...

Akıllı sandığım kendi köylüme
Okudum, sevdalı dendi halime.
Sandım dünya baş ucuma yıkıldı
Yılmadım ki yazdım sanman bıkıldı.

Amma ne yazık ki ilk verilerim
Yaktım şiirlerim ben ne bileyim.
Sanmayın hoşuma gitmedi yaktım.
Görürler korkusu horlarlar baktım.

İlk şiirler ilk duygum idi onlar.
Zor ayrıldım bunu bilenler anlar.
Artık büyümüştüm bir deli kanlı.
Baktım ki gurbetlik köyümden canlı.

Geldim Ankara'ya, hem İstanbul'a,
Çeşitli işlerde, kısmetler bula...
Türlü işler gördüm, yükçülük bile.
Hamdolsun işime sokmadım, hile.

Ağabeyim ile hayli iş gördük
Emekle çalışıp şirket'i kurduk
Halen nakliyatçı ve yayıncıyım,
Yaşam bir piyestir, ben oyuncuyum.

Can Yayını diye bir yayın kurdum
Çoban armağanı yapıtlar verdim
Yazıp okuduğum bazı şiirler,
Bir çok basın, bantta neşredildiler.

Anadolum, Hak hakikât Din Ahlâk,
Kerbela da çıktı, daha çıkacak...
Seyyid Nizam, Abdal Musa diyerek
Demaniyle, Kemalî Tur vererek

Gülzar-ı Hasaneyn, Ehli Beyt gülü
Okuyan var olsun, şakısın dili.
Hülya-Yadigar'ı yazdım oynandı
Seyredenin göz yaşları, kaynardı.

Evliyim dört çocuk babası oldum,
Okuyamamıştım, çocuk okuttum.
Karakterim açık sözlü dürüste,
Fikrim yeniliğe, dürüst her işte...

Vatan, Millet, İnsan, Hakkı severim
Tüm canlılara tek lokmamı veririm
Gönüldür fetheden bunu bilirim
Hümanizmle bu cihanı görürüm

İsmim **Adil Ali** hem **Vaktidolu**,
Dinim İnsan Mezhebim vicdan yolu:
Bu âlemde her görüşe saygım var
Aşksız geçen bir an bile bana dar.

BENDE ADİL ALİ KULUNUZ SIZIN

Dostlar aslımızı eğer sorarsız,
Elesti bezminden soyumuz bizim.
Ta ezelden, ikrar verdik, inandık,
Güruhû Naciden soyumuz bizim.

Altıncı göbekte dedem, dedesi,
Kara Musto derler içmiş bâdesi,
Onun oğlu Hüsük ağa hanesi,
İşte böyle gelir soyumuz bizim.

Hüsük ağa oğlu pek çokmuş biraz,
Oğlu Mahmut ağa eder imiş naz,
Bir oğlu İbrahim hep dermiş niyaz,
O âlim kişiden soyumuz bizim.

İbrahim'in oğlu Süslü Mustafa,
Çok ismi var biri Lafcı Mustafa,
Adının biri de Büyük Mustafa,
O bizim dedemiz soyumuz bizim.

Onun oğlu babam, Hasan Hüseyin.
Yetim koydu gitti bak ki ne deyim,
On yıl beş ay harpte kalmıştı bilin;
Öz asker babadan soyumuz bizim.

O erden dört evlat gelmiş meydana,
İkisi kız, iki erkek "Merdâne",
Bu dünyada annem **Sultan** bir tane,
Dört kardeşiz uzar soyumuz bizim.

Bir ablam **Hatice**, biri **Fadime**,
Ağabeyim **Ahmet** geziyor gene,
Hem Kerbela Necef, Mekke Medine,
Bende **Adil Ali** kulunuz sizin.

*

*Bu eseri Annem, Ablalarım ve ağabeyime
İthaf ediyorum.*

DÜVAZ İMAM'LAR
ve
GERAYLI DÜVAZ İMAM'LAR

ALİ DİYEREK

Miraç'a varınca Resul buyurdu;
"Allah bir Muhammed Ali diyerek"!
Zülfikar'ı, Ali'm Münkir'e vurdu,
"Allah bir Muhammed Ali diyerek"!

Kervancılar Kenan eline gitti,
Veysel Karaniyi ziyaret etti.
Bütün kuşlar seher vaktinde öttü;
"Allah bir Muhammed Ali diyerek"!

Mümin olan canlar varından geçti,
Hakikat bağına bayrağın açtı,
İmam Hasan keskin ağuyu içti.
"Allah bir Muhammed Ali diyerek"!

Gözü açık olan gerçeği görür;
Arar Hakikat'ı özünde bulur.
Şah İmam Hüseyin serini verir,
"Allah bir Muhammed Ali diyerek"!

İmam Zeynel Abidin'e varalım,
Bakır'a kazanın sırrın soralım,
Cafer'i Sadıktan ilim alalım,
"Allah bir Muhammed Ali diyerek"!

Musa'ı Kâzımdır hem rehber olan,
İmam Rıza idi İran'da kalan,
Taki Naki Askeri de Hak kelim,
"Allah bir Muhammed Ali diyerek"!

Adil Ali der Mehdiyi bekledi,
Görmek için günü güne ekledi,
Dilinden zikiri eksik etmedi,
"Allah bir Muhammed Ali diyerek"!

İSTERİM

Bütün Kâinatı yaradan Allah
Dertli kullarına derman isterim
Yaratılmış cümle sana çağırır
Dertli kullarına derman isterim.

Nolur dertlilere tez eyle derman
Bilirim Sultanım sendedir ferman
Yüz bin canım olsa yoluna kurban
Dertli kullarına derman isterim.

Hacetimi kabul eyle yaradan
Kaldırın perdeyi gitsin aradan
Himmetini esirgeme buradan
Dertli kullarına derman isterim.

Muhammed'in Hakkı Miraç hürmeti
Ali'nin yaptığı cümle hizmeti
Çektirme kullaran fazla zahmeti
Dertli kullarına derman isterim.

Fatimatızzehra bağladı kara
Şah İmam Hasa'n ciğeri yara
Şah Hüseyin için düşmüşüz zara
Dertli kullarına derman isterim.

Zeynelin zindanı Bakır'ın sırrı
İmam Cafer Sadık alimler nuru
Musa Kâzım Rıza Horasan piri
Dertli kullarına derman isterim.

Taki Naki Askeriye sığındım
Mehdi Resul Liva bir imdat umdum
Adil Ali oldum kapına geldim
Dertli kullarına derman isterim.

GELDİ BU KURBAN

Can vereyim diye meydanda durdu,
Tanrının emriyle geldi bu kurban.
Kötülüğü atıp bak dara durdu,
Âdem'den bu deme geldi bu kurban.

Muhammed Ali'nin yoluna girdi,
Hiç pişman olur mu can kurban verdi.
Oniki İmamdan el etek aldı,
Muhammed Ali'ye indi bu kurban.

İmam Hasan için, Hakk'a adanmış.
Şah Hüseyin için divana durmuş,
İmam Zeynel için serini vermiş,
Bakır-ı Cafer-e indi bu kurban.

İmam Musa Kâzım gibi yârımız,
Alırıza, Taki, Naki darımız,
Canını adayan hiç eder mi naz,
Askeri, Mehdiye geldi bu kurban.

Adil Ali Vaktidolu, çal söyle.
Canını cananda bul, seyran eyle.
Halini dergâhda sen makbul eyle.
Kırklar meclisine geldi bu kurban.
10/10/1977

AŞK İLE DOLSUN

Gönlünü doldur Hak ile, Kötülükler yok olsun,
Fani işlerden ferağ et, Hakikatta hak olsun.
Nefsine uyma hiç sakın, cümle vücut pak olsun,
Gir Erenler meclisine, gönlün aşk ile dolsun.

Bırak artık boş halleri Ehl-i Beyte tut yüzün,
Her gelen derdi belâya karşı dur görsün gözün.
Kerbela'nın firakından, yansın, kaynasın özün,
Gir Erenler meclisine, gönlün aşk ile dolsun.

Şeriat kapusun yürü, gir Tarikat yoluna,
Durma namert yaylasında, dön gel, mert meydanına.
Gülü sümbülü olsa da girme cahil bağına,
Gir Erenler meclisine, gönlün aşk ile dolsun.

Döndür özün iki cihan serveri Mustafaya;
İmamların başı şah-ı merdan-ı Mürtezaya,
Bağlanırsan bir gerçeğe emeğin gitmez zaya,
Gir Erenler meclisine, gönlün aşk ile dolsun.

Ol Hasan-ı Müçtebadan bağla beline kemer,
Hüseyin'i Kerbela için bütün varlığını ver.
Zeynel Âbâ, ol Bakır'ın yoluna verirsen ser,
Gir Erenler meclisine, gönlün aşk ile dolsun.

Cafer'i Sadık ilmini eyle başına bir taç,
Musa-ı Kâzım kapısın, Ali Rıza ile aç.
Taki Naki Askeri'nin yoluna bizler muhtaç,
Gir Erenler meclisine, gönlün aşk ile dolsun.

Adil Ali Vaktidolu gel Mehdi'ye bağla bel,
Hakikat kapusu burda, ölmeden ewveli öl.
İster isen heran açar senin de bahçende gül,
Gir Erenler meclisine, gönlün aşk ile dolsun.

30/3/1977

VELİ KENDİDİR

Aklımı başımdan alıp götüren,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.
Kalbimin köşküne geçip oturan,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

Evvel Âdem olup Cennet'e giren,
Buğday Yedi diye Cennetten süren,
Gelmiş geçmiş her Âdemde görünen,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

Veysel Karaniye deve güttüren,
Yusuf'u da kuldur deyi sattıran,
Kıyamette sur düdüğün öttüren,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

Muhammed Ali'nin nurunu yayan,
Gözlemeden gören, demeden duyan.
Bütün inananın günahın yuyan,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

Haticetül Kübra ile bulunan,
Fatimatızzehra geldi nurunan,
Şehrübanü Ümmügülsüm, görünen,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

Hasan, Hüseyin'i bile büyüten,
Ehli Kehf'i yıllar yılı uyutan.
Kur'anı da Türkçe yazıp okutan,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

İmam Zeynel'i de seccat eyleyen,
Bakırı kazana sokup vermeyen,
İmam Cafer sırrı ile yürüyen,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

Musa'yı Kâzıma niyaz bend olan,
Ol Ali Rıza'nın yoluna giren,
Taki'den Naki'den icazet alan,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

İlmi ledün sırrı ile karışan,
Asker ile asker olup vuruşan,
İmam Mehdi Resul nuru erişen,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

Horasan elinden Ruma getiren,
Suluca Hüyükte gelip oturan.
Adil Ali kulu Hakka yetiren,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli kendidir.

GÖRENLERDENİZ

Sanmayın boşuna geldik dünyaya,
Hakkı Hakkel yakın bulanlardanız.
Hizmet için gelmiş idik dünyaya;
İnsanlık hizmetin görenlerdeniz.

Şiti Nebi ile birlikte gelen,
Nuhun tufanında gemiye giren,
Turu Sina'sında söz alıp veren,
Musa ile Hakkı görenlerdeniz.

İsa ile çarmıhlara gerilen,
Muhammeddir ahır zaman görünen.
Ali ile birlik Düldüle binen,
Zülfikarla zalim kıranlardanız.

Hasanla bir olup, ağuyu içen,
Şah Hüseyin için serinden geçen.
Kırkların ceminde kapıyı açan;
Resulle içeri girenlerdeniz.

Zindanlarda Zeynel ile bekleyen,
Bakırla kazana girip, terleyen.
Cafer ile ilme ilim ekleyen;
Hakikat ilmini yayanlardanız.

Musa-i Kâzım'dan hem Alırız,
Zalimler ona da çok etti ceza.
Taki Naki imdat eyleye bize,
Asker ile asker olanlardanız.

Mehdi ile gittik gene gelmeye,
Sırrımızı cahil olan bilmeye.
Ehl-i Beyt'e kim kast ede gülmeye,
Adil Ali olup gelenlerdeniz...

BİLENLERDENİZ

Bu deyişler benim vasfım eylesin,
Biz Hakkı Âdemde bilenlerdeniz.
Kalbim ikrar etsin dilim söylesin,
Biz Hakkı Âdemde bilenlerdeniz.

Miraç'a varıpta Hakla Hak olan;
Belki yüz bin kerre cihana gelen:
Aşikâr aleni keramet veren.
Muhammed'e Resul diyenlerdeniz,
Biz, Hakkı insanda bilenlerdeniz.

Nuh ile tufanda gemiye girdi,
Musa ile turda söz alıp verdi.
İsa ile çok ölüye can verdi.
Ona Şahimerdan diyenlerdeniz,
Biz, Hakkı İnsanda bilenlerdeniz,

Muhammed'le Ali ikisi bir can,
Ali'ye kast etti münafık milcem!
Dünyada yaşarken oldu ilk İmam,
Ona İmam Âli diyenlerdeniz,
Biz Hakkı Âdemde bilenlerdeniz.

İkinci İmam da İmam Hasan'dı.
Mervan zalim keskin zehir'i aldı;
Melun Cüda yalan sözlere kandı.
Hasan'ül Müçteba diyenlerdeniz,
Biz Hakkı Âdemde bilenlerdeniz.

Tam altı ay Halifelik eyledi.
Her daim gerçeği doğru söyledi;
Yaşı kırk yedide hitam eyledi;
İkinci imamdır diyenlerdeniz.
Biz Hakkı insanda bilenlerdeniz.

İmam Hüseyin de Ali'nin oğlu,
Kerbela çölünde bak neler oldu,
Yezitle davası Mahşer'e kaldı.
Ona Şah Hüseyin diyenlerdeniz,
Biz, Hakkı âdemde bilenlerdeniz.

Şah Hüseyin üçüncimam sayıldı,
Kerbelada nice cana kıyıldı.
Şu fanide elli yedi yıl kaldı.
Kerbelanın Şah'ı diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Şah Hüseyin oğlu Zeynel Abidin,
On İki İmamdan yürüdü bu din.
Zalime ey deme, işi gücü kin.
Zeynel'e dert küpü diyenlerdeniz.
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Ol Zeynel Abidin dördüncü İmam,
Ömrünü zindanda eyledi tamam.
Elli dokuz yaşta uçtu gitti can.
Yaşam zindanında diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

İmam Zeynel oğlu, İmam Bakır'dı.
Zalimler elinden kazana girdi,
Süt ile kaynayıp kēramet verdi.
Ol Bakır-ulbaka diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Beşinci İmamdır Muhammed Bakır,
Resuldan tecelli eylemişti nur.
Elli yedi yıl yaşadı oldu pir;
Hemi pir hem üstad diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

İmam Bakır oğlu Cafer Sadıktır,
Bilgisi pek geniş dünyada tektir.
Bütün insanlara dediği Haktır...
Ol ilmin ledunu diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Altıncı İmamdır Cafer'i Sadık,
Hak bildik ilmine hem beli dedik.
Altmış beş yaş sürdü ilmine erdik.
İlminde gerçeği görenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Yedinci İmamdı Musa-i Kâzım,
Evladı çok idi hepsi mülazım.
Kırk beş yaş yaşadı o iki gözüm,
Horasan Erleri diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Sekizinci İmam Ali Riza'dır,
Ona Kıyanlara lanet sezadır.
Elli beş yıl yaş yaşadı razıdır.
Rızasına razı diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Dokuzuncu İmam Muhammed Taki,
Her zaman söyledi gerçeği Hakkı.
Yirmi beş yaşında genç gitti bak ki,
Tez giden gencimiz diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Onuncu İmamdır Ali Nakimiz;
Birbiri evladı yoktur şekimiz.
Kırk bir yaş yaşadı çekti göçümüz,
Hem Ali, hem Naki diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Onbirinci İmam Hasan Askeri
Feraha çıkardı çok yoksulları...
Yirmi sekiz yılda soldu gülleri.
Asker ile asker olanlardanız,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

On ikinci İmam Mehdi Resuldur,
O da gelip gitti o bir usüldür.
Gene de gelecek, gelişi sırdır,
Hem sırrı sırrullah diyenlerdeniz,
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

Adil Ali bu âlemde taşır can,
Hak Muhammed Ali, eyliye ihsan.
Mehdi Resul ile on iki İmam.
İmamlara gerçek diyenlerdeniz
Biz Hakkı İnsanda bilenlerdeniz.

26/9/1975

NEVRUZUYE

Bugün Şah doğmuştu, Hak gelsin dile,
Kutlu olsun bize Sultan'ı Nevruz.
Sürelim Muhabbet, girelim yola,
Kutlu olsun bize Sultan'ı Nevruz.

Bahar geldi bugün, açıldı güller,
Alim! Alim! diye öter bülbüller.
Muhammed Ali'nin doğduğu günler,
Kutlu olsun bize Sultan'ı Nevruz.

Hasan'la, Hüseyin mümine güldür,
İmam Zeynel Aba kurduğu yoldur,
Bakırdan, Caferden ilmini doldur,
Kutlu olsun bize Sultan'ı Nevruz.

Musa Kâzım, Rıza, Taki Naki'ler,
Ali'nin yolunda hepsi verdi ser,
Asker'i, Mehdi'yi ettik bize yâr,
Kutlu olsun bize Sultan'ı Nevruz.

Adil Ali eder Hakkı tefekkür,
Ondört Masum Pakla eyleriz zikir,
Hatice Fatıma, Zeynep'te bir gül,
Kutlu olsun bize Sultan'ı Nevruz.

21/3/1978

VEREM DEDİM VEREM DEDİM

Muhammed Ali rengine
Girem dedim girem dedim
Hasan Hüseyin gülünü
Derem dedim derem dedim

Zeynel'i bırakmam dilden
Bakır'ı tutarım elden
Cafer'in yediği baldan
Yiyem dedim yiyem dedi

Musa-ı Kâzım pek ulu
İlalebet baki yolu
Ol Rıza'dan içip dolu
Kanam dedim kanam dedim

Taki Naki'nin virdine
Hasan Askeri'n yurduna
Mehdi Resul'un derdine
Yanam dedim yanam dedim

Adil Ali'nin haline
Hata gelmesin diline
Canımı Hakkın yoluna
Verem dedim verem dedim

NEFESLER
ve
GERAYLI NEFESLER

İNSANDA

Dün nerede idin bugün nerdesin
Gelişme değişme olur insanda
Yarın nolaçağın nereden belli
Gelişme değişme olur insanda.

Her düşünce filiz verir yeşerir
Çiçek açar meyvesini başarır
Eken ektiğini biçer devşirir
Gelişme değişme olur insanda.

Kuruntular yeni yeni belirir
Gecedен aydınlık anı bilinir
Düşünceler filiz verir görünür
Gelişme değişme olur insanda.

Hevesler yeni bir düşünce olur
Kuşkular çarpışır savaşıma bulur
Sevgi gelir kinin hepsi ölür
Gelişme değişme olur insanda.

Adil Ali duygu ile düşünce
Hayvan dayanır mı aşk'taki güce
Deri kemik eti yaşatan yüce
Gelişme değişme olur insanda.

GEL GİR KÖZÜNE

Zaman aynı zaman değişen yoktur,
Söyler iken kulak verin sözüme.
Derdi olan yanar, döner sızılar,
Doktor gerek melhem etsin sızıma.

Aç gözünü, gerçek ere bel bağla.
Gideceksin yetmiş üçe el bağla...
Sev dostunu derdi için gel ağla.
Aşk ateşi nurdur, gel gir közüne.

Yedi Ejderhayı nefsinden sök at,
Yerine sabrı merhameti kat,
Muhabbet ehlinden kudret balı tat,
Dikkat eyle boş olmasın sözüne.

Gün gelir ki kendi halin sorarsın,
Açar defterini bendin ararsın,
Bakar, bulur, yaran kendin sararsın,
İlaçlarsan sağlık gelir özüne.

Adil Ali, elek elek elendi;
Hak Hakikat nuru ile dolandı.
Yeni değil bundan evvel gelendi,
Levhi kalem böyle yazdı yazıma.

22/5/1980

GELİNCE

Pehlivan bilekler bükülür gider,
Ömür geçer o genç çağın bitince.
Şahin bakışların sökülür gider,
Söner gözlerinin ferî gidince.

Güzelliğin yandırırdı canları,
Düşünmedin böyle garîp günleri,
Nerde? dilindeki güzel ünleri,
Durdurur dilini ecel gelince.

Adil Ali bir gün belin bükülür,
Ağarır saçların dışın dökülür,
Viran kalır bağın bostan ekilir,
Ezrail meleği karşan gelince.

TADAN OLMADI

Tüm varımı açtım dost pazarında,
Çok müşteri geldi, alan olmadı.
Bu hal nasip olmaz binde birine,
Birlik makamında kalan olmadı.

İnsanlık uğruna durmadan gezdim,
Ezseler, üzseler, sanmayın bezdim,
Kuduret balını sofraya süzdüm,
Bal bal diyen oldu, tadan olmadı.

Ârif bir kişiye meylimi verdim,
Dert içinde derman, aradı derdim.
Derine gir dedim kenarda gördüm,
Gönül denizine dalan olmadı.

Adil Ali der ki duymadan geçti,
Gerçek katarına uymadan geçti,
Dünya dedik, sana doymadan geçti,
Kanaat mülkünde kalan olmadı.

BİR NURU GELDİ

Dostları görünce artıyor şevkim,
Aşkımın esrarı, didarı geldi.
Şu garip gönlümde kurulu köşkün,
Gönlümün derdimin dermanı geldi.

Sızlayan yaramda vardır iziniz,
Bilirim haliniz, soyunuz temiz.
Naci Güruhusuz var mı daha söz?
Pençi Elabâ'nın bir yârı geldi.

Eğer size lââyık olabilirsek,
Verdiğimiz sözde durabilirsek,
Açıpta perdeyi görebilirsek,
Bizdeki varlığın ol varı geldi.

Var olunuz nurla doldu evimiz,
Gönül Kâbesidir sizin yeriniz.
Biriniz bin olur, bindir biriniz,
Bu ahır zamanın bir eri geldi.

Kurban olam Haktan gelen sesine,
Muhtacım gül kokan hak nefesine
Adil Ali kulun bu hanesine,
Nebinin, Velinin bir nuru geldi.

BİLMELİ

Dostluğun dostuyum, dost olabilsem,
Serili tertemiz post olabilsem.
Bir gönüle girip köşk olabilsem.
Her can kalb evinde dostu bulmalı.

Ne kadar yücedir Hakkın kapusu,
Ey kullara kayıt olur tapusu.
Hakikate giden yolun yapusu,
Dostu bulmak için kalbe girmeli.

Muhammedi Resul bilip kayıran;
Kul olur mu Ehl-i Beyt-i ayıran?
Aç olanı kendi açken doyuran;
O da Şah Alidir onu bilmeli.

Yücelik katında, enginde duran,
Kendini her candan aşağı gören,
Sival geldiğinde cevabın veren,
Kendi sivalını kendi vermeli.

Adil Ali özün dara çekenler,
Sarardıp yüzünü boynun bükenler,
Lisanından Hak kelâmı dökenler,
Açıp can gözünü Hakkı görmeli.

1977

VELİSİN VELİ

Cümle Velilerin velisi sensin,
Hünkâr Hacı Bektaş Velisin Veli.
İbadete Türkçe dili getiren,
Hünkâr Hacı Bektaş Velisin Veli.

Kurtarıcı bir ruh olup, gelensin,
Sevgi saygı ile kalbe girensin,
İnsanlık uğruna savaş verensin
Hünkâr Hacı Bektaş Velisin Veli.

Horasan'dan gelip, Urum'da durdun,
Anadolu oldu bu güzel yurdun,
Toplayıp Türk'leri bir devlet kurdun,
Hünkâr Hacı Bektaş Velisin Veli.

Nesli pakin gelir kalu beliden,
Nasibimiz gelir ceddin Aliden.
İnancımız beli Bektaş Veliden,
Hünkâr Hacı Bektaş Velisin Veli.

Adil Ali mâhlas **Vaktidolu** dur,
Hünkâr Hacı Bektaş Veli uludur.
Sevenlerin dili ezber okunur.
Hünkâr Hacı Bektaş Velisin Veli.

11/6/1976

DÜŞMEZ Kİ

Sakın yalancıyla sohbete girme,
Dağ bayırda gezer yola düşmez ki.
Yoldan anlamazı, yola gönderme.
Geri geri yürür dağdan aşmaz ki

Kazanda kaynasa yıllarca bile,
Kul olmazsa, âşık olup bir kula,
Cahildir pişipte gelmez ki yola,
Tor atsak ta, bizim tora düşmez ki.

Biz biliriz kalbi boş olanları,
Makbulümüz dürüst, hoş olanları,
Severiz bizlere eş olanları,
Bizi tanıyanlar bizden kaçmaz ki.

Biz (bir)i bilmeye geldik cihana...
Gelip gitmek bize oldu bahane,
Kendini bilipte giren o kâne,
Hakkı bulur, coşar, amma taşmaz ki.

Kâmil kimdir? Ârif kimdir? Bilenler.
İrfan meclisinde sohbet edenler,
Marifet, Hakikat, Hakka gidenler.
Hakkel yakın olur yoldan şaşmaz ki.

Adil Ali der ki hisse alanlar,
Boş işi bırakıp aşkla dolanlar,
Hakkı Hakkel yakın burda görenler,
Her olur olmaza sırrın açmaz ki.

VAR EDER SENİ

Gel gel beri aşk'a müptelâ isen
Aşk ateşi yakar kül eder seni
İkrar vermiş bir can bir talip isen
Bağlar kapusuna kul eder seni.

Bu âlemde her ne hikmet var ise
Hepsi aşk'tır aşk'a olan yâr ise
Gecesi gündüzü aynı bir ise
Karanlıkta bile nur eder seni.

Aşk ile bir olup Hakka gelenler
Dünü gün hak için sarhoş olanlar
Farkı farkta farkeyleyip bilenler
Cümle kötülükten dur eder seni.

Bizler yerle yeksan olursak toprak
Ol zaman ermiştir menzile mutlak
Nur'a benzer yüzü ay gibi parlak
Cevher makamında dürr eder seni.

Adil Ali olmuş aşkın gedası
Gönülde gizlidir onun duası
Bilmezlerki olmuş dostun bekası
Birlik makamında var eder seni.

BULURSA BİZİ

Gönül çilesini, her can çözemez,
Halden anlamayan ne bilsin bizi,
Gönül âleminde bir olmuşuz ki,
Oraya girmeyen bulamaz bizi.

Sırrımız içtedir, yere sermeyiz,
Kazancımız nurdur boşa vermeyiz.
Cahil bilmez bizi, biz hor görmeyiz,
Değer bilmeyenler anlamaz bizi.

Âşıkların yüzü güleç, şirindir.
Sözlerimiz kâmil sözü derindir...
Hillesiz dost olan kişi narindir,
Bilmeyen baksa da göremez bizi.

Adil Ali yanıp pişirse özü,
Uyarır, diriltir, ârifin sözü.
Görenler şevk alır, nurlanır yüzü,
Kendözünü görür, bulursa bizi.

1979

İRŞATCI GEREK

Ne güzel söyledin dilin var olsun,
Bu canlara gerçek irşatçı gerek.
Bizim için giden gelen var olsun,
Gerek bu canlara irşatçı gerek.

Yolu düz sanıpta çeker giderler,
Bayır bataklık olsa düşün neyderler.
Gene zararını bize ederler,
Gerek bu canlara irşatçı gerek.

Adil Ali doğdu, âleme düştü,
Kürreyi âlemde kaynadı pişti,
Mürşitsiz gidenler bu yolda şaştı,
Gerek bu canlara irşatçı gerek.

İNSANA GELDİK

Gelişimiz nerden diye sorarsız?
Muhabbet elinden bu yana geldik.
Kaynadık, eridik, potaya girip,
Aşk ile yuğrulup meydana geldik.

İnsandan geliriz Haktır obamız,
İmtihandan geçer her bir sedamız,
Yeyip içmek alın teri gıdamız,
Aşk ile yıkanıp üryana geldik.

Mümin olan bilir kendi hatasın,
Vücudunda kötü nen var atasın.
Gerçek Mürşidini hep Hak tutasın,
Hakka varıp, Haktan insana geldik.

Secdemiz zatadır, değildir puta.
Çalış doğru yolda, sen yapma hata.
Bilip görmediğin Tanrıya tapma,
İnsanı Hak bilip ayana geldik.

Adil Ali yıllar yetmez anına,
Hele bir bak şu dolaşan kanına,
Canını misafir et cananına,
Can içinde durup canana geldik.

14/10/1977

HABER AL

Bir insanın ehvalını sorarsan,
Bul arifi sor arife haber al,
Hele can içinde canı ararsan,
Bul cananı sor canandan haber al.

Gelecekte haber vermek istersen,
İnanmazlar açık seçik göstersen,
Tefekküre varıp biraz beklersen,
Bu dünyayı seyret andan haber al.

Geldi geçti bütün eski zamanlar,
Geleceğe aklın yorup dalanlar.
Neşe muhabbeti daim olanlar.
Geçen geçti, gelen andan haber al.

Bir âdemi çözmek için ne gerek?
Âdemin veçhini halini bilmek.
Derlerse nasıldır ölmeden ölmek?
Bul arifi ermiş candan haber al.

Adil Ali Vaktidolu der hanı,
Bu gönlüm genişdir gâyetle gâni,
Gönlümün içinde dünyanın canı,
Gir gönlüme yerden gökten haber al
9/9/1977

SENSİN EFENDİM

Nerede bir mazlum çehre görürsem,
Vallahi gül yüzlüm sensin Efendim.
Güneş vurmuş yeşermiş mi bir toprak,
Seni andınıyor sensin Efendim.

Körpe dalın domurunda sen varsın,
Güneş doğar, her nurunda sen varsın.
Kıymeti biçilmez bulunmaz yârsın,
Hem haksın hem paksın sensin Efendim.

Aşk ehlinin, hem narinsin, tazesin,
Hak aşkıyla badelere mezesin,
Her nereye gitsem bende gezersin,
Senden başka yoktur, sensin Efendim.

Deryanın denizin tüm dalgasınsın,
Ben kulunum, sen kulun ağasınsın,
Cihan bir bütündür sen doğasınsın,
Zerrede, doğada, sensin Efendim.

Adil Ali seni canında taşır,
İlikte, damarda, kanında taşır.
Gönüller içinde bulunmaz bir sır,
Serimde sırrımda sensin Efendim.

GIREMEZ PİRİM

Cehalet çirkinden çıkabilmeyen
Kesreti, vahdete veremez pirim!
Durmaz, gider, gelir fani dünyaya,
Vahdet âlemine giremez pirim!

Arayıpta kendi özün bulmayan,
Zahiri batını hep bir olmayan,
Mürşidi Kâmiliden payın almayan,
Bir olup birliğe gelemes pirim!

Gerçek erenlerin sözleri hakır.
Baktığını görür, Hakkı mutlaktır.
Kovdan beri gelmiş, arınmış, paktır.
Bu sırra ermeyen bilemez, pirim!

Âşık olan bilir kendi halini,
Maşuku gösterir gerçek yolunu,
Peteğin içinde oğul balını,
Tadını almayan yiyemez pirim!

Adil Ali der ki, fide şeriat,
Dal budak verende olur tarikat,
Yaprağı marifet, meyve hakikat.
Âşık başka dona giremez pirim!

1979

BİR MEKÂN GÖRDÜM

Aradım kendimi baktım niceyim
El ayaklı, vücut bir de han gördüm
Niyet ettim kanat vurup açayım
Vücudum içinde bir de kân gördüm

Aşkın kadehinden bir dem almışım,
Tarikata varmış, nura dalmışım
Bu alemden geçip bir can kalmışım
Gizlenmiş bu tende bir de can gördüm.

Bizde hep bir kardeş, bacı dediler
Yetmiş üç güruhta, Naci dediler.
Tarikat, Marifet tacı dediler,
Hakikat babında bir mekân gördüm.

Aşık, muhip, derviş, sofı olanda
Küfür deryasında iman bulanda.
Yaşadığım bunca vakti zamanda
Aylar yıllar gibi bir de an gördüm.

Adil Ali Vaktidolu nutuk Hak,
Marifet şehrinde insan olur pak.
Vücut aleminde teferruat çok.
Et, kemik, ilikte bir de kan gördüm.

29/10/1977

HER ZAMAN

Güzel seni seven hiç unuttur mu?
Hasretinle Mecnun olur her zaman.
Seven hançer vurur aşksız durur mu?
Dost vur bu sineme hançer her zaman.

Yaktı aşkın beni hem mihnet ile,
Her günüm geçse de bin zahmet ile,
Yanar tutuşurum yâr hasret ile,
Aşkınla yanayım güzel her zaman.

Senin için düştüm kedere derde,
Hayalin karşımda olmuştur perde.
Dertlerim tükenir bulduğum yerde,
Helbet kavuşuruz belki bir zaman.

Adil Ali Vaktidolu seçilir,
Yarenden dostundan nasıl geçilir?
Aşk badesi zehir olsa içilir,
Doldur aşk badesin içem her zaman.

18/11/1975

CANANDIR CANAN

İnsanı nurundan yaratmış Yezdan,
Kalbini dolduran imândır iman!
Düşün ayıran ne, bizi hayvandan?
İlim güzel amma ifrandır irfan.

Aşk gelende, günah koymaz eritir.
Kendini kendine verir yürütür.
Bütün kötülükten, şerden, farıtır,
Fakat hiç bırakmaz akıl ve ızan.

Aşık olmayanlar bulur mu yolu?
Aşk ile yoğrulan sayılmaz ölü;
Âşık olanların solar mı gülü,
O aşkın canının içinde canan.

Canından geçiyor Hakkı isteyen,
Gerçeği bulamaz Hakkı seçmeyen.
Kendinden geçer mi bâde içmeyen,
Aşk bâdesin içen olur mu hayvan?

Adil Ali Vaktidolu tendedir,
Her ne arar isen bil ki sendedir.
On sekizbin âlem hepsi candadır;
O canın içinde canandır canan.

3/9/1977

GÖZDEN

Mademki âdem
Gitmeli izden
Ayrılan kişi
Değildir bizden

Hakkı ara bul
Dostuna kul ol
Budur doğru yol
Hakkı bul özden

Yanar tutuşur
Dostlar buluşur
Hak der ötüşür
Bellidir sözden

Yoludur Hakkın
Bize de bakın
Ayrırman sakın
Bizleri sizden

Bakma yabana
Kendinde ara
Düşersin dara
Çıkarsan izden

Dertlere deva
Borçlara eda
Hastaya şifa
Dilersen bizden

Can **Adil Ali**
Bellidir hali
Söylemez dili
Düşerse gözden

ALIR MISIN SEN?

Dostum bu yol gayet zordur girilmez
Eriyip incelip girer misin sen?
Bir yerde zehiriz bir yerde balız
Zehiri bal edip yiyer misin sen?

Bu yola girmeyen yanar tutuşur,
Rengi atar yanak dudak buruşur,
Aylar yıllar geçer güne karışır,
Varmı ey bir günün sayar mısın sen?

Hiç ister mi? Ârif olan saltanat.
Hakkın katarından ister bir kanat
Gel gir cemimize aşkı sende tat
Kuduret balını tadar mısın sen?

Kolay mı küfürde imanı bulmak?
Âşık olup aşkın nurundan yunmak.
Nefsini hak edip, ebedi kalmak.
Ölmeden evveli ölür müsün sen?

Adil Ali burda, açık varımız.
Sevip sevilene, kurban canımız.
Her can bilmez gizdir bizim kânımız,
Bu meclisten kânın alır mısın sen?

VAZGEÇ KÖTÜLÜKTEN ADAM OLASIN

Hırsla, nefis çok kötülük getirir,
Vazgeç kötülükten adam olasin,
İrfan sahibinin hali hoş olur
Gel otur sakın ol irfan bulasin

Çalış doğruluktan asla ayrılma,
Rüzgârlarda saman gibi savrulma.
Kürede piş, işe yara kavrulma,
Hiç olmak, lezzet ile dolasin.

Haksızlığı terk et haksızlık kötü,
Biçersin mutlaka ektiğin otu.
Bir damla zehirle bozarsın sütü,
Sütü bozma halis temiz kalasin.

Aç ki can gözünü görsün gözlerin,
Yalanı yok, yanlış yok sözlerin,
Geldim, gittim hep gerçeği izlerim.
Gerçek olki sende nurla dolasin

Vaktidolu Adil Ali'nin adı,
Tuz da azdır amma o verir tadı,
Seni bir gün eğer yapsalar kadı,
Ayrılmaya adaletli kalasin

18/2/1977

TAVAF EYLESİN

Sen seni tanı gel divane gönül,
Sanmaki sen ufak defek birşeysin.
On sekiz bin âlem sendedir sende,
Enginliğin şakı, âlemde bilsin.

Aşk ile âlemi sana vermiş hak,
Musa'nın turunu, vücuduna bak.
Gönül Kâbesini eder isen pak,
Gelsin, Kâbe seni tavaf eylesin...

Akıl, iman, vicdan, senin yolundur.
O senin gönlünde cümle varındır.
Kaşla kirpiklerin levhi kalemdir,
Cemâlin veçhullah bilen söylesin.

Haktır cemaline kendini yazdı,
Nur ile kalbine errahman sızdı,
Hakkı bulamayan, nice yıl gezdi,
Sen kendi kendin bil dursun eğlensin.

Adil Ali Vaktidolu dediler,
Hakikat lokmasın anda yediler,
Dünyaya gelenler hepsi döndüler,
Hakka varıp Haktan gelenler gelsin.

1977

YOLDAN ŞAŞARSIN

Yüksekten uçmakla ârif olunmaz;
Turaba inersen kaynar pişersin.
Her bade içene aşık denilmez,
Bir gaflette doğru yoldan şaşarsın.

Her kişi fark etmez Hakkın ilmini,
Beraber yaşar da bilmez filmini.
Görürsün zalimin olan zulmünü,
Zulüm-kâr kişiyle nasıl yaşarsın?

Âlemin kutbunu divaneden sor,
İnsan levhi kalem sakın görme hor.
İlim çözem dersen Arif'e bak gör,
Ariften ilham al dolar taşarsın.

Kara çalı çiçek açsa gül müdür?
Mücevharat küle düşse kül müdür?
Her önüne çıkan yolda yol mudur?
Gitme uçuruma mutlak düşersin...

Adil Ali ağlar akar gözden yaş,
İnsandır Hak olan gönlümde nakkaş.
Aşkın esrarını sakın etme faş,
Her olur olmaza dükkan açarsın.

MAHRUM GİDERSİN

Bu meydana hasta gelmiş olanlar;
Canını mürşide teslim eylesin.
Eğer şekle şüphe eylersen ey can,
Bilki ilelebet mahrum gidersin.

Bu yolda elbise ateşten gömlek,
Bizim felsefemiz ölmeden ölmek.
Söylemeden duymak, bakmadan görmek;
Tatbik et ki sen de hakkı bulasın.

Demirden leblebi yutabilirsen,
Oynamakta maksat ütebilirsen,
Yabancı yükleri atabilirsen,
Sen menzile tam o zaman erersin,

Kulağın aç haklı sözü duyasın,
Yumma gözün cemal haktır göresin,
Bülbül ol ki öte, gülü bulasın,
Emek ver ki bağa bağban giresin

Adil Ali Vaktidolu'dur dolu,
Yolu da Muhammed Ali'nin yolu.
Ummana bağlarsan ufacık gölü,
Menzili maksuda o an erersin.

AŞK OLSUN

Erenler yakarlar aşkın odunu,
Ham meyveyi has edene aşk olsun
Arş âlâya çıkar aşkın tütünü,
Sâkinleşip köz edene aşk olsun.

Piponun içinde mevcut barudu,
Hemen üzerinde közü vardı.
Pamukla köz barut nasıl barındı,
Yakmayıpta dur edene aşk olsun,

Hakikat badında Hak beli diyen,
Leblerinden Allah için bal veren.
Aşk odunu yakıp, nefsi külleyen;
Sır edipte kün edene aşk olsun.

Aşk ehlinin zayi olmaz sevgisi,
Akıla mantığa dur der, vergisi.
Dosta kavuşmağa, arttı ilgisi.
Kısa yoldan kat edene aşk olsun.

Adil Ali Vaktidolu kavuştu,
Seven sevdiğiyle vardı buluştu.
Gönüller bir oldu, bire karıştı,
İkisini bir edene aşk olsun.

16/6/1977

İNSANI HAK, HAKKI İNSAN TAMAMLAR

Gönül gözü görür, Hak didarını,
Didan Hak, Hakkı didar tamamlar.
Sevgi muhabbettir, umum efkârım,
Sevgiyi Hak, Hakkı sevgi tamamlar.

Yazılıdır ismi Âzam yüzünde,
Gülüstan bahçesi senin gözünde.
Dört kitabı oku kendi özünde,
Öz kitabı, kitap özü tamamlar.

Yedullah ayetin bilene kurban,
Didan tanıyıp görene kurban.
Hak Âdemde bilip gelene kurban,
Âdemi Hak, Hakkı Âdem tamamlar.

Üç isimden oldu yedi noktası,
Kef ile nun rumuz engurun tası,
Yedi açık yedi sır hat sıvası,
Sıfatı zat, zatı sıfat tamamlar.

Yedi kapılı bir şehire vardım,
On iki Padişah oturur gördüm.
On dört on yedidir fikirim virdim,
Fikiri vird, virdi fikir tamamlar.

Kırk Şar gördüm kırkı biri andınır,
Yetmiş üç dışında kalan ham durur.
Yüz on dört sureden nokta indirir,
Notayı Hak, Hakkı nokta tamamlar.

Adil Ali eyle insana nazar,
Üç huruf beş nokta çok şeyler yazar.
Ten insana insan Hakka çok benzer,
İnsanı Hak, Hakkı insan tamamlar.

PİŞER HA PİŞER

Mümin olan canlar, Hakkı görürler.
Görünce dilleri coşar, ha coşar.
İkrar verip, hele ikrar alanlar,
Sırnı sırdaşa deşer, ha deşer.

Dost dostuna yapar nazı, niyazı,
Ehl-i Beyt uğrunda yanıyor özü,
Aşkından aldığı o nurlu közü,
Hamılığı ateşte pişer, ha pişer.

Dost yanıma gelmiş nasıl duymadım?
Gâfil oldum katarına uymadım.
Dilim yok mu niçin ikrar vermedim?
Ruhum bu kafesten (1) düşer, ha düşer.

Adil Ali söyle sözden alana,
Malım, mülküm Hak yolunda talana,
Bir baksana bizden evvel gelene,
Nurları bizlerle yaşar, ha yaşar.

(1) **Kafes**- Vücuttur.

GEÇER

Kararan gönlümün ıfık perdesi,
Gölerek bakılan bakıştan geçer,
İçimden kaynayan o aşkın sesi,
Aşk olan yürekte nakkaştan geçer.

Sır ile süphanı bilen Erenler,
Her an geleceği gören Erenler,
Hak uğruna gönöl veren Erenler,
O yola varanlar can baştan geçer.

Susuz olanların isteği sudur,
Derviş olanların zikiri hüdüür.
Dünyanın kurulmuş kanunu budur;
Dertlerin dermanı ilaçtan geçer.

Hakikat babına gelip durmayan,
Mazlumun halini bir kez sormayan,
Yürüyüpte menziline varmıyan,
Bahar görmez yolu hep kıştan geçer.

Dünya döner gider baştan ileri,
Kimi menzil alır, kimisi geri.
Eğer sanat icat ederse biri,
Akı, ilmi olan bir baştan geçer.

Adil Ali gizli söyler sözleri,
Katarından ayırmasın bizleri.
Sıcak vurup eritirse buzları,
Bahar, yazın yolu, bir kıştan geçer.

1975

ERENLER

Dostun hasretliği yaktı, yandırdı,
Aşkım şevkim arttı geldim Erenler.
Muhabbet edelim dost sizler ile,
Hasretligiz yaktı geldim Erenler.

Geldik muhabbette bir zaman kalak,
Hele gelin dört kapıdan dem vurak,
Hal hatınız hoşdur inşallah sorak,
Şükür cemalınız gördük Erenler.

Gönül arz eyledi durmadı geldi,
Ziyaret etmesi farz sünnet oldu,
Sizi görmeyeli çok zaman oldu,
Çok şükür sağ selim bulduk Erenler.

Gerçeklerin sözü hepisi ayet,
Meğer özlemişiz sizleri gâyet.
Hamdolsun kavuştuk dosta nihayet,
Şükür sohbet oldu kandık Erenler.

Adil Ali söyler sözünü hele,
Biz vesile, çok kelâm geldi dile.
Dilerim haneye Hızır'da gele,
Cümle muradımız versin Erenler.

22/5/1980

      ERENLER

Gezdim Şu âlemin dört bucağını,
Gördüğüm halleri yazdım Erenler.
Çektim Ehli Beyt'in Hak sancağını;
Bütün kötü hali bozdum Erenler.

AŞktan geldim, aşktan, aşka yürüdüm.
AŞk nuruna  Őık olup büründüm,
Bu halkın içinde bir hoş göründüm,
  tim aşk badesin gezdim Erenler.

Her canlıyı kendi halince sevdim,
Bu dünyada her ne ektimse derdim.
Bütün cahilliğin putunu kurdım,
Nusubet Őehrinden bezdim Erenler.

 manın sırrını aradım Buldum,
Kaldırdım perdeyi, ol Hakkı gördüm.
Kötü düşünceye galebe  aldım,
Hakikat sırrını çözdüm Erenler.

Adil Ali gelip aşka uysalar,
Sevgileri seven cana saysalar.
Sevenin günahın benden sorsalar,
Günahlar yıkanır sezdim Erenler.

1/12/1977

NE GEZER?

Toprağın var ise tarla hasıl et,
Yiyeceğini koy, artar ise sat.
Ne kalabalığa gir, ne gurbete git;
Büyük yerde sihhat hava ne gezer?

İlimli sürersen tarlanı eğer,
Hepisi bir hayat sürdürmek meğer.
O temiz hava, su milyonu değer,
O dağda doktor yok yolu ne gezer?

Sür tarlanı, çapala toprağını.
Terlesen de aç poyraza bağrını,
İştah ile ye balı kaymağını,
İştah varsa balla kaymak ne gezer?

Geçim kaynağına çekilmiş bin sur...
Ya hava yok, ya yiyecek, var kusur.
Kimi güler, kimi ağlar, bu asır
İki eylik bir arada ne gezer?

Adil Ali bu dünyayı sen düşün,
Yaşamında lazım ekmeğin aşın,
İhtiyar olmuşsun kaç oldu yaşın?
Devir döndü uzun ömür ne gezer?

1975

BİR BALA BENZER

Bir âdem anneden yere düşende,
O bir şeriattır fideye benzer.
Biraz büyüüpte idrak edende,
Dal budak verende erkâna benzer.

Tarikat'a giren, dal budak verir,
İnsanlık içinde gerçeği görür.
Her nefesi, hakkın yolunda yürür.
Yeşerir yaprağı marfete benzer.

Marifetten domur alır çiçeğe,
Misahiple bile (1) girer gerçeğe,
Çağala olunca dallar pürçeğe,
Hakikat'a giden, bir hale benzer

Yolcu hakikatten haberin alır,
Her nereye baksa, ol Hakkı görür.
Yıllar yılı taze meyveler verir,
Hakikat meyvesi bir bala benzer.

Adil Ali şeriatta bekleme;
Tarikat babında yürü tekleme.
Marifet Cem'inde el sür lokmana...
Hakikat, Hak ile tek Hakk'a benzer.

1976

(1) **Bile-** Beraberliktir.

ESMİŞE BENZER

Bu âlemden ömür bitip gidişim,
Sabah yeli gibi esmişe benzer.
Aylar, yıllar, kışla baharım yazım,
Sanki bir an nefes kesmişe benzer.

Verilen bir candır, bize amanet,
Sakin, dikkat eyle etme ihanet.
Sev seni sevene eyleme zahmet,
Yoksa canan candan bezmişe benzer.

Bu dünyaya gelip gitmek bir âdet,
Müminin aldığı nefes ibadet.
Eğer bir saf gönül etsen ziyaret,
Hakikat sırrını sezmişe benzer.

Eğerki dertlere derman ararsan,
Hastanın, mazlumun halin sorarsan,
Hele bir dertliye derman bulursan,
Cenneti âlâda gezmişe benzer.

Adil Ali Vaktidolu dağ aşar,
Aşk badesin içen, kaynayıp çoşar.
Ölmeden evveli ölenler yaşar;
Abı hayat suyun içmişe benzer.

9/6/1979

İNSANIM DİYOR

Baktım şu cihanın haline baktım;
Kimi zevki için yuva yıkıyor.
Kimi vermut ile viski içerken,
Kiminin açlıktan ağzı kokuyor.

Hangisine iyi desem yakışır,
Kimi sefil durur kimi kakışır.
Kimi sever kavuşamaz bakışır,
Kimi suç işleyip sosyete diyor.

Kimi insan yaya gider işine,
Kimi zehir katar tatlı aşına,
Kimi evleniyor bakmaz yaşına,
Kimi diri diri kabre giriyor.

Kimi sevip aşkı içte saklıyor,
Kimi harap olup dışa çıkmıyor.
Kimi ebediyen çekip bıkıyor.
Kimi utanmadan seviştik diyor.

Kimi **Adil Ali** kul gibi durur,
Kimi suçu yapmış kendine gurur.
Kimi mazlum demez parsasın vurur,
Kimi Hakkı bilmez İnsanım diyor.

9/81975

KÖR OLUR

Can suyunu has bir bağa döktünse,
Güzel biter, meyve verir, can olur.
Muhabbet, gölünden hargın açtınsa;
Sulanırda mahsül verir dal olur.

Vücut harmanında malamga savur;
Aşkın ateşiyle karıştır kavur.
Bütün ağır yükü sırtından devir,
Kötü yük kalmazsa her şey hallolur.

Bilmezlerden sakın varın sır eyle,
Işığı yak, karanlığı nur eyle,
Gerçeği bul hakkı, onda var eyle,
Öğütür vücudun ince un olur.

Yedi eleklenden ele ununu,
Sohbet çeşmesinden getir suyunu.
Zikir teknesinde yoğur hamuru,
Hakkın sofrasında, erir bal olur.

Ver aşnana yiyebilirse yesin.
Hak katında kabul, makbulum desin.
Lokmanın hakkını, hakkına versin.
Katre ise, umman olur, göl olur.

Değmemiş meyveye olmuş denilmez,
Pişmemiş bir lokma, zaten yemilmez.
Hakkın sırrı sergi gibi serilmez;
Serilirse nurlu gönül çalolur.

Adil Ali Hakka bağla özünü,
Gerçek mürşid kara etmez yüzünü.
Bağlanan müridin açar gözünü,
Açılmayan gözler zaten kör olur.

SEN, NOLUR NOLUR

Yaradan muradım, dileğim budur;
Bu haneye kötülük verme nolur?
Geldiğimiz hane şen abad olsun.
Sevindir kulların sen, nolur nolur?

Aşkın ateşiyle kül ettin teni;
Hasretliğin yaktı kaydattı beni.
Yok eyledi bizde kibiri kini,
Bizleri şad eyle sen nolur nolur?

Ehli Beyt'in aşkı ile yak bizi,
Savurtma, dumanla toplat, sen közü.
Nurunla nurlandır karartma özü,
Yüzümüze nur ver sen nolur nolur?

Adil Ali Vaktidolu kulundur,
Ehl-i Beyt'de, cümle candan ulumdur.
Tüm yolların başı Hakkın yoludur,
Doğrudan ayırma sen nolur nolur?

14/5/1977

ALIR GÖTÜRÜR

Dikkat eyle dostum haramı yeme,
Haram helalı da alır götürür.
Lisanını düzelt yalanı deme,
Yalan söz imanı, talar götürür.

Cahil ile sohbet edersen eğer,
Bilki o gönlüne getirir keder,
Yüzüne güler de zemmini eder,
İtibar bırakmaz çalar götürür.

Eyi olup kötü hali terkle sen.
Olgun ol da nefs atına binme sen.
Vücuduna cefa edip yorma sen.
Yaş geçer gençliği alır götürür.

Eğer muhtacına eylik yaparsan,
Aç doyurur çıplakları örtersen.
Ettiğin eyliğı deper dökersen,
Eski sevabı da alır götürür.

Adil Ali Hakkı canda ararsın,
Dertliler derdine derman sorarsın.
Her olur olamaz aklın yorarsın,
Aşk gelir aklını alır götürür.

PİR HACI BEKTAŞ

Hem dilimiz, hem dinimiz giderken;
Geldi Rum eline sabahtan erken.
Araplar, Pontoslar zulüm ederken,
Yetiştirdi İmdada, Pir Hacı Bektaş.

Çekirdeği biten yere ek dedi,
Soyumuz, ırkımız hepsi Hak dedi.
Türk bağımsız, özgür, işi pak dedi.
İrfan, ilim dedi Pir Hacı Bektaş.

İlimsiz kişiyi karanlık saydın,
Hicaz-ı Kâbe'yi kalplere yaydın.
Ölmedin yaşarsın her zaman Hay'dın(1)
Hak ile Hak oldun Pir Hacı Bektaş.

Elin ile çalış hizmet yap dedi,
Dilin ile ilme ilim kat dedi.
Beline sahip ol, sözün tut dedi,
İyilik öncüsü Pir Hacı Bektaş.

Adil Ali Vaktidolu dediler,
Aşıkların sana gönül verdiler;
Has bahçende güllerini derdiler,
Başımızın tacı, Pir Hacı Bektaş.

6/8/1976

(1). **Hay**- ebedidir.

ALAN HEY

Sanma aklım kaldı, deli eyledin,
Bir bakışta hep aklımı alan hey!
Gönlümün içine girip söyledin,
Hiç gitmeyip benim ile kalan hey!

Çok şükürki yaktın benim sinemi,
Yaşamak isterim çoktur önemi.
Âşık edip sen aldıldın kalemi,
Dertlerimi sıra sıra bulan hey!

Lâyık isem hak yoluna hak derim,
Üç koyunla beş kuzuyu güderim.
Aşkın yayladığı ile giderim,
Aşk eyledi bu aklımı talan hey!

Nettim sana, derdi bana yükledin,
Cümle dertleri de bile ekledin.
Yıllar yılı ben bu günü bekledim,
Orda durup burda aklım çalan hey!

Adil Ali Vaktidolu kul ettin,
Aklını fikrini aldın da gittin.
Aşkın ile çölde bir mecnun ettin,
Sen olmasan dünya bana yalan hey!

1/7/1977

OLAMAZ

Ara sen kendini hele bul dostum,
Özünü bulmayan, Hakkı bulamaz.
Eğri büğrü giden yolundan şaşar;
Ne kadar yürürse menzil alamaz.

Kendi yaptığını kendi bilmezse,
Mürşidi Kâminden ilham almazsa,
Gönlüne bir saray yapıp kalmazsa,
Akar göz yaşları, hiç şen olamaz.

Yüzgeçlik bilmeyen girerse göle,
Yönünü bulmadan düşerse çöle,
Bilerek dalarsa çamurlu yola,
İnan gayri doğru yola gelemes.

Eğer Hakka geçmiş ise emeği,
Aç kullara vermiş ise yemeği,
O dem olur dürüst insan örneği,
Alır mükâfatın mahrum kalamaz.

Adil Ali Vaktidolu kul olsa,
Arasa gönlünün maşukun bulsa.
Ölmeden evveli burada ölse,
Ebediyyen yaşar, fani olamaz.

26/7/1979

BULAMAZ

Mal tepesi, mülk dağını aşmayan,
Katre ise, umman bulup düşmeyen,
Sevgi ateşine düşüp pişmeyen,
Çiğ kalır, gerçeği, Hakkı bulamaz.

Dünya çifesinden geçmemiş ise,
Koy gıybet köyünden kaçmamış ise,
Gönlüne bir cevher düşmemiş ise,
Girmezse gönüle Hakkı bulamaz.

Adil Ali der ki kesilmez imkân,
Bu dünya bir handır, sahibi insan,
Yol eri buldunsa sözüne inan,
İnanıp kanmayan Hakkı bulamaz.

ARANMAZ

Dostum beni çekti öze getirdi,
Gönlümün mülküne geçti oturdu.
Senliği benliği aldı götürdü,
Mecliste can ile canan aranmaz.

Dost elinden dolu içtim içeli;
Kimi akıllı der, kimisi deli.
Sevdiğim güzelin olmuşum kulu,
İster kul ol, ister sultan, aranmaz.

Adil Ali gelir, düşe yormayın
Bin rengi var, bir tek renge kanmayın.
Nur var iken, sakın nara yanmayın,
Ateş olan yerde duman aranmaz.

14/10/1981

OLAMAZ

Bırak şu hamlığı ol ki yesinler,
Değmiş meyve ile ham bir olamaz.
Aç şu perdeni ki seni görsünler;
Görmek isteyenler mahrum kalamaz.

Seher vakti gülsüz bağda zar etme.
Gönül bağına gir yadlara gitme.
Gel, gir bir gönüle, hiç ölüp yitme.
Ölmeden ölenler ölü sayılmaz.

Yükseklerden uçup uzağa gitme,
Sırtında boşuna kötü yük(1) tutma,
Dikkat et kazancan bir hille katma,
Helal haram bir arada bulunmaz.

Âdem olan gider mâderden gelir,
Toprağa girmekle Âdem mi ölür.
Arif olan kişi bu sırrı bilir,
Her olur olmaza bu sır verilmez.

Bırak **Adil Ali** ham, işi bırak,
Boşa koşanların yolları ırak.
Hakikat yolunda etmezsem durak,
Bin yıl Allah desem Allah bulunmaz

(1) **Kötüyük**- Kötü düşünce

CAHİL BİLEMEZ

Hakikatin izi erenler yolu,
Gerçek bulur yalan dolan bulamaz,
Cümlemiz olmuşuz mürşidin kulu,
Kâmil olan gelir cahil gelemes.

Çağıranı duyar cevap verimiz,
Hak ile görürüz, Hakla yürürüz.
Cihana bedeldir, bizim birimiz,
Ârif olan anlar cahil bilemez...

Her çiçekten tadar, balı alınız,
Zehirini atar tatlı kalınız.
Derdi dert saymayız, hep şen oluruz.
Dertsiz olan bizim derdi bilemez...

Dilimiz hal dili, söyler duyarız.
Hakikatte Hak yoluna uyarız.
Günahı kir diye aşkla yuyarız;
Aşksız olan Hak sırrına giremez...

Adil Ali Vaktidolu Çal Çağır

Gafil olanların yükleri ağır,
Hakikat kelâmın duymaz ki sağır,
Hakkı bilen hak yolundan dönemez..

5/10/1977

PİŞENLERDENİZ

Elesti bezminden yolumuz bizim,
Erenlere ikrar verenlerdeniz.
Cahil olan bilmez sırimız bizim,
Kaynayıp hallolup pişenlerdeniz.

Hak Mahammed Ali bizim yolumuz,
Kırklar meclisinden gelir dolumuz,
Birimiz bin olur bindir birimiz,
Aşk atıyla menzil aşanlardanız.

Biz her zaman uyanığız yatmayız,
Kazancımız nurdur, hille katmayız.
Haktan başka bir nesneye tapmayız;
Gel diyene imdat edenlerdeniz.

Karanlık bilmeyiz nurumuz vardır;
Hak Muhammed Ali ulumuz vardır,
Cemalini gördük, pirimiz vardır,
Her an müşahede edenlerdeniz.

Hakka gidip, gelen, varan, bizleriz.
Vazifemiz, gerçekleri izleriz.
Rabbim der ki sizden hizmet isteriz,
Hizmet için gelip gidenlerdeniz.

Bu yola gidenler, dostlar, âşıklar,
Gecemiz yok hepsi gündüz, ışıklar.
Dünya döner etrafı boşluklar,
Hakkın kubbesinde dönenlerdeniz.

Adil Ali söyler sözü ezelden,
Saza vurur ses çıkarır tezelden.
Ağacı dikenli çiçeği gülden,
Dostun kokusunu alanlardanız.

GEL ÂDEME

Âdemdir yüceden yüce,
Gündüz yapar varken gece.
Kemal güzel, gönül ince,
Göreceksen gel âdeme.

Âdemdedir cümle âlem;
Âdemdedir levhi kalem.
Mest olup, âdemden gelen,
Geleceksen gel âdeme.

İnsandadır bütün âlem,
Vasfını yazamaz kalem.
İnsandır kendini bulan,
Bulacaksan gel âdeme.

Âdemden gayrısın bırak,
Âdemdir her nesneden pak
Hak âdemdir âdemdir Hak..
Bileceksen gel âdeme

Adil Ali, âdemde Hak,
On sekiz bin âlem mutlak.
Âdemden gayri bir şey yok,
Olacaksan gel âdeme.

AÇMAK GEREK

Bu can bu tenden gitmeden
Kendi kendin seçmek gerek
Karanlık gelip çökmeden
Işığını açmak gerek.

Yalanla Hakka varılmaz
Benlikle menzil alınmaz
Riyayla gerçek bulunmaz
Küllü vardan geçmek gerek.

Bilerek söyle sözünü
Aşk oduyla yak özünü
Açmak için can gözünü
Gerçek eri seçmek gerek.

Hakka giden yolu tanı
Arada bul ârif canı
Muhabbet gülü gülşanı
Gonca iken biçmek gerek.

Adil Ali Hakkı bilir
İlhamı mürşitten gelir
Vurursan kapı açılır
Çalışпта açmak gerek.

16/5/1980

HAK ÂDEM'DEN BAŞKA DEĞİL

Bu dünyada aradığım
İnsan Haktan başka değil
Behey gafil bil yaptığın
İnsanın önünde eğil

Secde Âdeme kılındı,
Yapmayan iblis bilindi.
Yedi divandan sürüldü,
Haksız bundan başka değil.

Hak dediğin o insanda;
Arayıp durma yabanda.
Secde edilen adam da,
O da senden başka değil.

Şeriattan, tarikat'a,
Tarikat'tan, marifet'e.
Olğün ol gir, o sifata,
O da senden başka değil.

Adil Ali Hak katına,
Secde âdemin zatına,
Bindin ise aşk atına,
Hak âdemden başka değil.

1976

ALLAH'IM

Canı verdin olsun diye
Akıl verdin bilsin diye
Ayak verdin gelsin diye
Ne güzel varlık Allah'ım

Kulak verdin duysun diye
Su verdin ki yunsun diye
Kursak verdin doysun diye
Ne güzel varlık Allah'ım

Gözler verdin görsün diye
Neşe verdin gülsün diye
Emir verdin kulsun diye
Ne güzel varlık Allah'ım

Günah verdin tövbe verdin
Soğuk verdin soba verdin
Derdi verdin deva verdin
Ne güzel varlık Allah'ım

Güzel güzel hallerin var
Renkli renkli güllerin var
Adil Ali kulların var
Ne güzel varlık Allah'ım

SABRET MURAT ALACAKSIN

Bu sıkıntı sende kalmaz,
Sabret, murat alacaksın.
Kim dedi ki sabah olmaz,
Sabret, murat alacaksın.

Sabreden murada erer,
Gönül gözü olan görür,,
Eken ektiğini derer,
Sabret, murat alacaksın.

Sevenin yâr hanesi ol,
Kanayan bir yaresi ol,
Her derdinde çaresi ol,
Sabret, murat alacaksın.

Kalkacak aradan perde,
Düşürse de dertten derde,
Seveni bırakmaz darda,
Sabret, murat alacaksın.

Adil Ali, der dost yaşa,
Hiç bir emek gitmez boşa.
Sevgi pahlıl değil haşa.
Sabret, murat alacaksın.

1983

YAR OLURSUN

Eğer ikramında dursan,
Mürşidine yâr olursun.
Mansur gibi dara girsen,
Kirin gider, nur olursun.

Kirli suyu kaba koyma,
Yetmiş üç dışında durma.
Haktan başka, nesne görme,
Görür isen zar olursun.

Gönlünden cifeyi kaldır,
Nefsini hakkıyla öldür.
Evliya olsan da sır dur,
Dünya başan dar olursun.

Aşk atına binde yürü,
İrşat etmek zordur körü.
İkrarını bozsa biri,
İkrarsıza, hor olursun.

Adil Ali dert ilâcı,
Yolumuz Güruh'u Naci.
Ârif ol da yap Miraç'ı(1),
Ölsen bile var olursun.

1980

(1) **Mirâç-** Birlik makamıdır.

EDERLER

Cahillerle yola gitsen,
Geniş yolun dar ederler,
Çöplükte gül olsan bitsen,
Açsan bile, har ederler.

Bilmeze verme sırrını,
Hiç eder namus, arını.
Ârife söyle varını,
Deli olsan er ederler.

Akılsıza öğüt satma,
Şen ol, gönlün gama atma.
Kendini bilmezi tutma,
Ak yüzün kara ederler.

Hasut ile birlik olma,
Cevherini taş a çalma,
Bilmezlerle sakın durma,
Görsen bile kör ederler.

Hak yoluna feda canı,
Nura gark eylesen teni,
Hasetlerden sakın seni,
Sevilsen de hor ederler.

Bu dünya hep senin olsa,
Gene nice âlem gelse,
Meclisinde cahil olsa,
Tatlı anın zar ederler.

Adil Ali özün Hak et,
Kötülükten arıt, pak et.
Bir iş tutarsan gizli tut,
Kolay işin, zor ederler.

1978

ADEMULLAHDİR

Dört anasır dört cihetten
Her yanın kıbletullahtır
İlik Kemik deri etten
Doğunca Ademullahtır.

Ademullah kardeş bacı
Akıl devlet başın tacı
Gün geçirir tatlı acı
Alnın Hidayetullahtır.

Hidayetten yaradılmış
Hilal ayın ismin almış
Görenleri aşka salmış
Kaşlar Kuduretullahtır.

Kuduret var etmiş varı
Çok güzel yaratmış yârı
Bakınca görür didarı
Gözlerin Vahdetullahtır.

Vahdetinden olur ayar
İsmi cihana yayar
Söylenen sözleri duyar
Kulak Nübüvetullahtır.

Nübüvvetten koku alır
Hamını hasını bilir
Nefes alır nefes verir
Vücudun Cennetullahtır

Cennetten Kevser getirir
Gönülden dile yetirir
Sözle çok işler bitirir
Ağız Şahadetullahdır.

Şahadeti gönül yapar
Aşk ile yararlı atar
Seven sevdiğine tapar
Gönül Muhabbetullahtır.

Muhabbetle bulur yolu
Seven sevdiğinin kulu
Aşklı, iman ile dolu
Dilleri Natıkullahtır.

Natık olan verir karar
Kanayan yarayı sarar
Görülen her işe yarar
Ellerin Kudretullahtır.

Kuduretten iş bitirir
Seveni Hakka götürür
Çeker gövdeyi getirir
Ayaklar Kuvvetullahtır.

Kuvvetinden **Adil Ali**
Eli ayak birde beli
Görür duyar söyler dili
Cemâlin Hikmetullahtır.

3/5/1986

ÂDEMDEDİR

Gördüm Esmâ-il hüsnalar,
Âdemdedir Âdemdedir.
Saygı duyan tüm nesneler,
Âdemdedir Âdemdedir.

Yedi kat gök, yedi kat yer,
Dört kitabın dördü de bir.
Kâinatı aynanda gör,
Âdemdedir Âdemdedir.

Hem o demde, hem bu demde,
Cümle kemâlet Âdemde.
Bütün âlem bir bedende,
Âdemdedir Âdemdedir.

Nice türlü alet yapan,
Fırlatıp fezaya atan,
Az bir güce, bin güç katan,
Âdemdedir Âdemdedir.

Adil Ali, yaşadı yaş,
Ariflere bu dünya düş.
Yazı, güzü, baharı, kış,
Âdemdedir Âdemdedir.

HAK SENDEDİR

Gel kendine deli gönül
Hakkı tanı hak sendedir
Bir vücut şehrine gir dur
Arada bul hak sendedir
Hak sendedir, Hak sendedir
Arada bul bak sendedir...

Ne bakarsın başka yere
Aynı değil hiç bir zerre
Hakkı sende gör bir kerre
Gördün ise hak sendedir
Hak sendedir, Hak sendedir
Arada bul bak sendedir...

Eğer bülbül ise halin
Senin kendindedir gülün
Arayıp bulursun yolun
Buldun ise hak sendedir
Hak sendedir, Hak sendedir
Arada bul bak sendedir...

Mushaf olmuş gül cemâlin
Dışarda arama halin
Ed'eb ebced yedi dalin
Bildin ise hak sendedir
Hak sendedir, Hak sendedir
Arada bul bak sendedir...

Adil Ali Kur'an sende
Bak aynaya oku hem de
Sen seni bulduğun demde
Buldun ise hak sendedir.
Hak sendedir, Hak sendedir
Arada bul bak sendedir...

BADE NEDİR

Bâdeyi içmeyen cahil
Ne bilsin ki bade nedir?
Sedâyı duymayan gafil
Ne bilsin ki sedâ nedir?

Arşı rahman gönüldedir,
Aç gözün gör önündedir.
Hepsi âdem donundadır
Gâfil bilmez Âdem nedir?

Adil Ali Vaktidolu

Açmış bahçesinde gülü
Tanır bilir yaban yolu
Yolsuz bilmez yaban nedir?

DERİM DOST DOST

Yanıyor sönmez ki közüm
Çağıraban derim dost dost
Erisin hallolsun özüm
Çağıraban derim dost dost

Ahımı verdim razıma
Gerçek canın niyazına
Özüm bağlıdır özüne
Çağıraban derim dost dost

Dilimdeki zikirimsin
Zikrimdeki fikirimsin
Hem Mürşidim hem pirimsin
Çağıraban derim dost dost

Aklımı alıp götürdün
Beni Hak yola getirdin
Kalbime vardın oturdun
Çağıraban derim dost dost

Adil Ali gör didarı
Muhammed Ali'nin yârı
Efendim çektilme zarı
Çağıraban derim dost dost

6/3/1980

GEL SÖYLE DİRDİNİ EY DOST

Dost dostun dirdini bilir,
Gel söyle dirdini ey dost!
Derde derman dosttan olur,
Gel söyle dirdini ey dost!

Dirdini gizleyen âşık,
Dermanında yoktur ışıık,
İster âşık, ister mâşuk,
Gel söyle dirdini ey dost!

Dert söyleyen derman bulur,
Benlik duran ayrı kalur,
İsteyen muradın alur,
Gel söyle dirdini ey dost!

Gizlice âmel ekersin;
Ecrini bizle çekersin.
Dolu destiyi dökersin,
Gel söyle dirdini ey dost!

Adil Ali der üzersin,
Âşıkısan sırrı sezersin,
Arıfsen nasıl kızarsın,
Gel söyle dirdini ey dost!

SUÇUMUZ

Erenlerin katarında
Bir isim taşır üçümüz.
Günahı kir der yuyarız
Hamdolsun yeter gücümüz.

Gönül pazarına geldik
Menaref sırrına erdik
Bütün kötü hali sildik
Nura gark oldu içimiz.

Haram tarlasından çıktık
Kovdan bühtanlardan bıktık
Hakikate bir yol yaptık
Çün Hakka gider göçümüz.

Aşkla muhabbet ederiz
Sevgiyi Hakka gideriz
Alan olursa satarız
Lâlü mercandır yükümüz.

Adil Ali sırrı bilir
Erenler yoluna gelir
Suçu olan burda verir
Başka sorulmaz suçumuz.

27/11/1978

DİVANİ'LER

HURUFAT

(Elif) Allah diye söyler mısraları yazarsın,
(Be) Bismillah sözlerini inci gibi dizersin,
(Te) Temiz tut kalbin yıka neden kendin üzersin,
Hak Muhammed Mürteza'nın Kur'andadır sedası,
Ehl-i Beyt'ten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Se) Servetin Ehl-i Beyt'tir güzellerin hasıdır,
(Cim) Cemalin nura benzer Abû Kevser tasıdır,
(Ha) Hakikat bahçesinde çiçeğin âlâsıdır,
Hak Muhammed Mürteza'nın Kur'andadır sedası,
Ehl-i Beytten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Hi) Halika bağla beli güzele baş olasin,
(Dal) Didarın Hakka kat ki rahmetlerle dolasin,
(Zal) Zelillik yapma sakın kendin Hakta bulasin,
Hak Muhammed Mürteza'nın Kur'andadır sedası,
Ehl-i Beyt'ten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Re) Ricamız Hakka gel ki giresin dost içine,
(Ze) Zamanı dostla geçir sende gel bir biçime,
(Sin) Seni severim Haksın sevenlerin suçu ne,
Hak Muhammed Mürteza'nın Kur'andadır sedası,
Ehl-i Beyt'ten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Şin) Şayetme sırrımızı farşa rahmet olur mu,
(Sad) Sadakatla sarılan, asla muhrum kalır mı,
(Dat) Delalette olanın bir an yüzü güler mi,
Hak Muhammed Mürteza'nın Kur'andadır sedası,
Ehl-i Beyt'ten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Tı) Tahir ol temizlene yaşaya ölmeyesin,
(Zı) Zalimlik yapma sakın belki Hakkı göresin,
(Ayın) Ummanlara kanş ki deryayı bulasın,
Hak Muhammed Mürteza'nın Kur'andadır sedası,
Ehl-i Beyt'ten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Gayın) Gamzelerin güzel deliyor hep sinemi,
(Fe) Firkatın ile yaktın yakıp yandırdın beni,
(Kaf) Kametin görenlerin hemen bükülür beli,
(Kef) Kerem eylesin bize ol İnsanlık sedası,
Ehl-i Beyt'ten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Lem) Lütufu arar isen hep insanda bulmalı,
(Mim) Muhammed Miracında varıp arslan olmalı,
(Nun) Nübüvvet mühürünü Kırklar ile almalı,
Hak Muhammed Mürteza'nın Kur'andadır sedası,
Ehl-i Beyt'ten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Pa) Ça-Ja Ga- Bir rumuzdur bunu hercan bilemez,
(Ça) Çarnasır olmayınca onsuz vücut olamaz,
(Ja) Diyende çözen çözer her can bunu çözemez,
Pa-Ça-Ja-Ga- Manası var Onikimam manası,
Ehl-i Beyt'ten gelir cümle âşıkların gıdası.

(Vav) Vahdette **Adil Ali** söyledi bu sözleri,
(He) Hidayeti olmayanın Hakkı görmez gözleri,
(Lamelif) Dedi okudu iki cihan Serveri,
(Ye) Yevmil Kıyamet mevcut bizde Hakkın sedası,
Ehl-i Beyt' ten gelir cümle âşıkların gıdası.

7/10/1977

İKİLİK KALKSIN ARTIK

Gaflet uykusuna yattık adım atalım artık
Ay gezildi keşfedildi Merhe varalım artık
Sömürüpte gidiyorlar biz uyanalım artık
Son verelim ayrılığa zulmetten bıktık artık
Gelin dostlar birleşelim ikilik kalksın artık

Nedir şu İMF, NATO biz bize güvenelim,
Önderimiz **ATATÜRK**'tür biz izinden gidelim.
Vurulanlar kardeşimiz gözü açıp görelim,
Son verelim ayrılığa zulmetten bıktık artık,
Gelin dostlar birleşelim ikilik kalksın artık.

Der ki biri birisine kaldırma sol elini,
O da öbürüne söyler kaldırma sağ elini,
Münekaşa edip vurur kırar kardeş belini,
Son verelim ayrılığa zulmetten bıktık artık,
Gelin dostlar birleşelim ikilik kalksın artık.

Kendin bilen insan der mi "sen ayrısın ben ayrı"
Ömür boyu bir yaşadık bunun neresi ayrı,
Ayrılığı yapanların vatana olmaz hayrı,
Son verelim ayrılığa zulmetten bıktık artık,
Gelin dostlar birleşelim ikilik kalksın artık.

Adil Ali Vaktidolu akıt gözden yaşını,
Kışkırtırlar öldürürler kendi öz kardaşını,
Bizleri aç bırakanlar içer yetim aşını,
Son verelim ayrılığa zulmetten bıktık artık,
Gelin dostlar birleşelim ikilik kalksın artık.

19/3/1977

AŞK

Aşka verdim bu dünyada namusumu arımı
Hem esranım hemi ruhum hemi canım aşktır aşk!
Tanrım aşksız almayasın asla vermem canımı
Gelip gitmem, konup göçmem her zamanım aşktır aşk!

Mest eyledi divaneyim beni aşkın hicranı
Uğurunda feda olsun verem böyle bin canı
Hem dolaşan hem yaşatan vücudumda al kanı
Gafil bilmez çeken bilir kanım canım aşktır aşk!

Bu aşk ile mecnun oldum halden bilen olmadı
Zerre aşkı olmayanlar zaten Hakkı bulmadı
Kıyamet koptu deseler aşk bağladı salmadı
Her nereye baktım ise görünende aşktır aşk!

Âşık oldum aşk yoluna canım feda veririm
Her nereye baksam gene Hakkı orda görürüm
Aydınlıktır bütün yolum çünkü aşkla yürürüm
Yolumda ışıgım olmuş, aydınlığım aşktır aşk!

Bir kişiye aşk gelince bilki aklı pişirir
Çiğ bırakmaz yanar ateş kaynar coşar taşırır
Aşk var ise dere tepe nice dağlar aşırır
Aklım fikrim cümle zikrim anladım ki aşktır aşk!

Nasıl durup sabredeyim saydınrsın aylan
Deli gönül'durmaz aşar dere tepe dağları
Aşk verirsin coşturursun deryaları çayları
Cefası çok dersin amma sefası da aşktır aşk!

Senin için ağıyrlarla çok zamanlar kavgam var
Yaksalarda vursalarda eylemem ki ahû zar
Mâşuku olmayan bağıın gülü zaten olur har
Cümle gülüm hem sümbülüm, bağıım bahçem aşktır aşk!

Kime soram sırlarını bilsem dahi diyemem
Canım feda olsun sana başka birşey bilemem
Sen olmazsan iki cihan zindan olur gülemem
Dost uğruna ağlamakta gülmek gibi aşktır aşk!

Huzurunda aciz oldum bu acize kıl nazar
Gamlı geçen her zamanım aşk ile tutmuş yazar
Aşk ehlinin huzuruna gelmeye ettim pazar
Adil Ali binmiş gelir atı yolu aşktır aşk!

(NA'T-I ALİ) İLLA ZÜLFİKAR

Hem evveli, hem ahiri, hem batini sen vardın,
Ademin secde ettiği pençe-i aba idin.
İlim idi, irfan idi, Allah ileydi virdin,
Sevenler pençe-i aba olurlar hem Hakka yâr
Ali oldun, Veli oldun, mucizatın aşikâr.
Lâ feta illa Ali lâ seyfe illa Zülfikar.

Ali idi, Veli idi, İmamların evveli.
Zülfikar'ın sahibiydi, vardı bir de Kamber'i.
"Lehmike lehmi" demişti iki cihan Serveri.
Aliyi her kim sevmez Hakikatta gözü kör
Ali oldun, Veli oldun, mucizatın aşikâr.
Lâ feta illa Ali lâ seyfe illa Zülfikar.

Helâta suresi Haktan nezil oldu şanına,
Lâin ancak hile ile kıya bildi canına,
Vanm yoğun, ruhum canım feda olsun yoluna,
Sana inanmayanların iki cihan yeri nâr.
Ali oldun, Veli oldun, mucizatın aşikâr.
Lâ feta illa Ali lâ seyfe illâ Zülfikar.

Selmana nergizi verdi hemi Erzan dağında,
Üçyüz sene sonra gördü Beytullah'ın bağında,
Hasan ile Hüseyin var hem solunda sağında,
Miraç'a vardı Muhammed baktı orda Ali var.

**Ali oldun, Veli oldun, mucizatın aşikâr.
Lâfeta illa Ali lâ seyfe illa Zülfikar.**

Lehmike lehmi hadiste Resul ile yâr idin,
"Cismike cismi" demişti hemi de bir can idin,
Kör olanlar görmez seni bilmezler ki ne idin,
Cömertliğin dile destan olmuşsun cihanda şar,

**Ali oldun, Veli oldun, mucizatın aşikâr.
Lâfeta illa Ali lâ seyfe illa Zülfikar.**

Adil Ali Vaktidolu seni sevdi, horlandı,
Horlayanlar Hakkı bilmez gözü amâ körlerdi,
Herkes bir yola ayrılmış çeşit çeşit yollardı,
Senin yolundan gidenler olur daim Hakka yâr,

**Ali oldun, Veli oldun, mucizatın aşikâr.
Lâ feta illa Ali lâ seyfe illa Zülfikar.**

BAK Kİ NELER GÖRDÜLER

Biz aşkın bâdesin içtik, hepsi sarhoş dediler,
Kerbelânın mâteminden yaslı bir hoş dediler.
Talip olduk Ehl-i Beyte bu nasıl dost dediler,
Sor canım sor gözlerime bak ki neler gördüler,

Aliyi çok sevdik diye, nice adlar verdiler.

Cümle âlem bilir bunu Kızılbaş da dediler.

Ey yalancı sakın her dem bize buhtan eyleme,
Kendi yaptığın suçları bize isnat eyleme.
Hayrın şerrin senin olsun bize maval söyleme
Sor canım sor gözlerime bak ki neler gördüler,

Aliyi çok sevdik diye, nice adlar verdiler.

Cümle âlem bilir bunu Kızılbaş da dediler.

Şöhret için gelmedik biz, aşkımız bize yeter,
Gösterişe lüzum yoktur, sırrımız bize yeter.
Taşmaya lüzum görmedik, sabrımız bize yeter,
Sor canım sor gözlerime bak ki neler gördüler.

Aliyi çok sevdik, diye nice adlar verdiler.

Cümle âlem bilir bunu Kızılbaş da dediler.

Dinim mezhebim bir, benim sağlam yolumuz vardır.
Ele, dile, bele diye vermiş sözümüz vardır.
Kimseye zarar vermeyiz, ancak kârımız vardır.
Sor canım sor gözlerime bak ki neler gördüler.

Aliyi çok sevdik diye, nice adlar verdiler.

Cümle âlem bilir bunu Kızılbaş da dediler.

Adil Ali Vaktidolu severiz Muhammedi.

Hem Aliyi, hem Veliyi, hem Mustafa Ahmedi.

Ehl-i Beyt-i sevenlere Yarab sen kıl rahmeti

Sor canım sor gözlerime bak ki neler gördüler,

Aliyi çok sevdik diye, nice adlar verdiler.

Cümle âlem bilir bunu Kızılbaş da dediler.

4/2/1977

BACI BACI

Sabahtan sis ile duman bürümüş,
Karşı dağın başı kış, bacı bacı
Gönülcüğüm erim erim erimiş,
Gözlerimden akan yaş, bacı bacı

Seven sevdiğini arayıp bulur,
Hiç gitmez aklından hayalda kalır,
Dost dostu uğruna canını verir.
Veririm dostluğa baş, bacı bacı.

Aydın olur gerçek canın yolları,
Zemheri ayında açar gülleri,
Nasibini alır iyi kulları,
Dost dosta bitirir iş, bacı bacı.

Gönül ehli bakar kendi haline,
Hakikattan berat alır eline,
Hak kelâmı gelir onun diline,
İnan bahar olur kış, bacı bacı

Adil Ali söyler yararlı sözü,
Topla aşk ateşin küme et közü.
Hamlıklarını soy, tek kalsın özü,
Pişince tat verir aş bacı bacı.

GÜL BAHÇESİNDE

Aşk ı olan devran sürer Erenler
Dostum güzellerin gül bahçesinde
Cümle dertlilere derman ederler
Dostum güzellerin gül bahçesinde

Baktım melek gibi secde ederler
Gerçeğ in yaptığı bala giderler
Gönül Kâbesini tavaf ederler
Dostum güzellerin gül bahçesinde

Hakk ın rızasıyla olur iş leri
Tevazuyla eğ ik durur baş ları
Can verir hem bac ı hem kardaş ları
Dostum güzellerin gül bahçesinde

Sevgi nuru ile kaynamış coşmuş
Aşkın at ı ile dağ ları aşmış
Marifet ten Hakk ın yurduna düşmüş
Dostum güzellerin gül bahçesinde

Adil Ali der ki kaynar coş anım
Dalgalıyım dağ dan dağ a aş arım
Nasip olur belki berde yaş arım
Dostum güzellerin gül bahçesinde

1983

OLDURDUN BENİ

Bakışın Hak bakışıdır
Gözünle güldürdün beni
Nakışın Hak nakışıdır
İzinle buldurdun beni.

Dost kışımı yaz eyledin
Meyve verdin haz eyledin
Ara sıra naz eyledin
Nazınla oldurdun beni.

Gönlümü bağladım sana
Canımdan yakınsın bana
Güzel uymuş özün cana
Özünle doldurdun beni.

Yeni doğmuştum pir ettin
Aşık eyleyip sır ettin
Nardan geleni nur ettin
Közünle yandırdın beni.

Adil Ali Hakka varan
Cümle âlem dostu hayran
Her nutkun özümde Kur'an
Özlemle andırdın beni.

20/8/1980

YOLU NE GÜZEL

Bir güzeli gördüm hal ehli haldir,
Ondaki hallerin hali ne güzel.
Yolu, Hak Muhammed Ali yoludur,
Menziline varmış yolu ne güzel.

Dört kapıyı geçmiş, mürebbi bulmuş,
Gerçek erenlerle müsahip olmuş,
Arı gibi cümle çiçeğe konmuş,
Her çiçekten almış, balı ne güzel.

Hep sarhoş gezerim sanmayın ayık,
Deryalar üstünde sahipsiz kayık,
Dostun hali hoştur, uyur, uyanık,
Nurlara gark olmuş, hali ne güzel.

Adil Ali senden isterler nişan,
Gerçeğin yolunda Zülfikar kuşan,
Gazel ol sevgilim toprağa döşen,
Turaptan var olmuş, yolu ne güzel.

19/8/1980

GEL KALBİME GİR

Uzanan selvinin dalı gibisin,
Görmek ister isen gel kalbime gir.
Arının bin çiçek balı gibisin,
Tatmak ister isen gel kalbime gir.

Güröl güröl suyun, akışı sende,
Dokunan halının nakışı sende,
Seven, sevilenin bakışı sende,
Görmek ister isen gel kalbime gir.

Açmış yedi veren güle benzersin,
Aşkla yanıp biten küle benzersin,
Şeyda bülbüldeki dile benzersin,
Duymak ister isen gel kalbime gir.

Adil mi **Ali** mi söyleyen sesin?
Yakıyor sineme değen nefesin.
Yıllar yılı yine sen benimlesin,
Bulmak ister isen gel kalbime gir.

SÜMBÜL AÇTI MI?

Hasretin çektiğim Bizmişen köyü
Bahar geldi lale sümbül açtı mı?
Güneyinde yüksek Deve tepesi
Parçikanlı geldi çadır açtı mı?

Çıkarda yaylaya davar, mal güder,
Suları soğuktur yağı bal eder,
Doğusundan bir yol Egin'e gider,
Kemalye'nin yolu açıp geçti mi?

Kuzeyinde Ağıl köyü görünür,
Yaz, baharda kırlar göge bürünür,
Tırpan ile yalnız yonca derilir,
Orak ile otlar ekin biçti mi?

Dağı, taşı bütün demir mâdeni,
Kimse bilmez eriyeni gideni,
Görünmüyor bacaların dumanı,
Yoksa evler gurbet ele göçtü mü?

Adil Ali der ki şirindir köyüm,
Serindir yaylası, soğuktur suyun
Hele komşulara olmuyor doyum
Gurbete çıkanlar köye göçtü mü?

**KOŞMA'LAR,
GERAYLI KOŞMA'LAR
ve
KOÇAKLAMA'LAR**

BANA

Halkettin zerreden var ettin beni;
Bir Âdem sıfatı don verdin bana.
Lütfettin vücuda can ile teni,
Dağılmasın diye gön verdin bana.

Eti verdin, kemik verdin, kan verdin,
Yuğurdunda halk eyleyip can verdin,
Bir yaşında emekledip yol verdin,
Gamdan gasevetten yön verdin bana.

Üç yaşında yürümeye başlattın,
Dokuz yaşta işi verdin işlettin.
On üç yaşta hasım verdin taşlattın.
On beşinde deli kan verdin bana.

On altıda coşkun coşar dururdum,
On yedi de boz bulanık olurdum,
On sekiz yaşında idrak bulurdum,
Bir zaman uyuttun can verdin bana.

On dokuz da duman ettin kafamı,
Yirmi yaşta sürem dedim sefamı.
Yirmi birde vatan aşkı şifamı?
Asker bir babadan yön verdin bana.

Yirmi iki vatanımı bekledim,
Yirmi üç de bolca hasret çekerdim.
Çıkarda gurbette kazanç eklerdim,
Kazandım kazançtan nan verdin bana.

Yirmi beşte işten işe koşardım,
Yirmaltı da sanki hakkı yaşardım,
Yirmi yedi ırmak gibi coşardım...
Deryaya akmağa yol verdin bana.

Yirmi sekiz, yirmi dokuz gezerdim.
Otuzumda kalem tutmuş yazardım.
Otuz birde derya deniz yüzerdim;
O büyük ummandan göl verdin bana.

Otuz iki gerçek bir ere düştüm...
Kötülük deryasın yüzerek geçtim,
Otuz üç gerçekten bir dolu içtim
Dupdurucak akan sel verdin bana.

Otuz dört yaşında baktım cihana
Kimi aya gider, kimisi yaya.
Marifet payından aldım bir paya,
Merih'e gitmeye yol verdin bana.

Otuz beşten otuz altı yürüdüm.
Et kemiğe girdim bir an göründüm.
Bir alıra bir verire büründüm,
İnsanlık içinde sır verdin bana.

Otuz yedi otuz sekiz bağladım,
Otuz dokuz çaylar gibi çağladım,
Kötü günü hiç ömürden saymadım,
İyilik Erinden el verdin bana.

Kırk elli arası gelir geçerim,
Aşkın kadehinden bade içerim.
Varlık tarlasını biçer geçerim;
Erenler bağından gül verdin bana.

Adil Ali oldum piştım kaynadım,
Yüz yaşı, ben ömre yarı saymadım.
Muhabbet lokmasın yedim doymadım
Kırklar meclisinden bal verdin bana.

BİÇTİRDİN BANA

Kır bayırda bir ot gibi bitmişim
Diken idim güller açtırdın bana
Sap samanla harman olup durmuştum
Yel estirdin dane seçtirdin bana.

Bir has çelik gibi bükülmez ettin
Sağlam bina gibi yıkılmaz ettin
Çınar dalı gibi sökülmez ettin
Derince bir temel eştirdin bana.

Çok şükür maksudu didârı gördüm
Sevdiğim Hak idi iyice bildim
Aşkınla gönlümden yadları sildim
Hakikat şarabın içtirdin bana.

Adım **Adil Ali Dolu** eyledin
Aklımı aldında deli eyledin
Tuttun sevdiğimin kulu eyledin
Bir kulluk giysisi giydirdin bana.

3/8/1979

ÜSTÜNE

Bu insanlar neden böyle oluyor?
Çekiyor bıçağı insan üstüne
Ölenin yuvası viran kalıyor
Birbirine kini nedir kasti ne?

Aldatıp yıkadı gencin beynini
Doldurdular hınçla kinle gönlünü.
Bilseler ki bu bir çıkar oyunu,
Olmazlardı dostken düşman dostuna

Hele tefecilik aldı yürüdü
Hem sömürdü, hemi pak, saf göründü
Mal depo yapıldı, yokluk verildi,
Yine zamlar geldi, zamin üstüne.

Sanmayın yaşamda rahatlık kaldı;
Kimisi apardı, kimisi çaldı.
Kilitlendi, açık kapı mı kaldı?
Çifte kilit vurduk kilit üstüne.

Adil Ali Vaktidolu görecek
Zalimin zulmünü kim önleyecek?
Vurup kıranlara kim "dur" diyecek.
Tarafsızlık gerek bunun üstüne.

4/5/1979

GÜZELLEME'LER

KALMADI

Bu aşkın elinden aklım da gitti,
Akıl ızan diye bir şey kalmadı
Yaraladı sinem bin dert bıraktı
Yıktı mamur diye bir şey kalmadı.

Bir gonca açmıştı hüsnü bağında,
Bülbül gibi öttüm hep otağında,
Canım çıkar iken can durağında,
Soldu gonca diye bir şey kalmadı.

Bütün varlığımı sana vermişim;
Aşk uğruna canı teni sermişim,
Her bakışta yalnız seni görmüşüm
Senden başka asla bir şey kalmadı.

Adil Ali işi güzel dünyanın,
Bazen mamur, bazen viran bu canım.
Ruhum, canım, aklım damarda kanım;
Eridi kurudu bir şey kalmadı.

DÜŞENİN ELİNDEN TUTAN KALMADI

İtimat yok oldu, iyilik kalktı
Baba ile evlat farkı kalmadı
Vahşetle, eşkıya, hortladı çıktı.
Düşenin elinden tutan kalmadı.

Sosyal adaletin tek adı kaldı;
İyilik sevenler nemlazım oldu.
Temmuzda bahçeyi sam yeli yoldu
Ağustos ayında gül de kalmadı.

Komşuluk da öldü yardım da öldü,
Bir kaç istismarcı toprağa gömdü.
Eylik yapan eller geriye döndü,
Çıkarıcı töredi ey; kul kalmadı.

Çeşit çeşit işler hep moda oldu.
Aile içine cadılar doldu.
Nurlu insanların nurları soldu,
Surat döndü yüzde nur da kalmadı.

Bencillik ortada yürüdü gitti,
Cahillik şerefi bir pula sattı,
Herkes kazancına bir zerre kattı,
Doğru dürüst helal yiyen kalmadı.

Peteklerin bile fenlisi çıktı,
Balın da içine şekerler aktı.
Arının balının hillesi çıktı,
Ne güzeldi oğul balı, kalmadı.

Adil Ali canın çok oldu sözü,
Söyleyecek amma tutmuyor özü
Hakka karşı tutmuş yalvarır yüzü,
Hak sözü zor oldu tutan kalmadı.

*Cumhuriyet tarihinde ilk şiiirle Dilekçe
Milliyet Gazetesi Mete Akyol 14/4/1980
Dilekçe 3/3/1980 tarih 19. cu Asliye
Hukuk 1979/216 dosya*

Hakim Efendi*

Arabam sol dönmek için durmuştu
İnanın sözüme Hakim efendi
Yakmış sinyali bile vermişti,
Hızlı gelişinden girdi efendi.

Saat gelmiş düğüne yetişecek
Belki sarhoş Düzce'ye ulaşacak,
Kim der karakolda haklı çıkacak
Bir hillemi yoksa Hakim efendi.

Bir gün bir celp geldi baktım Mahkeme,
Meğer adam işi koymuş möhkeme,
Böyle işler uygun gelmez ahkâma,
Avukat mı tutsak Hakim efendi?

Meğer arabası gasko sigorta,
Onunçün rapora yapılmış hata,
Karakol şoförde yok dedi hata
Basına mı versek Hakim efendi.

Bu iş nasıl oldu, inan bilmedim,
Mahkemeye bir kez başka gelmedim,
Celse bitti ben, raporu görmedim,
Fakat reddiyom Hakim efendi.

İsmim **Adil Ali** derler Halk Ozan,
Çok zor bulunuyor gerçeği yazan,
Her şey baştan bozuk bu beni üzen,
Vicdanınız adil, Hakim efendi.

* Kamyon Kaynarca'da sola dönmek için sinyal vermiş dururken Düzce'ye düğüne giden şahıs belki de sarhoş arabanın altına giriyor. Karşısında ekip geliyor "gözün kör mü" diyorlar ama adamın arabası kasko sigortalı olduğundan şoföre diyor "sen suçlu görün, ben kaskodan paramı alam" ben gittim. karakol şoförde, hata yok dedi, meğer hepsi anlaşılmıştır.
Adliyyede Mete Akyol beyle karşılaştık. Aldı Milliyet'te yayınladı.

DEMEDİM Kİ

Celp eden de sensin gelen de sensin
Gelip gittin tekrar gel demedim ki
Gönüle irtibat veren de sensin
Gider iken daha kal demedim ki

Arif olan zaten Hak sırrın bilir
Aynası pak olan kendisin görür
Her can akran ile beraber yürür
İnciye, altına pul demedim ki

Sadık yârı sadık olan yâr sever
Vücuttan hilleyi hurdayı kovar
Dostu öven bilki kendini över
Kutmuya kumaşa çul demedim ki

Cemal Celal Haktır Hakkı bilene
Acı bile hoştur lezzet alana
Aşık varlığını verir talana
Talan olmayana kul demedim ki

Bu **Adil Ali**'yi renksiz sanmayın
Bin rengi var bir rengine kanmayın
Nur var iken düşüp nara yanmayın
Yanıpta olasın kül demedim ki.

SANKİ

Yaylaktır köyümüz, çiçeği çoktur;
Misali cihana gelmemiş sanki.
Mahsulü kıt amma havası paktır.
Hep dağlık, bayırlık, düz yokmuş sanki.

Kırsaldır geçimi, gayet zor olur;
Öksüzü yetimi hep yoksul kalır.
Onun için halkı gurbete gelir,
İssızlaşmış kimse kalmamış sanki.

Kara saban ile tarla sürülür,
Bire üç, beş, ancak mahsül verilir
Ot ekini, hep orakla derilir,
Yaban eller değmiş soldurmuş sanki.

Kuzeyinde Ağıl köyü bulunur,
Sıra ile Dilli köyü görünür.
Dertleri bir imiş, gibi bilinir.
Bir bakarsın üçüz kardeşmiş sanki.

İsterim ki her can bilinçli olsun,
Okusun insanlar, kendini bulsun.
Bilimle fen ile ileri gelsin.
Yavaş yavaş biraz, uyanmış sanki.

Adil Ali, solmuş açılmaz gülüm,
Bizler gurbet elde, erişmez elim.
Tarif etmek için tutmuyor dilim
Çilesi doğadan verilmiş sanki...

ZAR GİZLİ GİZLİ

Bilirim dertlinin dermanı sende
Derde derman dertten var gizli gizli
Cânana kavuşmak arzusu canda,
Koşar aşkın atı, yâr gizli gizli

Dostun yarasıdır, benim de yaram,
Dermanı içinde dert ile saram,
Gülsüz bülbül ötmez bağ olur viran,
Birlik ötüşelim zâr gizli gizli.

Muhabbetsiz zordur yaşanmaz varlık,
Dost dostuna asla çekirtmez zorluk,
Can cananı bulsa kalmaz ki darlık,
Adil Ali yanar nar gizli gizli.

KENDİ DİRDİNİ

Parça parça eylemeyin Yurdumu,
Dünyaya değişmem tek bir ferdimi.
Bu vatanın evlâdının derdini,
Anlamayan hiç sever mi yurdunu.

Nedir böyle parça parça olanlar?
Haksız olup kendin Haklı sananlar.
Gafil bilmez kardeşidir ölenler;
Param parça ediyorlar yurdumu.

Kışkırtıcı çıkarcılar olmasa,
Temiz, halis, Türk çocuğu kanmasa;
Kimliğini öğrenmeden vurmasa...
Benim böyle artırmazdı derdimi.

Okuyup ilimi öğren ilerle,
Sömürülme yabancıya, sömürme
Aklını kullanmaz gider emirle,
Kullan aklın hallet kendi derdini.

Dostu ve düşmanı, gerçekten tanı,
Ceddin kardeşini vurur mu yani?
Bilirim Türk'lerin hep birdir kanı,
Düşman mısın öldürürsün ferdini.

Adil Ali yazar üzüntüm çoktur,
Kışkırtıcı çokta dur diyen yoktur,
Vatanın birliği bir emr-i Haktır,
Sağa sola parçalarlar yurdumu

20/11/1975

SENİ SENİ

Gönüle girene ıraklık olmaz
Yakından yakına al seni seni
Dallara konanda duraklık olmaz
Kendi kendin tanı bul seni seni

Yok olmadan, var olması zor olur..
Aşka düşenlerin hali zar olur.
Hakka makbul olan, halka hor olur.
Aynaya bakınca bul seni seni.

Gerçekler katında dala benzersin;
Ateşi korlanmış küle benzersin.
Dostun bahçesinde güle benzersin,
Açılmış goncadan gül seni seni.

Adil Ali dostun sözüne mail,
Seven sevdiğine olmaz mı dahil?
Gönülde olmasa konuşur mu dil,
Öten bülbüllerin dil seni seni.

HELE AYRILIK

Küçük yaşta çıktım gurbet ellere,
Yokluk, ölüm zordur hele ayrılık.
Üzülürüm hasret açan güllere,
Yokluk, ölüm zordur hele ayrılık.

Yoksullara çok kapılar kapalı;
Pantolonu yırtık sırtı abalı.
Yemez hayatında kaymağı balı
Yokluk, ölüm zordur hele ayrılık.

Ayrılık, ölümün tam öz kardeşi,
Yoksulun bulunmaz ekmeği aşısı,
Hele şu nâmerdin vurduğu taşı,
Yokluk, ölüm zordur hele ayrılık.

Ölümün üstüne toprak atmışlar,
Yoksulluğu kader diye katmışlar.
Denk getirip hep insana satmışlar,
Yokluk, ölüm zordur hele ayrılık.

Adil Ali Vaktidolu neyledin?
Üçünü kendine yoldaş eyledin
Zor olduğu için şekva söyledin,
Yokluk, ölüm zordur hele ayrılık.

SEZEBİLSEYDİK

Bize bütün cihan el atamazdı
Bir olup birliğe gelebilseydik
Bizden alıp bize satamazlardı
Bizler bu işleri sezebilseydik.

Amerika Ambargoyu yapmazdı
Üç kuruşluk malı beşe satmazdı
Bütün sağlam işe hile katmazdı
Bizler bir yek vücut olabilseydik.

Adil Ali sağcı solcu kalmazdı
Kardeş kardeşini vurup boğmazdı
Ara yerde uçurumlar olmazdı
Acı toku biraz bilebilseydik.

1978

GEL GEL

Gönlüm karar kılmaz, gidem der dostu
Cemalin has bahçe, güllerin deste
Dermeye gelende oldum çok hasta
Derdimin ilâcı, dermanı gel gel!

Gerçeklerin hali, senin ehvalın,
Zâtın aynasında gördüm cemalin.
Bu dünyayı değer, senin her halin,
Kıymetli, devletli, cananım gel gel!

Adil Ali dedi can verdin bana,
İçirdin badeyi sen, kana kana.
Har olmuşken, güller oldun bahçama,
Solmuş güllerimi açanım gel gel!

UYANDI GÖNÜL

Bir gönül bağından çıktım yollara
Gönülden gönüle kondu bu gönül,
Seyreyledim açan gonca gülleri,
Güllerden güllere, kondu bu gönül.

Güzel bir duyguyla gaftan uyandı
Rengarenk, çeşitli hale boyandı.
Duyan bir gönüle varıp ayandı...
Örenleri gördü, yandı bu gönül.

Kâinat titredi gönül elinden,
Aşk feryadı çıktı bütün dilimden.
Bir kükreyiş geldi gönül yolundan,
Hele birleşince şahlandı gönül.

Sevenlere yandım kandil içinde.
Hepsine baktım ki, aynı biçimde
Cümle sevenleri bir an içinde,
Aşkın atı ile dolandı gönül.

Adil Ali, yıktı boş saltanatı,
Sevmeyen anlamaz sendeki zatı.
Bir olunca zatı ile sıfatı,
Gaflet uykusundan uyandı gönül.

29/4/1980

KUL OLACAĞIM

İlelebet benim kararım budur;
Dostun kapısında kul olacağım.
Aşık oldum bahri umman yüzünde
Cevlan ettim, gezdim hallolacağım.

Hayran kaldım güzel dostun haline,
Çiçeklerden gıda gelir balına.
Bir aşı misali girdim dalına
Dostun bahçesinde gül olacağım.

Seven sevdiğini bilir dediler,
Uğurundâ bin kez ölür dediler.
Bana sevdiğin yâr gelir dediler,
Geldiği menzile yol olacağım.

Her çiçeğin az çok balı bulunur,
Ağaç büyüdükçe dalı bulunur.
Her konuşan canın dili bulunur;
Dostumun ağzında dil olacağım.

Adil Ali sırrı bulabilirsem,
Gerçek katarına girebilirsem,
Guduretin balı olabilirsem,
Hakkın sofrasında bal olacağım.

AĞLARIM

Diyarbakır Lice felâket oldu,
Evler barınaklar yerle bir oldu,
Nüfusun yarıdan çok azı kaldı.
Yerle yeksan oldu ona yanarım,
Ölene mi kalana mı ağlarım.

Kimi yetim kaldı, hem evsiz, barksız,
Kimi evlât verdi, o ondan farksız.
Kiminin kolu yok hemi de öksüz.
Yerle yeksan oldu ona yanarım,
Ölene mi kalana mı ağlarım.

On dokuz köy birde ilçe harabe;
Ağası yoksulu oldu marabe.
Çağırır yavrular annem nerede?
Yerle yeksan oldu ona yanarım,
Ölene mi kalana mı ağlarım.

Zelzele Liceyi hızlı salladı,
Ev, bark, yer, yurt diye bir şey kalmadı.
Giden gitti, sağ kalanlar ağladı.
Yerle yeksan oldu ona yanarım,
Ölene mi kalana mı ağlarım.

Adil Ali, su yok, yanar hastalar.
Ölüm, zulüm, birbirini üsteler.
Anneler, yavrusun nerde der sesler
Yerle yeksan oldu ona yanarım,
Ölene mi kalana mı ağlarım.

6/9/1975

DOSTLARIM

Yirmi bir asırda insanlar ay'a
Gideriken, biz ne yaptık dostlarım?
Bir alı, bir veri, kuru velvele,
İnsanlığı hiçe saydık dostlarım.

İnsanlık pek yüce tarif edilmez,
Dünya malı için can incitilmez,
Geçen bu zamanlar geri dönülmez,
Biz zamanı kaça sattık dostlarım.

Bu âlemde kimler almış tapıyı,
Açan azdır hakka varan kapıyı,
İyi tanı insandaki yapıyı,
Bizler onu boşa saldık dostlarım.

Hakikat ilmini okusa bir can,
Cümle varlık ona olurmuş ihsan,
Sen sanma insanı et kemik bir kan,
Biz tanıdık eyce taptık dostlarım.

Vaktidolu mahlas ad **Adil Ali**,
Yolu da insanlık özgürlük yolu,
Aşık maşukunun olurmuş kulu,
Bizler kulu pula sattık dostlarım.

23/9/1987

ZALİM PARMAĞIDIR BİLİN DOSTLARIM

Sene bin dokuzyüz yetmiş sekizde
Durumları sor söyleyem dostlarım
Siz sorun cevabı vermesi bizden
Olaylar karışık diyem dostlarım.

Sorunuz vereyim Pirden himmetim;
Vurma, kırma, etme demesi çetin;
Bir vücuda benzer gerçek milletim
Dağılmış gidiyor gördüm dostlarım.

Kimi birbirlerin her yana çeker
İnsanım der fesat tohumu eker
Çekmiş silahını nice kan döker
Çıkarıcı parmağı bilin dostlarım.

Vuran kimdir ölen kimdir bilinmez
Ağlıyanın hiç gözyaşı silinmez
Birlik olup Hak menzile erilmez
Parçalandık parça parça dostlarım.

Adil Ali Vaktidolu üzüyor
Anarşiler kol kol olmuş geziyor
Düzen kuracakken düzen bozuyor
Zalim parmağıdır bilin dostlarım.

26/9/1978

YİYEN KİM

Bu dünyaya geldim seyran eyledim,
Çalışan kim kazanan kim yiyen kim?
Gezdim, gördüm, tetkik ettim söyledim,
Çalışan kim kazanan kim yiyen kim?

Arı her çiçekten alır balını,
Toplar dalak yapar kendi malını,
Düşün o balların nolur halını,
Çalışan kim kazanan kim yiyen kim?

Tâ ezelden dedem çalıştı benim,
Babadan anadan geliyor yolum,
Zalimler mazluma ederler zulüm,
Çalışan kim kazanan kim yiyen kim?

İzdirapla dolu çalışıp durur,
Malı mülkü vermiş kendine gurur,
Başkası yer kendi günahın bulur,
Çalışan kim kazanan kim yiyen kim?

Adil Ali söyler sözünü her an,
Bu dünya kaç sefer olmuştur viran.
Hükmetsen dünyaya gidersin bir an,
Çalışan kim kazanan kim yiyen kim?

10/11/1976

GİDELİM

Bırak dostum senlik, benlik beklesin.
Bir olalım, uygun adım gidelim,
Ekonomimize kuvvet eklensin
Ay gezildi, Merih bizim gidelim.

Ayırırlar sağ, sol diye bizleri,
Karıştırdık kışı, bahar, yazları,
Gider iken bayır yaptık düzleri,
Asfalt yolda doksan mille gidelim.

Türk milleti bütün, olsun bir olsun,
Gerçekci, Devrimci bir ülke doğsun.
Bizi bizden ayrı gören, kör olsun
İlerleyip kardeş kardeş gidelim.

Param parça olsak, el bize vurur.
Yoksa bizde yok mu haysiyet gurur?
Her gün bir yörede birçok can ölür,
Bu ölüme çare bulup gidelim.

Kimi sırtın verdi Amerika'ya,
Kimi Rus'a kimi palikarya'ya,
Sömürdüler bizi, gittiler aya,
Körler gördü, bari biz de görelim.

Köylüye dediler dinin gidiyor,
Zengine dediler malın gidiyor,
Bu sözler kardeşi düşman ediyor,
Öz düşmanı bulup, sürüp gidelim.

Adil Ali Vaktidolu der gafil,
Nefsine uyanlar bu söze dahil,
Ölen kardeşidir anlamaz cahil,
Düşman içimizde sürüp gidelim.

1975

ÇEKTİM

Bu şirin dünyaya, geldim geleli,
Nice renge girdim, bak neler çektim.
Şad oldum da, ara sıra güldümse,
Ömrümün çoğunda gam, keder çektim.

Bazen nefis ile dost olup gezdim,
Durmadı sözünde ondan da bezdim,
Bazı zaman oldu peşinden gezdim,
O nefsin elinden ben neler çektim.

Mecbur kalıp hava şartına uydum,
Bir zaman terledim, bir zaman buydum,
Gün geldi nefsi de sırtıma vurdum;
Ecri ağır geldî günahı çektim.

Adil Ali Vaktidolu'dur dolu,
Horasan'dan gelir ceddinin yolu
Nefsini dünyada edersen ölü,
Bilki sende iyi çekirdek ektin.

NE DEYİM

Bu cihanın topu dafar (1) etmezdi
Arzularım yıktı dostum ne deyim...
Yıllar yılı yansam sızım bitmezdi
Ateşlerim küle döndü ne deyim...

Kapısının kulu idim bilmedi
Aşkı ile yandım yüzüm gülmedi
Bir kez olsun gözüm yaşın silmedi
Arzularım yaktı yıktı ne deyim

Adil Ali canım senin elinde
Vallahi sevdiğim dönen dilinde
Canım çıksa hemi diken gülünde
Bülbül olup öttüm ise ne deyim...

2/6/1982

(1) Dafar-etki

DOSTUM

Kalmadı yurdumda dosluk kardaşlık
Hep perişan olduk baksana dostum
Sanki birbirine dost değil düşman
Sönmüş ocağını yaksana dostum.

Solup giden kendi bahçen görsene
Günlerin hep boşa gider bilsene
Ağlıyan gözlerin yaşın silsene
Mükâfatı kenden taksana dostum.

Karşında kardeşin eyleme cefa
Sen cefa çekerken el yapar sefa
Suçlu olsa dahi sen uğrat affa
Maşa olanlara baksana dostum.

Büyük iki ejder oynatır bizi
Gövürür görünür soymaktır özü
Bir gün gelir yurttan kovarsa bizi
Aklın başındamı baksana dostum.

Vatan senin millet senin yol senin
Ağa senin paşa senin kul senin
Derya senin deniz senin göl senin
Kanşıp umman'a aksana dostum.

İnsanları sevmek bizde ibadet
Kimi kimler için ettin şikâyet
Ölenle öldüren halktır nihayet
Seni kışkırtanı yaksana dostum

Adil Ali Vaktidolu boyn büker
Zalim olan zehir tohumu eker
Acısın bizimle gene halk çeker
Aklın yok mu biraz çaksana dostum.

1978

DENGESİ OLDUN

Dostum ecel seni benden alamaz;
Sen benim çilemin simgesi oldun.
Canımsın, kanımsın, ayrı değilsin,
Beynimde aklımın dengesi oldun.

Yaylada açılan çiçek gibisin,
Gönül bağımdaki yürek gibisin,
Ruhuma can katan hayat gibisin,
Sevgimin, aşkımın badesi oldun.

Adil Ali, sana hasret kalmasın,
Cihan ister seni bilsin bilmesin,
Kalem ister seni yazsın yazmasın,
Dilimde, sözümün hecesi oldun.

16/4/1980

UŞUDUM BUGÜN

Beş kişi bir gözde yorganı da yok,
Titreyi titreyi üşüdüm bugün.
Nerde kaldı güneş sıcaklığı da yok,
Titreyi titreyi üşüdüm bugün.

Doyası ekmeği bulup kim yiye,
Çocuklar ağlıyor, doyur ki güle.
Ateş yoktur soba yüzü kim göre,
Titreyi titreyi üşüdüm bugün.

Yük taşımın, sırtta çuval turigi,
Ekmek yoktur, yeriz buğday hediği.
Dudağımın parmak kadar yarığı,
Titreyi titreyi üşüdüm bugün.

Dermansız hastayım ateşim pek çok,
Eczaneyle doktor kuyumüzde yok,
Şehere gitmeğe dizde takat yok,
Titreyi titreyi üşüdüm bugün.

Apantis patlamış iniler iken;
Sıcak su kodular sabahtan erken.
Can çekişen hasta, evde ölürlen,
Titreyi titreyi üşüdüm bugün.

Yazdığım yıl dokuzyüz yetmiş dokuz,
Burada hep açız ne zaman tokuz?
Kara yüzlü değil her zaman akız,
Titreyi titreyi üşüdüm bugün.

Adil Ali Vaktidolu elleme,
Sözlerini bırak kalsın dilleme.
Yanan ateşlerin üstün külleme,
Titreyi titreyi üşüdüm bugün.
3/9/1979

DEDİLER

Makaracıları yetmiş'e aldım,
Bir kâğıt geldi ki ucuz dediler,
Seksen yedi kamulaştı aldılar,
Üzerine konmuş haciz dediler.

Birogrası haciz idi kaldırdım,
Yüz milyonluk, yeri üçe indirdin,
Şiir yazdım, basına da bildirdim,
Vatandaştır haklı suçsuz dediler.

Birograsi temel attı bitmiyor,
Günden güne kökleşiyor gitmiyor,
Zaman kısa vakit bize yetmiyor,
Bitmedi iş bize cılız dediler.

Tükenmez, kalkmaz ki dünyada hille,
Güçlü, güçsüzlere vuruyor sille,
Çıkar için kopar nice bin kelle,
Bilmiyenler sözün, yersiz dediler.

Adil Ali Vaktidolu neylesin,
Tarihçiler gerçekleri söylesin,
Hak yiyenler cezasını boylasın,
Burda çeksin, olsun güçsüz dediler.

9/8/1987

ERMİŞ GİBİDİR

Çocuk doğup beş on yaşa varınca
Bir fideye sivğa vermiş gibidir
Serpilip te onbir onüç olunca
Gül dalında tomur sürmüş gibidir.

On dördünde sevip sevlmek ister
On beşinde aşklı bir gönül besler
Onaltı seçilir kendini süsler
Sevdiğine bir söz vermiş gibidir.

On yedi yaşında açılır gülü
On sekizde eder seveni deli
On dokuz yaşında akıyor seli
Akan coşkun suya dalmış gibidir.

Güzel hele yirmi yaşa gelince
Seven sevdiğini bir an görünce
Güçlü olur yirmi bire girince
Sevdiğine kanca vurmuş gibidir.

Yirmi iki biraz yüksekten bakar
Yirmi üçte seven aşıkı yakar
Peşine bir Mecnun bir Leyla takar
Sanki Aşk atına binmiş gibidir.

Yirmi dörtte biraz olsun durulur
Yirmi beşte gerçek dosta sarılır
Sanmayın aşk ehli olan ayrılır
İhtiyar genci ermiş gibidir.

Yirmi altı kâmil olur sözleri
Sevdiği an Hakkı görür gözleri
Yirmi yedi nurlu olur yüzleri
Aşk ehliyse her şey bilmiş gibidir.

Otuzda yaptığı onda sır olur
Otuz beşte bazı işten dur olur
Kırk yaşında cümle alem bir olur
Kâmiller ölmeden ölmüş gibidir.

Kırk beş yaşta gönlü arıdır arı
Ellisinde bulmuş olursa yârı
Elli beşte yağar dağına karı
Muhabbetle yazı bulmuş gibidir.

Altmışında artık durulur suyu
Altmış beşte biraz daralır huyu
Yetmişinde düzken eğilir boyu
Seksende yokuşta kalmış gibidir.

Seksen beşte kün'e benzer közümüz
Doksanında nezir olur özümüz
Biz gidersek türkü olur sözümüz
Kim çağırsa bizi bulmuş gibidir.

Adil Ali yüz yaş sana yeter mi?
Rızkı olan yemek ile biter mi?
Aşk ehili hiç ölür mü yiter mi?
Bin yaşasa yeni gelmiş gibidir.

SENİNDİR

Ezrail gelse de canım istese;
Veremem gül yüzlüm, canım senindir.
Yaksalar da, halden hale koysalar;
İncinmem o yanan halim senindir.

Pir'e ikrar vermek Haktır gerçektir,
İkrarında duran, iyidir, tektir.
Evveli, ahiri hepsi haktır.
Bana lezzet veren balım senindir.

Has bahçede açmış, bir gül misali,
Her zaman çiğnemen, bir yol misali,
Kelâmı konuşan, bir dil misali,
Ağzımdan konuşan dilim senindir.

Hak kelâmı gelir dedim dilime,
Bülbül durmaz ağlar gonca gülüne.
Bağladılar şaldan kuşak belime,
Belime bağlanan şalım senindir.

Adil Ali yolcu olanlar gelir,
Kendini bilenler bir bade alır.
İrfan ağacının dalında kalır;
Damarım ağacım dalım senindir.

HIÇ OLUR

Ey divane gönül senin elinden,
Çektiklerim saysam acep kaç olur?
Meyil verdiği meylim vereli,
Biçtiğimi desem bana suç olur.

Meğer gönül imiş Kâbe yapısı,
Aşktan açılmış onun kapısı,
Ehli olanlara verir tapusu,
Açsam Hak sırrını vallah güç olur.

Adil Ali ver bilmezin payını!
Çek gönül okunu bırak yayını!
Gönül bahçesine akar suyunu,
Akıtmazsan mahsül kurur, hiç olur.

VAR OLUR

Güzelliğın görüp âşık olanın;
Yeri, yurdu, evi, barkı zar olur.
Ağlar gözlerinden akıtır yaşı,
Sanki yanmış vücudunda kor olur.

Senin aşkın ile gönlü uyanan,
Uğurunda verir, onda kalmaz can.
Enel hakkın rengi ile boyanan,
Canı, teni, verip ol berdar olur.

Gelip giden nice beyler neyledi?
Seven canlar cânânını boyladı.
Sultan Ethem tahtını terk eyledi,
Hakka varmak için tarumar olur.

Vurup kır şişeyi, namusu arı,
Masivayı terk et bulasın yârı,
Etmezsen çekersin ah ile zarı,
Ol zaman gözyaşın bir pınar olur.

Adil Ali, bilir bu dünya fani,
Hakkı bilmek için kendini tanı.
Gerçek sevgiliye ver tatlı canı,
Fani olan hayat bulur var olur.

TACIDIR TACI

Sorun dostlar dünya halin söyleyem,
Her şey ekonomi gücüdür gücü,
Hele İstanbul'un trafik derdi,
Arabın karışık saçıdır saçı.

Gücü yeten yutar biri birini,
Sorunumuz büyük geçim sorunu,
Basar gırtlığına, alır varını,
Sanki Köroğlu'nun bacıdır bacı, (1)

Çıkarıcılık, biri birin vurdurur,
Haklı ağlar, haksız olan güldürür.
Ancak tarafsızlık zulmü durdurur,
Sanki kıyametin ucudur ucu.

Yirmi yüzyıl yirmi bire giriyor,
İnsan oğlu aya gidip geliyor,
Dünya devletleri bunu biliyor,
"Nötron bomba" afet gücüdür gücü.

Kimi silâh atar, kimisi yapar.
Kimi ölüm saçar, Tanrı'ya tapar,
Hepisi insandır, hepsi bir katar;
Nere çeksen katar ucudur ucu

Adil Ali ayrı gören yabani,
Adam vurur, sanki olmuş zebani
Üstten geçen bak ki bilmez tabanı,
Sanki zamanenin piçidir piçi.

(1) **bac-** Köroğlu her gelenden geçenden toprak bastı parası alırdı.

KÜL OLDU

Mana âleminde, Hak divanında,
Gül yüzlüme, benim gönlüm yol oldu.
İçtim aşk badesin eyle bir anda,
Mest eyledi beni, halden hal oldu.

Dostum bir kez baktı, güldü yüzüme,
Nurdan bütün varlık, doldu özüme
Can kulağım verdim cümle sözüne;
Her dediği sözü, bana bal oldu.

Bir baktım, düşündüm, kendi kendime,
Aynen boyanmışım dostun rengine
Sular çağlar akar, gider engine,
Coştı aşkın bendi, birden sel oldu.

Yâr cefası herdem bana hoş geldi,
Sevincimden, iki gözden yaş geldi,
Aşk halini ancak, âşıklar bildi.
Dostumun dikenini bana gül oldu.

Adil Ali, şükür dosta kavuştum,
Hakikatla, Hakkın darına düştüm.
Bundan evvel aynı baldan yemiştım,
Çözenecek aklım fikrim kül oldu...

21/1/1978

NUR OLDU

Seni tanıyınca sevdiğim dilber;
Bütün nefsim kötü halden dur oldu.
Kaynadıp da aşkın ile pişince,
Aşkım arttı kötü hale sur oldu.

Beni aşkın kafesine alınca;
Yüzgeç edip deryalara salınca
Herşey gidip, tek sevgilim kalınca,
Sanki vücut değil hepsi nur oldu.

Can evinde, canan şevke gelince;
Menzil alıp sevdiğini bulunca.
Nişan verdi, murat üzre kalınca,
Beden, nefis, istek bütün sır oldu.

Beni destan etti, dile düşürdü.
Nice dağlar, yüce dağlar aşırıldı...
Çiğ koymadı, lezzet verdi, pişirdi.
Ağardı saçlarım, hepsi kır oldu.

Adil Ali Vaktidolu bir etti,
On sekizbin âlem ile sır etti,
Naci derler bir güruhta var etti;
Şimdi bana cümle âlem bir oldu.

10/1/1987

SENSİZ

Bitmez bu ayrılık biter mi bilmem?
Hasret düğümünü çözemem sensiz,
Aşkın yeter bana, cennet istemem.
Cihan cennet olsa gezemem sensiz...

Çok dertliyim, dertsiz dahi görünsem;
Aşkın ile erim erim erisem.
Deryalarda yüzgeç olsam, yürüsem.
Ufacık bir gölde yüzemem sensiz...

Dost, dostu uğruna çeker cefayı,
Yâri olan bulur aşk'ı sefayı.
Çul giyse de hiç istemez çuhayı,
Verseler dünyayı, gezemem sensiz...

Âşık mâşukuna yandı ha yandı,
Lebin, badesinden içenler kandı.
Sensiz bu cihanı cehennem sandı;
Dünya zindan olur bozamam sensiz...

Adil Ali çeker hasret yasını,
Senin aşkın siler gönül pasını,
"Kırklar meclisinde Engur tasını"
Elime verseler ezemem sensiz...

İLME KÂĞIT KALEM AĞAÇ

Hem ısıtan hem ısıtan
Bir güneşe benzer ağaç
Hem yeşerten hem yaşartan
Bir kaynağa benzer ağaç

Çiği pişirendir ağaç
Ağaçsız topraklar kıraç
Su akıtır bakraç bakraç
Bir buluta benzer ağaç

Ağaç ülkenin süsüdür
Yaş ağaç kesen âsidir
Meyve suyun gövdesidir
Meyve verir yenir ağaç

Demek hayat verir bize
Gıda verir hepimize
Tahta olur kabrimize
Tabut olur taşır ağaç

Doğar doğmaz beşiğimiz
Evimizde eşiğimiz
Talaşından döşeğimiz
Arkadaşa benzer ağaç

Kendini bilmeyen insan
Vidanı yok yakar orman
Vurur balta akıtır kan
Balta sapı olur ağaç

Hep koruyup esirgesek
Kesmek dursun dikmek gerek
Yetiştirip ilerlemek
Berekete önder ağaç

Her yanımız ağaç olsa
Yaprakla çiçekle dolsa
Yakmasak yeşillik kalsa
Okşijeni verir ağaç

Adil Ali ağaç derdin
Kurutman yurdum yeşerdin
Yüz yıl yaşasam dikedim
İlme kâğıt kalem ağaç

SENİ GÖRÜNCE

Bütün dertlerim tükenir
Seni görünce görünce
Azalarım dile gelir
Seni görünce görünce.

Dertlerimi eritirim
Yâra doğru yürütürüm
Beni bana tanıtırım
Seni görünce görünce.

Yaralarım sağalıyor
Cümle gamım dağılıyor
Dost yüreğim yanılıyor
Seni görünce görünce.

Diken bile gül oluyor
Bulanıklar duruluyor
Adil Ali can buluyor
Seni görünce görünce.

SENİ AYIRANI TANI

İşçi iş verenle bile
Verse dostlar eli ele
Varlık böyle gelir yola
Seni ayıranı tanı.

Uyan sen senin parçansın
Neden füzulu harcansın
Aynı ırksın aynı kansın
Seni ayıranı tanı.

İşçi köylü iş verenle
Hele birleş bir kez dene
Parçalanman senin nene
Seni ayıranı tanı.

Seni ayıran düşmanın
Vursa acır kendi canın
Burda kalır cümle malın
Seni ayıranı tanı.

Adil Ali düşün dünü
Zalim bekler böyle günü
Gel dünyaya sen sal ünü
Seni ayıranı tanı.

1976

AYRILMAM KI

Aklım gitse fikrim gitse
Gene dosttan ayrılmam ki
Dünya batsa zaman bitse
Gene dosttan ayrılmam ki
Ayrılmam ki ayrılmam ki
Vallah billah ayrılmam ki

Aklım alıp deletseler
Yakıp yakıp kül etseler
Bir çiğnenen yol etseler
Gene dosttan ayrılmam ki
Ayrılmam ki ayrılmam ki
Asla dosttan ayrılmamki

Çekip beni benden alsan
Sandalsız deryaya salsan
Binkez ölsem tekrar doğsam
Gene dosttan ayrılmam ki
Ayrılmam ki ayrılmam ki
Vallah billah ayrılmam ki

Güllerimi soldursalar
Deli diye bildirseler
Bakırköy'e kaldırsalar
Gene dostan ayrılmam ki
Ayrılmam ki ayrılmam ki
Gene dostan ayrılmam ki

Her gün yaremi azdırsan
Beni çöllerde gezdirsen
Asıp derimi yüzdürsen
Gene dosttan ayrılmam ki
Ayrılmam ki ayrılmam ki
Asla dosttan ayrılmam ki

Hakkımda ferman yazılsa
Tatlı canımdan bezilse
Sağ sağ mezarım kazılsa
Gene dosttan ayrılmam ki
Ayrılmam ki ayrılmam ki
Vallah billah ayrılmam ki

Adil Ali deli desen
Vücudumu nara versen
Beni ağlatsan da gülsen
Gene senden ayrılmam ki
Ayrılmam ki ayrılmam ki
Gene dosttan ayrılmam ki

3/11/1977

ÂŞIK VEYSEL

Bugün Sultan Nevruz oldu;
Yıl dönümün Âşık Veysel.
Gene yıl dönümün geldi,
Törenin var Âşık Veysel,

Mart ayının yirmi biri,
Sultan Nevruz'un ilk günü,
Veysel babanın düğünü,
Düğünün var Âşık Veysel.

Seni sevenler geldiler;
Saygı selâma durdular.
Âşıklar saza vurdular,
Saz çalarlar Âşık Veysel.

Adil Ali der sözlüyüz,
Biz senin ile gizliyiz,
ATATÜRK'çü halk sözlüyüz.
Törenin var Âşık Veysel.

21/3/1976

OLSAYIDIM

Nolur ey sevdiğim dilber
Sana yoldaş olsaydım
Hasretinle yana yana
Ağlıyan yaş olsaydım.

Senin güzel şirin adın
Ezber etmektir muradım
Seve seve taşırdım
Sen bana baş olsaydın.

Varlığından kârım artar
Gücüme nice güç katar
Düşüncem dünyayı tartar
Ben sana eş olsaydım.

Hakikatta niyazımı
İçimde yanan sızımı
Başımda kırın sazımı
Tek gönlüm hoş olsaydım.

Adil Ali yanar özüm
Cemal görmek ister gözüm
Ayağın altında yüzüm
Çiğnenen yaş olsaydım.

KUL OLMUŞUM

Dertliyim halim kınama;
Aşk elinden delolmuşum.
Yanarım sakın su salma,
Yana yana kül olmuşum.

Görün aşkı ne hâl etti,
Nice çiçekten bal etti,
Kapısına hem kul etti,
Yaşım akmış, sel olmuşum.

Bilmem ne halde kalırım,
Yolcuyum menzil alırım,
Dostun yolundan varırım,
Sızar akar göl olmuşum.

Şu benim halim bilseler,
Dostu dostuna verseler,
Yârin geliyi deseler,
Bakın görün yol olmuşum.

Adil Ali yi bulsalar,
Hançerle bağrım delseler,
Ne haldeyim bir bilseler,
Sevdiğime kul olmuşum.

OLUR TALAN

Yüce dağa yola çıktım,
Varılmıyor yol kar boran.
Aşkın ateşine yandım;
Bilinmiyor derin yaram.

Hakkı seven, ar eylemez.
Saklar sırrın, zar eylemez.
Nutkunu boşa söylemez.
Bulunmaz yaresin saran.

Seven gönlünü toparlar,
Aşkı artar yanar parlar,
Maşuk âşıkını sırlar,
Yakar ateş boran boran.

Yalnız dil ile demek mi?
Çekilmeyen de emek mi?
Emeksiz yenen yemek mi?
İşte o da olur yalan.

Adil Ali dostu sever,
Kişi sevdiğini över.
Yolcuyum der yolu döver,
İtikatı olur talan.

27/2/1979

TUT BENİ TUTA BİLİRSEN

Ben geyiğim, sen de avcı,
Tut beni, tutabilirsen.
Bıraktın sineme sancı,
At beni atabilirsen.

Sen avcı oldun, ben geyik.
Ok vurdun sineme delik.
Âşık olup kalben girdik,
Yut beni, yutabilirsen.

Avcısın düştün, izime,
Bir yara açtın özüme,
Hep hak göründün gözüme,
Kat beni, katabilirsen.

Kaçıran sen, kaçan da sen,
Kurban olsun dosta bu can,
Sevdiğime bağlıyım ben,
Yak beni, yakabilirsen

Adil Ali der uçar mı?
Maşuk aşıktan geçer mi?
Seven sevgiden kaçır mı?
Sat beni, satabilirsen.

İÇİNDESİN

Dağlarda dumanda olsan
Dost gönlümün içindesin
Hindistan Yemende olsan
Dost gönlümün içindesin

Hasretlik yıllar sürsede
Zaman eriyip dursada
Yolları engel sarsada
Dost gönlümün içindesin

Aydınlatan izah gibi
Sırlı nurun bir mah gibi
Cemalin bir İlâh gibi
Dost gönlümün içindesin

Adil Ali'nin mi EMİŞ
Seven sevdiğinin imiş
Nerdolursa olsun demiş
Dost gönlümün içindesin

Emiş'in mi Adil Ali
Seven sevdiğinin kulu
Bu hal erenlerin hali
Dost gönlümün içindesin

DÜŞER GÖZÜMDEN DÜŞERSİN

Sakin dönme kararından
Düşer gözümden düşersin
Dünyanın kanunu budur
Eysen kötüye düşersin.

Bu kanunu yırtmadıkça
Sabreyleyip bıkmadıkça
O kaderden çıkmadıkça
Gör ki nelere düşersin.

Sevdiğine kulluk eyle
Gönlünü Hak ile egle
Bu âlemde kanun böyle
Kaynar kaynayıp pişersin.

Işıkla karanlık ayar
Biri yoksa birisi var
İkisinden loşluk doğar
Dikkat loşlukta şaşarsın.

Gelmiş geçmiş kanunlar bu
Kirlileri temizler su
Bütün kötülükleri yu
Böylece kaynar pişersin.

Tövbe desen tövbe olmaz
Cıvık süt mayaya gelmez
Dilki aslanı beğenmez
Bir gün çoşarsan taşarsın.

Bazı kader bazı takdir
Gene netsek kader var bil
Meraklanma şad ol sen gül
Hiç delse soyan düşersin.

Kimileri gider hara,
Vay mayası bozuklara!
Yılanı alma koynuna,
Sokar ağular şişersin.

Hakikatla dolanlara,
Temiz maya olanlara,
Kurban olam bulanlara,
Hiç değil insan yaşarsın.

Soyu bozuktan zürriyet,
Doğar ürer sanki bir it,
İrfittende doğar irfit,
Onunla nasıl yaşarsın?

Uzun eyledim sözleri
Zalimin gülmez yüzleri
Anlamaz zaten bizleri
Görsen yanından kaçarsın.

Adil Ali söyledi söz,
İçi yanmış, olmuş bir köz,
Senin gibi nice bin yüz...
Desem bu işe şaşarsın.

19/9/1975

ERİR GİDER

Seven sevdiğin bulursa
Peşi sıra yürür gider
Bulamaz ayrı kalırsa
Bütün ömrü erir gider

Zincir vursalar eğlenmez
Her ne söz desen gücenmez
Koşa koşa hiç yorulmaz
Peşi sıra yürür gider

Çağırır der yârim hani
Uğuruna verir canı
Görmek için o didanı
Canı teni verir gider

Çağırсан gıybete gelmez
Kibir kini zaten bilmez
Hep yasıdır bir an gülmez
Göz yaşıyla erir gider

Adil Ali ar eylemez
Yaksan bile zar eylemez
Varlığın izhar eylemez
Yok oluben erir gider

DEĞER

Sende gördüm hüsnü hali
Tende canım oldun meğer
Bir bakışın etti deli
Din imanım oldun meğer.

Cümle âlem sana uymuş
Gelip gitmek hepsi buymuş
Hoş bir seda ey bir huymuş
Hep hoş sedam oldun meğer.

Yemişim aşkın sillesin
Aşkı Emr(e) ol bilesin
Şah Hüseyin'in çilesin
Gibi çile alsam değer.

Değer vallah billah değer
Bir anın yılları değer
Bu aşka düşmezden evvel
Otlar samanmışım meğer.

Adil Ali sende kalır
Aşkın ile gıdalanır
Cefa etsen de zevk alır
Taştan taşla çalsan değer.

HIZIRNAME

Bugün Hızır günü dedik
Yetiş ya bozatlı Hızır
Kusurlu özürlü geldik
Yetiş ya bozatlı Hızır

Bütün canlara yetesin
Mazlum elinden tutasın
Dertlere derman katasın
Yetiş ya bozatlı Hızır

Hamdolsun ki sana erdik
Mekânın yoktur ki bildik
Gece gündüz medet dedik
Yetiş ya bozatlı Hızır

Kimki çağırır gelesin
Düşkünün elin alasin
Bizlere yoldaş olasin
Yetiş ya bozatlı Hızır

Darlıkta zorda kalana
Borçluya hasta olana
Dost olup aşkla dolana
Yetiş ya bozatlı Hızır

Ne güzel Hızırın günü
Açsın bahçemizde gülü
Yolumuz Ehl-i Beyt yolu
Yetiş ya bozatlı Hızır

Adil Ali de çağırır
Uyuyanları uyarır
Tevhit hamurun yoğurur
Yetiş ya bozatlı Hızır

17/2/1977

KUL OLMUŞ

Ben, bir bahçeye vardım,
Gül açmış bülbül öter.
Bülbülün zarı hoştur;
Zarı zevkine yeter.

Ben, bir bahçeye vardım,
Açmış gonca gülleri,
Şakıyp ötüşüyor;
O şirin bülbülleri.

Ben, bir bahçeye vardım,
Dilsizlerin diyarı,
Ara orada sen bul,
Layık sadık o yârı.

Ben, bir bahçeye vardım,
Sen o, o da sen olmuş,
Bencillere ne hacet,
Bunu kâmiller bulmuş.

Ben, bir bahçeye vardım,
Diken bile gül olmuş;
Orada o kapıda.
Adil Ali kul olmuş.

BİLİMSİZ VARLIK OLUR MU?

İlim verir cana hayat
Bilimsiz varlık olur mu?
Gönüllere o verir tat
Bilimsiz varlık olur mu?

İnsanları alim yapar
Her bir güce bin güç katar
Fezaya insanı atar
Bilimsiz varlık olur mu?

Ebâbil kuşundan ibret
İnsanlara geldi kudret
Uçaklar gökte nihayet
Bilimsiz varlık olur mu?

İlim Başımıza tacdır
Hemi Kâbe hemi hacdır
Adil Ali'ye miraçtır
Bilimsiz varlık olur mu?

KOÇAKLAMA

Kocaman bir devlet ismin var amma
Aynaya bakıpkta kendin dev sanma
Dev misin fil misin büyüksün amma
Bir Türk arı gibi beyinin deliyor
Bağımsızlık barış için ölüyor.

Neyine güvendin A.B.D. yobaz?
Türkün yumruğunu sen sanmaki az.
Beş yüz bin olsaydı hindi ile kaz,
Bir kişimiz çoban olup güdüyor.
Bağımsızlık barış için ölüyor.

Ambargo koyarsan bak ne yaparsın,
Gücümüze böyle bin güç katarsın.
Açtığın kuyuya kendin batarsın,
Gücümüzü bütün dünya biliyor.
Bağımsızlık barış için ölüyor.

Geçme diyor Türk'e, bizim kapıdan,
Dız veriyor çocuk gibi sapıtan.
Aklın varsa çekil bizim yapıdan,
Gücümüzü bütün dünya biliyor.
Bağımsızlık barış için ölüyor.

Adil Ali sorar kime baş vurdun?
Gafil mi avlandın kimlere sordun?
Boyun eğen Türk'ü nerede gördün?
Şanımızı bütün dünya biliyor.
Bağımsızlık barış için ölüyor.

1/8/1975

KOÇAKLAMA

(NEVRUZIYE)

Alim Allah'ın arslanı
Mümin olanın cananı
Sevenin dini imanı
Alim doğdu bugün Nevruz

Kan kalesin feth eyledi
Nice gerçek söz söyledi
Dört kapıyı yol eyledi
Alim doğdu bugün Nevruz

Bugün Şahım Ali Doğdu
Bütün zulümatı boğdu
Kışta bitti bahar oldu
Alim doğdu bugün Nevruz

Kötü kişiyi susturdu
Haksızlıkları durdurdu
Özgürlükleri kurdurdu
Alim doğdu bugün Nevruz

Adil Ali'yi yaşattı
Kötü halleri taşlattı
Yazı yeniden başlattı
Alim doğdu bugün Nevruz

21/3/1976

MANİLER

İKİLİLER

DİZELER

GİDECEK YOLU GEREK

Adil'im bil Adili
Kimler anlar bu dili
Durup zaman öldürme
Getir soram o dili

Emiş'im aşk hak imiş
Kimler der ki yok imiş
Gönlünü aşkla yakan
Her nesneden pak imiş

Adil'im al eline
Hata gelmez diline
Bin canım olsa kurban
Gerçeklerin yoluna

Emiş'im yad'a bakma
Hakkın emrinden çıkma
Zehir olur yenilmez
Pişmemiş olan lokma

Adil'im gel ermiş ol
Hakikata girmiş ol
Şu cihanın cifesin
Bir hamlede silmiş ol

Emiş'im al al beni
Yar sinene sar beni
Her ne yana bakarsan
O tarafta gör beni

Adil'im ayrılmasın
Adından sıyrılmasın
Gayet dikkatli yürü
Sevdiğin darılmasın

Emiş'im kul olana
Gece gündüz dolana
Asla hata aranmaz
Topraktan yol olana

Adil'im uyma toya
Aşıkım selvi boya
İnsan insansa eğer
Bakılmaz ırka soya

Emiş'im iki gözü
Nura benziyor yüzü
Hasretlik çekmesi zor
Tanrı kavuştur bizi

Adil'im sayru sayrı
Zordur Feleğin kahrı
Katre olsam ne mutlu
Bana diyorlar **Bahri**

Emiş'im Ali gerek
Güzel bir hali gerek
Yolsuz yollarda kalır
Gidecek yolu gerek.

17/7/1980

CEMÂLİN GÖSTER PEŞİN

Bizi sardı ateşin
Cihanda yoktur eşin
Tahammülüm bitmeden
Cemâlin göster peşin

Aşk bir denize akar
Hakkın gözüyle bakar
Aşkın tek bir zerresi
Bütün cihanı yakar

Aşkı ile yakan o
Gönlümüze akan o
Gelip vücuda giren
Gözümüzden bakan o

Riyasız bağlanmışız
Teslim rıza olmuşuz
Deli denen Veli'den
Nasibimiz almışız

Kimini deli ettin
Kimini Veli ettin
Adil Ali kulunun
Vaktini dolu ettin

SİL ISLANSIN MENDİLİ

Karanfili ekmeli
Dibine su dökmeli
Sevdiğini alanlar
Daha başka netmeli

Elmanın âlâsını
Kuruttum yarısını
Kızım evden giden de
Gör benzim sarısını

Kaya başı taşlıdır
Yârim hilal kaşlıdır
Sabreyle biraz yârim
Anam babam yaşlıdır.

Adil Ali'nin gülü
Şakıyıp öter dili
Bırak ağlasın biraz
Sil ıslansın mendili

(Dörtlükler)

Düşünürün canı başında olur
Ozanlar ilham'ı gönülden alır
Oburun akli hep midede kalır
Her birinin canı, ayrı ayrıdır.

* * *

Oturup derdimi yazsam dostuma
Derdim alıp bana derman verir mi?
Yârin hasretliği kâr etti cana
Ordan bakıp burda halim görür mü?

* * *

Üçyüz altmış altı damarda ki sen
Kanımda ruhumda canımda ki sen
Gece rüya gündüz yanımda ki sen
Görenleri deledersin bilesin.

* * *

Gitme sakın yozlar ile yabana
Zararı dokunur hırka abana
Dane çıkmak için sarıl yabana
Samandan ayrılmış bir mal isterim.

* * *

Derinden kaynayan pınar mısınız?
Seviyim diyeni kınar mısınız?
Aşk ateşin var mı yanar mısınız?
Yananlar yanarı bilir dediler.

* * *

Gurbet elde hasret kaldım gülümden
Bir göl yaptım iki gözüm selinden
Aşkı bilmez aşksız softa elinden
Has bahçede solmuş güllere kaldım.

Gerçek bir can severim dedim gönülden
Gonca güller gibi solmamış olsun
Yaşı ister elli olsun ister yüz
Gönlü on dördüne gelmemiş olsun.

* * *

Ateş mi, yalın mı, nar mı yoksa nur?
Yusuf mu, Zelha mı, sanarsın ki hur?
Can vermeden çıkmaz deryadaki dürr
Adsız gezmek güzel adlanması zor.

* * *

Sevgide birleşip tek olmak gerek
Temiz, arı, dürüst, pak olmak gerek
Âşığın sinesi çak olmak gerek
Ne kadar şad olsa, gene gamlıdır.

* * *

Kötü düşünceyi kaldır
Yerine sevgiyi doldur
Varın olsa dahi sır dur
Gösterme benlik nidersin

* * *

Dedim dilber kulun olam
Bu daha toy dedi bana
Dedim bir buseni alam
Bu nasıl huy dedi bana

* * *

Korkuyu bilgiyle yen
Düşmanlığı sevgiyle yen
Ölümden korkma sakın
Can ölmez ölendir ten

* * *

Şu güzelin gözleri
Yakar bakanı yakar
İnsan kör olsa bile
O güzel göze bakar

İkilikler

Kıyamete kadar ağlasam bitmez
Çünkü Şah Hüseyin derdi çok büyük

* * *

Cehennem satılsa ne güzel olur
Pahasını verip almak isterdim.

* * *

Seven sevdiğinden bir an geçer mi
Saklar sırn yad ellere açar mı?

* * *

O güzellik o muhabbet sendeyken
Alır bu canımı esir edersin.

* * *

Yüceltmek kadar yücelmek,
Küçültmek kadar küçülme yoktur.

* * *

Her cana halince engel çok olur
Ne mutlu engeli incitmeyene.

* * *

Kendini fetheden gerçek fatihdir.

* * *

Büyüklerdeki cimrilik, çocuğu suça sürükler.

* * *

Güvensizlik varsa dostluk biter.

* * *

Ömrüm aşka kurban, ben özgürlüğe.

* * *

Arıtsın, aratmasın.

ATATÜRK Köşesi
ve
Kurtuluş Destanı

HACI BEKTAŞ VELİ KEMÂL ATATÜRK

İnsanlığı olgunluğa getirir,
Hacı Bektaş Veli, Kemal Atatürk!
Âşık etmiş bülbül gibi ünlenir
Hacı Bektaş Veli, Kemal Atatürk!

Bize ilham veren ikisi inan
Kâmilidir, ariftir, mürşittir insan.
Vücudumda duran, ikisi bir can.
Hacı Bektaş Veli, Kemal Atatürk!

Kadına erkeğe aynı hak veren;
Köylü şehirlisi eşittir diyen.
Laikliği ana yurda getiren,
Hacı Bektaş Veli, Kemal Atatürk!

Hümanizma ile tam fikir olan;
Her ne dedi ise çıkmadı yalan,
Bütün varlıkları millete kalan;
Hacı Bektaş Veli, Kemal Atatürk!

İnsanlık örneği aynı er olan.
Fikirde bilimde hep özgür olan,
Yüz yıl, bin yıl, sonra bile bir olan...
Hacı Bektaş Veli, Kemal Atatürk!

Köylü emekçiyle saygı duy dedi.
Ayırmadı zengin, fakir bir dedi.
Kurdukları ordu zulme dur dedi.
Hacı Bektaş Veli, Kemal Atatürk!

Adil Ali Vaktidolu yok tasa
Bir vücut misali ayrılmaz asla
İkisi kurmuştur aynı bir yasa
Hacı Bektaş Veli, Kemal Atatürk!
16/8/1981

ATATÜRK

On Kasım'da sararmıştı yapraklar
Bugün siyah oldu dünyada aklar
Yanya indiydi bütün bayraklar
Dokuzu beş gece göçtü Atatürk

Varlığını devreyledi Millet'e
Tutulmuştu iyi olmaz illete
Yükseltti Türklüğü bakki hikmete
Cihana bedeldir dedi Atatürk

Gitmedi gitmez ki o büyük Ata
İdam emri veren yapmıştı hata
Özgür devlet kurdu değil safsata
"Çalış, güven, öğün", dedi Atatürk

Eşitliği meşale gibi yaktı
Karanlık devirde bir şimşek çaktı
Nice saltanata devrimler yaptı
Halâ devrimlerde yaşar Atatürk

Adil Ali Atatürk'ü izledi
On kasım'da sinelerim sızladı
Sevmiyenler felsefeni gizledi
Felsefen dünyaya hakim Atatürk

10 Kasım 1976

ATATÜRK

Atatürk'sün önder, oldun bizlere.
Aştın yüce dağı indin, düzlere,
İkiyüzlü perde çeken gözlere,
Bütün perdeleri yırttın Atatürk.

İkiliği attın, birlik getirdin.
Bu uğurda nice kurban götürdün.
Haksızın zalimin aklın yitirdin
"Büyük Mürşid ilim" dedin Atatürk.

Yurdumuzu satıyordu Sultanlar.
Paylaşmıştı yedi düvel düşmanlar,
Coştu Mehmet, Haticeler, Hasanlar,
Yurttan düşmanları attın Atatürk.

Yıktın saltanatı kurdun bir düzen,
Olmadı ardından gerçeği yazan,
Bir söz ile bütün düşmanı bozan,
İlk hedef Akdeniz dedin Atatürk.

Kandan ırmak oldu Anafartalar,
Asiye, Emine, nice Fatmalar,
Sırtlarında mermi atsız yayalar,
Bu zorlukla yurdu aldın Atatürk.

Doğru çalışmayı ibadet sayan,
Bütün dünya oldu Türklüğe hayran,
İlim ile yürür yolunda olan,
İlim başımızın tacı Atatürk.

Hey Türk genci sakın unutma bunu,
Çabuk sona erer vahşetin sonu,
Benim babam bile görmüştü bunu,
Kelle koltuğunda gezdin Atatürk.

Bin dokuz yüz on dokuzda bir doğdun,
Zalimleri yurdumuzdan hep kovdun,
Seni sevenlere hep önder oldun,
Seni seven izindedir Atatürk.

Bütün insanlığın izinde yaşa,
Sözün geçer idi hem dağa taş,
Mekânın nur olsun hey Gazi Paşa!
Kalplerde yaşarsın Kemal Atatürk.

Adil Ali Atalay'ın bu sözü,
Gittiği yol Kemal Atatürk izi,
Sizi sevenlerin ak olur yüzü,
Türk olanlar izindedir Atatürk.

ADALETLE KIRACAKTIR

Atatürk gibi bir lider
Gene bir gün gelecektir.
Acı çeken toplumundan
Bu acıyı silecektir.

Bir menzile ermek için
Yaraları sarmak için
Bağımsızlık kurmak için
Dost düşmanı bilecektir.

Özgürlüktür gerçek yolum
Sağda solda kendi kolum
Tutsaklık devrine ölüm
Tarafsızlık verecektir.

Öldürücü zalimleri
Bizi bizden bölenleri
İdam yazan kalemleri
Adaletle kıracaktır.

Adil Ali de bilecek
Bağımsızlığı görecek
Uğurunda can verecek
Bir vatani olacaktır.

11/6/1987

KURTULUŞ DESTANI

Ölüm kalım artık bir an olmuştu

Bir Mustafa Kemal geldi cihana;
Yurt pay edildiği beyan olmuştu
İlk işi Samsun'dan, Erzurum, Sivas
Kongrelerle halka beyan olmuştu.

Yağmalarken yedi düvel bu yurdu
İdare edici hayın uyurdu
Anadolu'muzda birlik kuruldu
Ölüm kalım artık bir an olmuştu

O, hainler güzel yurdu satarken
Esnaf'ın, çiftçinin, kalbi atarken
Kemal Paşa çıktı Vatan batarken
Batan bir gemiye kaptan olmuştu

Öz yurdumda esir olmak çok acı
Annem bağırmıştı duydun mu bacı!
Mehdi çıkmış vurmuş başına tacı
Hep koştular sanki isyan olmuştu.

Sanki özyurt satlık imiş satıldı;
Pay etme temeli böyle atıldı,
Yedi düvel birden harbe katıldı
Ordumuz azalmış noksan olmuştu

Yenilmezdik birlik olduk pir idik,
Bölünmezdik ATA ile bir idik
Tutsak değil ölsek dahi hür idik
Erlər meydan dedi merdan olmuştu.

Yurdu vermek bize gelmişti acı
Toplandı gönüllü, kardeş hem bacı
Bekleniyor idi bir kurtarıcı
Sanki Haktan bize ayan olmuştu

Zaten ilk darbeyi haine vurduk
Yedi başlı ejder vatandan kovduk
Zülfikar'ı çekmiş bir Aslan gördük
Çünkü cümle derde derman olmuştu

ATATÜRK düşündü Kocatepe'de
Baktı ki, kurtuluş biraz ötede
Dadaş, Türkmen, Kürd'ü, Laz'ı, Efe de
Birleşmiş sevinçten gülşan olmuştu.

Tek Türk kalsa vatan pay olur muydu?
Düşman yenilgiyi anladı durdu;
Kaçariken yaktı, yıktı, kudurdu
Geçtiği yerler hep viran olmuştu

Vatan aşkı ile kaynayan kanı,
Bir nefer yıkanm dedi cihanı!..
Yurt uğruna feda eyledi canı,
Şanlı Türk Bayrağı alkan olmuştu

Bu millet'in halis temiz evlâdı
İlk evvela yurtta birlik sağladı
Cümlesini vatan aşkı bağladı
Sanki ayrı değil bir can olmuştu.

Var oldu ulusta milli bir görüş
Sanarsın cennete etti yürüyüş
Almadan Vatan'ı etmedik dönüş
Bir baktık ki meydan alkan olmuştu

Türkiye bir vücut Ata bir başı
Ya ölüm ya kalım ya kurtuluştı,
Halkın varlığından ordu doğmuştu
Her bir ırgat bile aslan olmuştu

Kahramanlık bize geliyor soydan
Orduları kurduk yayladan, köyden
Mehmetçik ok gibi fırladı yaydan!
Bir baktık düşmana tufan olmuştu

Aslan kesilmişti Hatce, Fatmalar,
Sırtında mermisi Bacı, Analar
İnsan ölüsüyle bütün sahalar
Sanki kandan ırmak revan olmuştu

Gazi emir verdi hedef Akdeniz!
Yediden yetmişe almış idik hız
Kaçtı yaktı köyü kenti etti köz,
Aslan karşısında pişman olmuştu.

Tamamen batarken doğduydı güneş,
Cihana gelmemiş Ata'ya bir eş.
Kitaplar doldursam sığmaz ki üç beş
O Türk milletine devran olmuştu

Tüm cihan'a yurda sulhu biz yaydık,
Tutsaklık zincirin imanla kırdık
Haini düşmanı vatandan kovduk
Bahar başlarına boran olmuştu.

Millet'i özgürlük hasreti yaktı
Ordumuz zaferden zafere aktı
Ata kurtuluşun şimşegin çaktı
Düşman odakları figan olmuştu

Şadumandır cümle gazilerimiz
Cihana yazılsın yazılarımız
Şehid düştü tabi bazılarımız
Cennet köşk onlara mekân olmuştu.

Bir olduk, bir vücut gibi birleştik
On nefere karşı, bir tek güreştik
Denizden koskoca bir mezar eştik,
Düşmana yurdumuz zindan olmuştu.

İnönülerden biz zaferle döndük
Yirmi iki gece uykusuz kaldık
Sakarya Savaşı çok şehid verdik
Şahidlere nurdan meydan olmuştu.

Afyon Kalesinden yürüdü Ordu,
O, Dumlupınardan düşmanı kovdu
Birinci ikinci İnönülerdi
Sonunda tertemiz vatan olmuştu

Kurtuluş içindi girmiştik harbe
Hep birdik, arada yok idi perde
Otuz Ağustos'ta vurduk bir darbe
O gün bize bayram seyran olmuştu.

Ata'mız dedi ki "Kölelik bitsin."
"Düşman nasıl geldi, öylece gitsin"
"Sönen ocaklarda özgürlük tütsün"
Yandı ocak sözü erkân olmuştu.

Her ferdimiz aktı geldi dağ gibi
Düşmanı süpürdük sildik çığ gibi
Denize dökmüştük kaypak yağ gibi,
Çünkü Ata'mızdan ferman olmuştu.

Dumlupınar'dan biz İzmir'e geldik
En son düşmanları orada yendik,
Bağımsızlık yurda ilân eyledik
Şaşkınların başı duman olmuştu

Gazi Paşa yeni bir devlet kurdu
Özgür Cumhuriyet emanet verdi
Başkentimiz olsun Ankara dedi
Varlığı bizlere ihsan olmuştu

Cümle başarıyı birlikte bulduk
Harp değil mazlumun hakkını aldık
Sulhu ışık gibi cihana yaydık,
Yurtta, Cihanda sulh ilân olmuştu

Bütün dünya takip etti bu işi
ATATÜRK, ordunun, devletin başı
Göçer iken cihan akıttı yaşı
Ölmez ki gönülde mekân olmuştu

Dokuz yirmi iki, yendik düşmanı
Doğum yüz yılında yazdım destan'ı
Kurtardık hainden kutsal Vatan'ı
Dünya Devletler'i hayran olmuştu.

ADİL ALİ der ki yetmez bilincim
Bu kutsal Vatanda çoktur sevincim
Yüz doğum yılıdır yeterse gücüm,
Otuz üç dörtlükten destan olmuştu.

**SORU YANITLI BİÇİMDE
NE ARARSAN VAR İÇİNDE**

Soru yanıtli biçimde Ne ararsan var içinde.

Değerli okurlar, her sorunun yanıtı bir kitap doldurur. Biz kısa keseceğiz. İlimin hepsi bir nokta imiş, anlaşılmamış, anlaşılсын diye bu kadar uzatılmış. (**Sorular yanıtlar yan yana.**)

S- Sorudur: **Can Yayınları** sordu.

Y- Yanıttır: **Adil Ali Vaktidolu** yanıtladı.

**** 1 ****

S- Dünya görüşünüzü biraz açıkla mısınız?

Y- Pozitif bilimlere inanırım. Hürafeye, taassuba, akla uymayan boş düşüncelere inanmam. Meselâ bugün İstanbul'da, Yeşilköy Havaalanı'nda kırk gün ağlayıp Hızır'a yalvarıp atını getir, beni Erzincan'a götür diyemem. Yirmi gün çalışırım, paramı alırım, uçağa biner giderim. Çünkü ilimde bir buluştur. Gene dünya sarı öküzün boynuzundadır, diyemem. Onu eski zamanda diyen kişi doğru söylemiş. Arifimiş arifce söylemiş, cahiller cahilane anlamışlar. Eskiden toplumun ekmeği sarı öküzün ektiği, sürdüğü emekten gelirdi. Yani ekmek olmayınca dünya karışır altı üstüne döner. Yani sarı öküz sarı altındır. Bugün altın bir boynuzunu sallasa, bütün dünya sallanır. Amerika, Sovyetler, Arabistan hep birbirine karışır.

Hz. Ali ne demiş? "Evlatlarınızı zamana göre yetiştirin."

Bakın **Halil Cibran**'ın sözüne: "Siz çocuklarınıza benzemek için uğraşabilirsiniz, çünkü hayat, geriye adım atmaz. Ve dün ile ilgilenmez."

Demem şu ki: Kişi oğlu bilinçlenmeli, yükselmeli, barış içinde mutluluk aramalıdır. İnsan olmanın kökeni sevgidir, mutluluktur.

**** 2 ****

S- Dünyanın ve ülkemizin nasıl olmasını istersiniz?

Y- Dünyanın ve ülkemizin, İnsan haklarına saygı duymasını, barış, kardeşlik içinde geçmesini, hiçbir din, ırk, mezhep, renk, milliyet, cinsiyet farkı gözetmeden birlik beraberlik ilkesi içinde tüm insanların silâhsız, korkusuz, sevgi içerisinde yaşamalarını, düşenin elinden tutup dünya açlığını yok edip huzurlu yaşanmasını isterim. Teknolojinin bu kadar ileri gittiği bir devirde binlerce yıl evvelki din görüşünü bugünkü görüşe gelişime çevirip, bir din reformu yapılmasını, bilinçli, hürufesiz, hümanizm görüşle olması sevgi ışığı altında yapılması amacımdır.

K.Atatürk'ün dünya vatandaşlarına hitabı ne güzel: "Hasetlikten, aç gözlülükten, kinden uzaklaşacak şekilde terbiye edilmelidir."

Barış hakkında **V.Hügo**: Barış, her şeyi hazmeden mutluluktur.

**** 3 ****

S- Barış hakkında görüşleriniz?

Y- Kim ki bir söz demiş, sevelim, sevilelim. Ne kadar hoşumuza gider. Kim ki demiş ölelim, öldürelim. Ne kadar acı ve zor sözdür. Çünkü sözden söze fark var, her sözün etkisi tepkisi var. Yumuşak sözün etkisi yumuşak, sertin serttir. Kin hiçbir zaman kin ile durdurulmaz, ancak sevgi ile, barış ile durdurulur.

Atom sevgiyi yok edemez, sevgi atomu yok eder.

Tarihi ileriden beri getirirsek; gelmiş geçmiş büyük kişilerden bazıları silahla, sertlikle işe başlamış. Sonunda sulhu yaymış. Fakat Hz. İsâ ve Hacı Bektaş-ı Veli silâhsız. Kelâm ile devrini doldurmuş. Bizim nazarımızda kelâm ile olan daha değerli. Barış, sevgi gibi güzel bir şey yok .Çünkü Tanrı sevgidir.

Barış hakkında birkaç söz:

Rafet Kayserilioğlu:

Ayırıcı değil, birleştirici olunuz. Şiddet ne kuvvettir, ne cesaret. Aldattığını zanneden aslında aldanandır.

Beyti Dost:

Emin olunuz ki kötülük, sadece kötülerini kirletir. Gönül kırmak kolaydır, onu bırakınız. Gönül yapmayı, gönül kırmak kadar kolay hale getiriniz.

Seyyid Ahmet Hüsamettin:

İnsanların en kötüsü kendi fena huylarına kapılarak çirkin işleri yaptıktan başka diğerlerini de fenaliğe teşvik ve tahrik eden kimselerdir.

Atatürk:

"Yurtta sulh Cihanda sulh." (Biz silaha karşıyız, mecbur olduğumuz için kullanıyoruz.)

Buckle:

Toplum suçu hazırlar, suçlu onu işler.

**** 4 ****

S- Dostluk, arkadaşlık hakkında düşünceleriniz?

Y- Dostluk deyince çok düşünmek gerek. **Dost** Tanrı'dır. Bu kişiye göre değişir. Hz. Muhammed ile Hz. Ali'nin dostluğu; Sevginin, güvenin, inanışın, bağlılığın simgesidir. Onun yatağına girip, düşmanlarını beklemek tarihin o güne dek görmediği eşsiz bir (**Dostluk**) örneğidir.

Veysel'e göre Dostluk:

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sâdık yârim kara topraktır.
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sâdık yârim kara topraktır.

Diyerek en güzel dizlerle dile getirmiş. **Mevlana:**

Şems için yüzbin küsur dize yazmıştır. Dostluk arkadaşlık için **Ruso: Dostluk** iki gönülde bir can gibidir der.

S.Süleyman'a bakın:

Saltanat denen şey ancak bir dünya kavgasıdır; fakat dünyada birlik, **Dostluk** kadar mutluluk verici bir talih

yoktur. **Colton:** Gerçeğin en büyük dostu zaman, en büyük düşmanı tarafigirlik, en sadık arkadaşı da alçakgönüllülüktür. **Dostluğu Hz. Ali'nin** sözleri ile noktalıyorum. **Oğlu İmam Hasan'a der ki:** "Ahmakla **dost** olmaktan çekin; çünkü o sana yarar vermek ister, halbuki zarar verir.

Cimri ile **dost** olmaktan çekin, çünkü cimri, muhtaç olduğun şeyi senden uzaklaştırır.

Kötü işlerde bulunanla **dost** olmaktan çekin; çünkü o seni az bir şeye karşılık satıverir.

Yalancı ile **dost** olmaktan çekin; çünkü o, seraba benzer, uzağı sana yakın gösterir, yakını da uzak."

"Kötülerle **dost** olanlar iyileri hor görürler." "Açık kalp ile konuşan düşman, içinden pazarlıklı **dosttan** iyidir."

**** 5 ****

S- Alı ve veri hakkında düşünceleriniz?

Y- Her alıyı bir veri, her veriyi de bir alı olarak kabul ederim. Çünkü her veren verdiğinden mutlaka bir şey almıştır. Sevgi veren sevgi alır. Saygı veren saygı görür. Madde veren huzur alır. Demek ki her veri bir alıdır.

Bazısı sevdim der, bazısı severken sevildim der. Bazısı gördüm der, bazısı görürken görüldüm der. Her varlık birbiri ile alışverişte; daha doğrusu izdivaçtadır. Dünya güneşten enerjisini alır, güneş dünyadan. Biz Hakkı seversek o da bizi sever, seveni sevdiğine benzetir. Hamlıgımızı olgunlaştırır. Bağışlar nefsinin satın alır, yani fetheder, kendine benzetir. Sevenle sevilen bir olur. Verenle alan gibi o zaman hiç bitmeyen bir mutluluk olur. Birkaç söz:

Senem:

Ver içinden gelerek
Gözlerin hep gülerek
Dik değil eğilerek
Vermek için vermek için

Beyti Dost:

Vermek için almak, almak için yolda olmak, yolda olmak için de, almayı unutmak gerek.

Nefesli:

Yüce tanrı el yaratmış
Vermek için vermek için
Meyve biten dal yaratmış
Vermek için vermek için

Beyti Dost:

Vermenin usulünü biliniz, çünkü verdikçe alansınız.

* *

Sen onda bir şey görüp de inciniyorsan, o da kör değil ya, senin gördüğünü o da sende görür.

**** 6 ****

S - Din görüşünüz?

Y - Bütün dinler insan içindir. İnanmak, sevmek, tapmak dinlerin temelidir. Din, ruhumuzu, benliğimizi doldurur, bizi ayakta tutar. Hoşgörü, aydın olma, insanları bir görme, erdemleri ile beslenen din, insanı mutlu eder. Bağnazlık, hurafe, bilmezlik, düşmanlık, boş inançlar, insanların en büyük baş belasıdır.

Ne acıdır ki dinler halâ özlediğimiz evrensel barışı elde edemediler. Kusur dinlerin değil, biz bencil, doymak bilmez, nankör insanlarındır.

İbni Sina'nın sesine kulak verelim ve düşünelim:

**Bana kâfir demek kolay değildir
Yok imanım gibi kimsede iman
Ben bir tane olam hem dahi kâfir
Yer yüzünde yoktur demek Müslüman...**

Yunus Emre: Acep sofı mu olur? Hırka ile tac giyen, Derken Arifin biri: Hakikatı bulamayanlar merasimi din edindiler, der.

**** 7 ****

S- Namaz ehli, Niyaz ehli, Naz ehli denir, düşünceleriniz?

Y- Namaz ehli ilkokul gibi bir öğretim bölümüdür. Niyaz ehli Orta, Lise ayarındır, Naz ehli Üniversite gibidir. Namaz ehli hep ricada, istektedir. Niyaz ehli biraz yük yüklenmiştir, Hükmetmeye namzettir. **Bir Arif Ali Gitto: Arap Alim menziline erenler ./ Evliya'nın makamını bilenler. / Bektaş-ı Veli'ye ikrar verenler. / Bir niyazı yüz bin hacı sayılır.** Der. Ve Naz ehli ise, artık o da hükmetmiş olur. İstedığı olumlu işlerin hepsi olur. Yani yaptırır. Gene bir Arif demiş. Niyaz eder naz makamından binde bir can anlamaz, tabii ki o da anlayanadır. Anlamayanın bilmediği düşmanıdır. Derler ya kişinin bilmediği düşmanıdır.

**** 8 ****

S- Şüphe hakkında düşünceleriniz?

Y- Kuşku kötüdür, kuşkulu insan rahat edemez, Cehennem denilen yerdedir, rahatsızdır. Rahat etmesi için kuşkudan kurtulması gerekir. Mesele kuşkudan kurtulup gerçeği bulmaktır. Böylelikle bilmek ve bilerek yapılan işler kuşkuyu yok eder. Tıpkı bir kapalı paket gibi kapalı iken içinde ne var bilinmez, açılınca görünür, kuşku gider.

**** 9 ****

S- Kararsızlık hakkında düşünceleriniz?

Y- Kararsızlık çok kötüdür. Karar vermeyen kişi başarısız olur. Ne kadar varlığı olsa bir iş yapamaz. Bir gölgeye benzer, kararlı kişi her işinde başarılı olur. Onun için hep düşünürüm, bir işin doğruluğuna inandım mı, hemen karar verip o işi bitirmeliyim diye. Kararsız kişi hep kuşku içindedir.

Kişinin iyi bir iş yapması için kararlı olması gerekir. Yoksa başarılı olamaz.

**** 10 ****

S- Kur'an hakkında düşünceleriniz?

Y- Kur'an hakkını da ne diyebilirim, o güzel Muhammed'imiz öyle bir kitap yazmış ki, bin dört yüz yıldır okunuyor. Milyonlarca yılda okunur. Kur'an da kişisine göre dir. Kimi okur anlayamaz, kimi ondan ilhamını alır, herkes kendine göre çözer. Kâğıdın üzerindeki Kur'an, Kur'an-ı Samittir. İnsan-ı Kâmil Kur'an-ı natıktır. Âşıkların sözü Kur'an-ı natıktır. Âşıkların dili ile duyarsak, **Yunus Emre** der ki:

Sayru olmuş inüler, Kur'an ününü dinler
Kur'an okuyan kendü, Kendü Kur'an içinde

Biz burada bazı âşıkların sözlerine değinelim:

Muhyeddin Abdal:

Görünen Haktır gözünde
Söyleyen Haktır sözünde
İnsanın hattı yüzünde
Hatm-i Kur'an'ı gösterir.

Kalender Abdal:

Dilberin veçhinde Bismillah oku.

Virâni:

Biz anın veçhinde gördük. Ma-ni-i ümmül kitap
Sureti Hak mazharı rahmanımızdır, Mürteza.

Adil Ali:

Adil Ali Kur'an sende
Bak aynaya oku hem de
Sen seni bildiğin demde
Bildin ise Hak sendedir.

Edip Harabi:

Hak kendini halka bildirmek için
İnsanı kendine timsal eyledi
Kur'anı natıkın tefsiri için
Kur'anı samiti inzal eyledi

Bir Ozan:

Nebiye nübüvvet, Veliye kudret
Âşıklara sevda, Şahlara devlet
Alimlere ilim, Ârife hikmet
Kevni muhit olan ummandır Elif

Teslim Abdal:

Vallah'i Kur'an'dır senin sözlerin.
Yasin'i Şerife benzer yüzlerin
İnne fetahna suresi gözlerin
Vedduh'a inmiştir dilin üstüne.

Âşık Dâimi

Tevrat'ı yazabilirim
İncil'i dizebilirim
Kur'anım çözebilirim
Madem ki ben bir insanım.

**** 11 ****

S- Hayır-Şer hakkında düşünceleriniz?

Y- Hayır güzel bir şeydir. Şer ise kötüdür. Derler ki: Hayır ve şer Allah'tandır, bunu çok iyi seçmek lazım ben derim ki. Hayır işlemek Tanrı'dandır. Fakat şer Tanrı'dan değildir. Tanrı her vakit iyi işler yapar. İradeyi cüziyeyi elimize vermiştir. Bizim fiiliyatımızdır. Biz nasıl düşünürsek o düşüncelerimiz, fiiliyatını gösterir.

Bakın Nisa suresi 4 surenin 79 ayetinde **(Sana gelen her iyilik Allah'tandır. Sana gelen her fenalıkta kendindendir. Seni Habibim insanlara bir Peygamber gönderdik. Buna hakkıyla şahid olarak da Allah yeter.)**

Ve birkaç söz:

Feridettin Attar:

Nefsinle yapacağın savaş, en büyük savaştır.

Kristi Kelha:

Sebatlı çalışma, kötü talihi bile alt eder.

İbni Sina:

Tanrı, özü yönünden iyilik olduğu için, kötülük onun iradesinden meydana gelmez.

Hz. İsâ:

Dileyin, size verilecektir, arayın bulacaksınız. Kapıyı çalın size açılacaktır. Çünkü her dileyen alır, arayan bulur ve kapıyı çalana açılır

**** 12 ****

S- Sizce Tasavvuf nedir?

Y- Tasavvuf, bütün doğayı, İnsan'ı, Evreni bir bütün bilip, çıkarsız, şehvetsiz, sevmektir. Bir vücut bilmektir. Kişi olgunluğa gelince her zerreden duyunca her varlığa uyunca tasavvufcudur.

Tasavvuf. Tanrı'nın niteliğini, Evrenin oluşumunu, varlığın birliği anlayışıyla açıklayan felsefi bir görüştür. Ve başka varlıkları o vücudun tecellilerinden ibaret sayılmaktadır.

Tasavvufta varlık tektir. Vücudu mutlak olan Tanrı varlığı aynı zamanda mutlak iyilik ve mutlak güzelliştir.

Tasavvuf. Yar olup bar olmamaktır. Gülü gülzar olup, hâr olmamaktır. **Tasavvuf** deyince sunduğumuz kitabın ismi ve içindeki deyişlerin çoğu tasavvuf'un ta kendisidir.

Tacettin Küçük der ki:

Âdem çok kutsal kitaptır.

Oku kendi kendin oku

Gönül yıkma gönül yaptır

Oku kendi kendin oku.

**** 13 ****

S- İnsan'ın tarifi nasıldır sizce?

Y- İnsan tarife gelmez. İnsan özü ile ölçülür. Görünüş ile değil. İnsan arınmış olgunluğa gelmiş ise o artık İnsan-ı Kâmil'dir. Evrende ne var, insanda mevcut. İnsan dört mevsimlik Evrenin küçülmüş özüdür. Hacmi küçük gücü büyük olan Âdem hakkında bir dörtlüğümde:

Âdemdir yüceden yüce
Göndüz yapar varken gece
Kendi güzel gönül ince
Göreceksen gel Âdem'e.
dediğim gibi: Âşığın biri de bak ne demiş?

"İnsan çok büyüktür tarif hiç gelir.
Tarif etsem Haktan bana suç gelir."

Söz sahiplerinden birkaç söz:

Ayet:

Biz; insanı, güçlüklerle karşılaşması ve onları yenmesi için yarattık.

Nasrettin Hoca:

En güç şey insanın kendisini bilmesi, en kolay şeyde, başkalarına nasihat vermesidir.

Abbas Altunkaş:

Biz yalan bilmeyiz dolan bilmeyiz
Gidenimiz yoktur gelen bilmeyiz
Yalan yere dini şölen bilmeyiz
Dört duvardan öte görenlerdeniz.

Napolyon:

Dahiler, çağlarını aydınlatmak için yanmağa mahkûm göktaşlarıdır.

Mehmet Mustafa Yüksel:

Sen şusun ben buyum deme
Rüsvay olursun âleme
Birlik olan erer deme
İkicilik yapmayalım.

Hölderlin:

Hiçbir şey insana kadar yükselemez. Ve onun kadar da alçalamaz...

Nejat Birdoğan (Cevri):

Cevri nûr deminde buldum bu canı
Bildim "Lâ illâhe illâ insan'ı
Âbid sen, Mâbud sen kendini tanı
Âli'dir seslenen sedâlarımın.

Ayet:

Kimki nefsinı bildi; Allah'ı bildi. (Ben size şah damarınızdan daha yakınlm.)

Kadri Baba:

Eğer akıl isen dinle bu pendı
Bir muazzam beytiz, Hak binasıyız
Hakaretle gönül yıkma efendi
Biz bu kâinatın iptidasıyız.

Beyti Dost:

Her istediğinizi elde etmek istiyorsanız, onun en kısa yolu kendinizi yükseltmektir; kötülerin zannettiği gibi başkalarını hiçbir şey yapamaz hale getirmek değil. Siz birbirinizi överek yüceltiniz.

Beyti Dost:

Gerçek gönül birliğinde olan insanlar yıkılamaz kale içindedirler. El ele verenler kopmayacaklardır.

Hz. Muhammed:

Kuvvetli insan, kendi kendini yenen insandır.

Hz. Ali:

Bir adam bütün dünyayı kazanıp da kendi canını zayı ederse ne kâr eder.

Bağdatlı Nesimi:

Seni bu hüsnı kemal eya lûtfıle gören
Korktular Hak demeye döndüler insan dediler

Mikâil Aksoy:

İnsanların aslı kef ile nundur.
Kudret kandilinde gizli bir sırdır
Âdem ile Allah ikisi birdir.
Birlikte var eden âdemdir âdem.

Hz. Ali:

İnsanlarla öyle iyi geçinin ki, düşmanlarınız bile ölümünüze ağlasın. "Sen kendini küçük bir şey sanıyorsun amma, Âlem-i ekber sende dürülmüş gizlenmiştir."

ÂşıkDâimi:

Kâinatın aynasıyım
Madem ki ben bir insanım
Hakkın varlık deryasıyım
Madem ki ben bir insanım
İnsan Hakta Hak insanda
Arıyorsan bak insanda
Hiç eksiklik yok insanda
Madem ki ben bir insanım

**** 14 ****

S- Olgun insan kimdir?

Y- Nasıl söyleyeyim bilmem ki.Çok çetin bir soru.
İyisi mi, sorunun yanıtını er kişilerden dinleyelim.

Beyti Dost:

Gönül kırmak kolaydır. Onu bırakınız. Gönül yapmayı, gönül kırmak kadar kolay hale getiriniz. Siz yokluktan varolansınız. Aslınızı ancak yoklukta bulabilirsiniz.

Gülşen Kambur:

Girilemez, çünkü yoktur ki başka
Mürşittir bu yolun tek bir kapısı
Denilmez ki var demek hep hâşa
Böyledir yaradan Hakkın yapısı

Hız. İsa:

Ne mutlu yüreği temiz olanlara, çünkü onlar Allah'ı görecekler.

Âşık Dâimî

Enel Hakkım ismim ile
Hakka erdim cismim ile
Benziyorum resmim ile
Madem ki ben bir insanım.

Âşık Kul Semâi:

İnsan varediyor imalatımız
Mevlâya akraba kemalatımız
Allah'a benziyor zat sıfatımız
Varlık celilindir bahaneyiz biz.

Hafızı Şirazi:

Ehil olan o kimseye canım feda olsun. Onun ayağına yüzümü sürsem yeridir. Cehennemin nasıl olduğunu doğruca bilmek ister misin? Cehennem ehil olmayanlarla düşüp kalkmaktır.

B.Russel:

Gerçeği aramak, insanın benimsemesi gereken kutsal bir ülküdür.

Şah Hatayı:

Gel bir Pire hizmet eyle
Emek zayı olmaz ola
Mürşit eteğin muhkem tut
Kimselinden almaz ola.

Mhither:

İnanç kaybolup, şeref öldü mü, insan da yok olur...

Dr. Rafet Kayserilioğlu:

Sarp dağları aşacaktık birlikte
Coşkun suda yunacaktık birlikte
Kor ateşte yanacaktık birlikte
Neden durdun, neden kaldın neredesin.

Hz. Ali:

"Senin gerçek kardeşin; Seninle beraber olan; Sana faydalı olmak için kendini zarara sokan; Zamanın musibetleri sana dokunduğunda, seni kurtarmak için, kendi işlerini bırakabilendir."

Cezbi İbrahim:

Ehli Hakka bel bağlayan sıtk ile egâh olur.
Kapusunda kul olanlar Ârif-i billah olur.

Hz. Ali:

Her yara, kendine uygun gelen bir ilaçla tedavi edilir. Fakat kötü huy öyle bir hastalık ki ilâç ve tedavisi olmaz.

Eflâtun:

Vücut gözleri zayıflamaya başladığı zamandır ki, kalp gözleri açıklıkla görmeye başladı.

Hz. Ali:

Sevmenin delillerinden biri de insanlar arasında güler yüzlü olmalıdır. Fakat içten, çocuğunu kaybeden bir kadının mahzun olması gibi üzüntü duymasıdır.

Goethe:

Erişmeyeceği gerçeğe sahip olmakta kimseye yarar yoktur. Yarar; gerçeği ararken insanın gelişme kuvvetlerindedir. Bu araştırma ile insan olgunluğa erer yükselir.

Ceyli:

(Kimlere) (Haliyle herkese değil.)

İman ve teslim ehli olup, bu şarabı içmeye ve sindirmeye güçlü olanlardır. Bu öyle bir şaraptır ki: İkrâm sahibi olan can-dan gelir, emilircesine içilir... Bu, öyle bir şaraptır ki: Yoku da, varı da sarhoş eder...

Juffory:

İyimser umut ve sevinç beraberinde taşır, iyimser insan her yerde sevinçle karşılaşır. O görünür görünmez, bütün yüzler ışıklanır. Sanki gittiği yere ışık, güneş ve sevinç götürür.

La Bruyere:

Başkalarını övmeyenlere, kimseden hoşnut olmayanlara bakın: Bunlar, kimsenin beğenmediği insanlardır.

Beyti Dost:

Aslınızı bulmak için yükseliniz.

Mevlana:

Değer bakımından iki dünyadan da artıksın. Fakat neyleyeyim ki, değerini sen bilmiyorsun.

Thomas Compbell:

Geride bıraktıklarımızın kalplerinde yaşamak, ölmektir.

B.Gracian:

Fazilet (pürüzsüz olgunluk) Faziletin kendinden başka hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. İnsanı, yaşam boyunca sevimli; Öldükten sonra da anılmaya değer yapar.

İbni Sina:

Davranışların en iyisi, iyi niyetten doğandır. Niyetin en iyisi ise bilimden ortaya çıkmıştır.

Mikâil Aksoy:

Haddini bilen derecesine tecavüz etmeyen, Hakkın katında da halkın nazarında da en makbul kuldur.

Edip Harabi:

Yoğ iken âdemle Havva âlemde
Hak ile Hak idik sırrı müphemde.

Abdal Mûsâ:

Kırklar özün bir araya kodular.
Anlar cenazesin susuz yudular.

M.Ali Hilmi Dede Baba:

Dost cemalin görmeğe
Her bir azam göz oldu
Payine yüz sürmeye
İçim dışım yüz oldu

Kul Veli (Veli Kambur):

Urganım boynuma taktım da geldim.
Hak için bu canı yaktım da geldim
Çok uzak bir yoldan kalktım da geldim.
Kabul et sevdiğim Allah aşkına.

M. Niyâzi

Sırrı küntü kenzin olduk agâhı
Aynımda göründü Cemâlullah'ı

Mehmet Yalvaç (Deli Mehmet):

Ariflere arifce engel çok olur.
Ne mutlu engelleri incitmeyene.

Beyti Dost:

Aynı heyecan aynı can demektir. Bütün canlar birleşince heyecan gür olur.

Burhan Aktihanoğlu:

Ağaç yukarı yükseldikçe büyür.

İnsan aşağı indikçe yücelir.

Neticede olgunlaşmak kolay değil, kişi hamlıktan kurtulup yaprağı sararınca meyvesi olgunlaşmaya başlar.

**** 15 ****

S- Düşünmek hakkında görüşünüz?

Y- Düşünmek: Kişi konuşurken düşünürse, ham sözleri pişer. Ne demişler: düşün düşün söyle, sözün arasında ham bulunur. Demek ki düşünmek, her hali olgunlaştırıyor. Düşünmek hakkında **Resülü Ekrem** ne güzel demiş: (Bir saatlik düşünmek yetmiş yıllık ibadetten hayırlıdır.) Amma hangi düşünmek? Kişinin düşüncesi kendi haline, ilmine, irfanına göredir. Hırsızın düşüncesi hırsızlığa göredir. Hırsızın bir saatlik düşüncesi ibadet yerine geçer mi? Düşünce insanı mutlaka bir menzile götürmelidir.

Beyti Dost:

"Sizi bugünkü durumunuza, zamanında çok düşünenler getirdi. Mucize istiyorsanız ki. Bu sizin arzularınızın en büyüğüdür. Onu düşüncelerinizde bulabilirsiniz."

Yusuf Şahin:

Kulhak kitabında düşüncüyü bir elçiye benzetmiş: "Bu elçi geldiği zaman insan derin düşünceye dalar. Kendisi düşüncüyü unutsa, düşünce kendisini unutmaz, onu düşünceye celp eder. Bu elçi insanın zekâsını geliştirir."

**** 16 ****

S- Aşk ve sevgi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Y- Aşk bir umman, özüm bir katre, sizlere aşk ve sevgi hakkında kimler ne demişler yazacağım. Okurlarım kendi halinizce bir yargıya varacaksınız:

Ozanlar:

Aşk çocuk şeklinde gösterirler. Seksenini bulmuş bir kadına sormuşlar! İnsan kaç yaşında **aşk**'ın pençesinden kurtulur. **Kadın!** Fena halde sinirlenmiş. "Ben daha o yaşa gelmedim ki bileyim..." "Demiş.

Fuzûlî:

Aşk derdiyle hoşem, el çek ilâcımdan tabip.
Kılma derman, kim helâkim, zehri dermanımdadır.

Yunus Emre:

Aşk gelince cümle eksikler biter...
Bitmez ise koki kalsın noluser...

Beyti Dost:

Seviniz, sevgi nimettir. Menzile giden yol sevgi'den geçer. Başkaları tarafından sevilme istiyorsanız, başkalarını seviniz. Yoksulluğa düşmekten korkmayınız, sevmemekten, sevilmemekten korkunuz. Çünkü huzur, sevginin kardeşidir. Sevgisi olanlar birbirlerini gönülden tanırlar.

Alfredö Müsse:

Hem aşkın yok... Hem yaşamaktan söz ediyorsun.

Adil Ali:

Aşk'a verdim bu dünyada namusumu arımı
Hem esrar'ım hemi ruhum hemi canım **Aşk**'tır **aşk**
Tanrım **aşk**'sız almayasın asla vermem canımı
Gelip gitmem konup göçmem her zamanım **aşk**'tır **aşk**.

Sokrat:

Benim yalnız bir tek bildiğim var, o da **aştır**.

Cemal Zeki:

Aşk bir sanattır. **Aşk** insanın cenneti ya da cinnetidir.

Mevlana:

Benim için ayağına zincir vurun diyorlar.
Divane olan gönlümdür. ayağıma zincir vurma niye

Bran Handî:

Aşk öğrenmek isteyen her zaman öğrenci kalır.

Şemsi Tebrizi Makalâtından:

Her şarap içen er geç sarhoş olur. Binlerce kurbanın kesildiği bir düğünde zavallı davulcuların ne yeri var. **Ben Sevgilim, sevgilim de ben olmuşuz. İkimiz bir beden içine girmiş. İki ruh olmuşuz.** Bunu ancak akıllı kişi bilir. Bu sesten o sese kadar kaç yıl geçmiştir. Güneşin ışığına bir zarar gelir mi hiç. Göremezse ne çıkar kör olanların gözü.

V.Hügo:

Hayat bir çiçek **aşk** onun balıdır. **Sevgi.** Bu, her kalbin sesidir.

Eflâtun:

Aşk bir muammadır.

Hamit:

Gönül. Büyük küçük bilmez, kimi beğenirse sever, kimi severse, beğenir. Gittiği yere gider, gezdiği yerlerde gezer.

Aşk insanları ortak bir duyguda birleştiren bir din, kutsal bir nesnedir.

Aşk iki hayat arasında bir gülüş, iki buse arasında bir şiir iki ruhun birlikte bayılmasıdır.

Adil Ali:

Mesteyledi divaneyim beni **aşk**'ın hicranı
Uğurunda feda olsun verem böyle bin canı
Hem dolaşan hem yaşatan vücudum da al kanı
Gâfil bilmez çeken bilir kanım canım **aşk**'tır **aşk**

Stanaha:

Aşk yaş tanımaz. **Aşk** her zaman yeniden doğmak üzeredir. **Sevgi**'siz mutluluk, yaşam... Kırık dökük bir hayaldir...

Sinan Paşa:

Aşk bir mücevherattır... **Aşk** yakası açılmamış bir giz (sır)dır. Tevsiri misalle bilinmez. Âşıkların dili altında sözler vardır ki, dudak ona hemdem (dost) olmaz. **Aşk** ehlinin göğsünde nefesler vardır ki. Zaman (dem) ona hemdem (dost) olmaz. Can ile canan arasında bir arama araştırma bulunur ki, gözlerin nurundan özge ona (dideban) gözetici olamaz... **Aşk** bir görünüştür ki, örtülemez. **Aşk** serezadları (serbestleri) bende eder. **Aşk** şerefzarları üfkende (düşündürür) eder. **Aşk** efsane ve Füsün (büyü) değildir. **Aşk** bir kimyadır, onun madeni canı olur. **Aşk** bir cevherdir, onun mekânı kân (kaynak) olur.

Balzak:

Aşk, duygunun şiiridir.

Tagor:

Sevdiğimiz zaman yaşarız.

Mikâil Aksoy:

Zâtı Mevla sırrı hikmet **sevgidir**.

Sevgi Haktır, Hak **sevgi**'dir efendim.

Kur'an'da İncil de zikreder böyle

Sevgi Haktır, Hak **sevgi**'dir efendim.

Cemal Zeki:

Aşk, zamanın sevinci ve varlığıdır.

Adil Ali:

İlim bir deryadır. **Aşk** bir Evrendir.

Aşkın yasaları: **Aşk** ülkesini yasadız yönetir. O, gönül sesinden başka yargıç, yargı bilmez. O, kılıçsız alır, ipsiz bağlar!...

XII'nci yy.da Kral Artur'ün sarayında Atmaca'nın boynunda altın zincirle bağlı 32 maddelik bir Aşk yasası bulunmuş. Önemlilerinden birkaçı:

1- **Aşk'ta** sabır olmaz. 2- Sevilme umudu olmasa hiç kimse **Aşk** olmaz. 3- **Aşkın** değeri **Özverilerle** ölçülür. 4- Çabuk elde edilen sevgili **Aşkı** değersizlendirir. 5-

Âşık olan kimse sevgilisini görünce rengi atar. 6- Gerçek **Âşık**, sevgilisinden yalnız **buse** bekler. 7- Yayılan **sevgi** az sürer. 8- **Aşkını** açan gerçek **âşık** değildir. 9- **Seven sevgi**'ye doymaz, hep açtır. 10- Kuşku ve kıskançlık **Aşk**-**ın** gölgesidir. 11- Gerçek **seven** ebedi ayrılmaz. 12- **Sevgi**'de hille olmaz.

Ahmet Atalay (Gizliyem):

Seven sevdiğini edermiş ayna
Aşk'sız olanlara ziyandır dünya
Herkes e kismet del bu tatlı bela
Gönül âleminin zarı zor değil.

Shakesperare:

Aşk. Bir ahû vah, tatlı bir delilik, çılgınca bir istektir.

Volter:

Aşk. Bir seylâp gibi birdenbire İnsanın varlığını kaplar.

Tolstoy:

Aşk. İnsanı başkaları için kendisini feda ettirmeye coşturan en gerçek mutluluk, en büyük nimettir.

F.P.Richter:

Cennet **Aşkın** oturduğu yerdir.

A. Şolle:

Aşk. Gecenin dünyasını Güneş ışıklarına boğabilir

S.Sand:

Seviniz!.. İnsanın hayatında bundan güzel bir şey yoktur.

Cemal Zeki:

Bir saatlik **Aşk'ta** tüm hayat vardır.

Aşkın güzelliği, doyurulmasındadır.

Tevfik Fikret:

Hoş geçen bir dem-i **Sevda** ebediyet sayılır.

Aşk. Bedenin yardımına gereksinme duymadan, Ruhların birbiriyle anlaşmasıdır.

Aşk. İnsanı manende, fiziksel olarak da güzelleştirir.

Aşk. Tatlı sözlerle tomurcuklanır.

Minemadlen Loke:

Aşk. Sevilenin saadetini düşünmek ve onu duyduğu zevkle neşelenmektir.

Brigitte Bardot:

Aşk. Hayallerin en büyüğüdür. İnsan **O** anda dünyayı başka biriyle paylaşmış gibi gelir. Gerçekte ise yapayalnızdır. Ve **Aşkta** mühim şey cesarettir.

Aşk. Kadın için güzel, fakat tehlikelidir. Çiçekten daha narin, ateşten daha yakıcıdır.

Aşk. Hem zehirli, hem de mutluluk tüten bir çiçektir.

Adil Ali:

Bu **Aşk** ile mecnun oldum halden bilen olmadı.

Zerre **Aşkı** olmayanlar zaten Hakkı bulmadı.

Kıyamet koptu deseler, **Aşk** bağladı salmadı.

Her nereye baksam gene görünen de **Aşk'tır Aşk.**

Eflâtun:

Güzel bir Ruh'a **Âşık** olan tüm yaşamınca ona bağlı kalır.Çünkü... **Sevdiği** nesne ölümsüzdür.

Şeyh Bedrettin: (sayfa 214'te)

Tasavvuf inancına göre **Sevgi** İnsanın arınmasına, tüm kötülüklerden, eksikliklerden, güzellik dışı kalan davranışlarından kurtulmasına, yücelmesine, derinleşmesine yolaçar. Tanrı'ya karşı duyulan **Sevgi**, Tanrı'nın birer görünüşü olan bütün varlık türlerine özellikle Tanrı'nın en yakın özelliği, örneği niteliğinde bulunan İnsana yaklaşmayı gerektirir. Gerçekte Tanrı'yı **seven**, İnsanı da, evreni de **sever**. **Seven** kimse tüm sevdiklerinde Tanrı'yı görür, **sever**, **sevgi** bir olgunluk, arınmışlık işidir. **Sevgi** - Bilgenin. Ermişin, olgun kişinin gönlünde belirir. Bütün

varlığını kaplar, özünü doldurur. Ancak Tanrı'yı bilen sever. Olgun İnsan "Hakla Hak olandır".

Aşk. Güzele aşılanmaktır. **Aşk.** Sürekli mutluluktur. **Aşk.** Pahası biçilmeyen bir Cevherdir. **Aşk.** Bir coşkunluktur, deryaları vardır.

Beyti Dost:

Hiçbir şeyi ayırt etmeksizin sevenlerin, sabrederek **Sevmek, sevmek** için çalışmak, çalıştıkça **sevmek**, saygı duyarak **sevmek** için yaptıkları iştir. Siz birbirinize ve her gününüze kıymet veriniz. İşte o zaman yolunuz kolay, yolunuz aydınlık olacaktır.

M. Turan Tan:

Aşkı, inkâr etmek, güzelliği inkâr etmek kadar anlamsızdır.

Aşk, Bir taşkınlıktır, şeydaları vardır.

Aşk. Bir zevktir, başka dili vardır.

Aşk. Bir şektir, başka ehli vardır.

Aşk. Bir gizdir açılmaz. **Aşk.** Bir güneştir örtülmez.

Aşk. İlahi güzelliklerin sarayına girmek için en emin yolu yürüyebildiğimize inanılır şahittir. Dünyaları dolduracak kadar sadaka dağıtsan, Kâinatın zerrelere kadar secde etsen ancak Hak yolunda olduğuna delil olur. Tanrı sana yüzünü ancak **Aşk** sırrında açar.

Shakespeare:

Değişiklikle karışılınca değişen **Aşk, Aşk** değildir.

Herbert:

Gözlerin konuştuğu dil, her yerde aynıdır.

Mevlâna:

Sevgilin yoksa niçin aramıyorsun; buldunsa niçin çalıp oynamıyorsun.

Beyti Dost:

Sevenlerin sedası yalnız şükür ve sevinçtir. İmdat ve feryat değil. Kızmak ve darılmak için sebep değil. **Sevmek** ve **sevilme**k için çare arayın. Hiç kimse son sö-

zünü ne zaman söyleyeceğini bilmez. Ve biliniz ki her son bir yeninin başlangıcıdır. Bundan sonra kavganız, İnsan **sevgisi** için olacak. **Sevenler** yaşanır. Ama ıhtıyarlamaz. Bitmeyen yalnız onun **sevgisidir**. Ve bitmeyen yalnız bilgidir. Siz herkesi ve her şeyi **sevmekle** görevlisiniz. Ruh ile beden arasındaki dengeyi kurunuz.

Mikâil Aksoy:

Sevgide bir olur can ile Canan
Katreler birleşir var olur bir can
Sevgi'nin nurundan geldi bu İnsan
Sevgi Haktır Hak **sevgi'**dir Efendim.

Gaybî:

Aşk'sız kişi hayvandır.
İnsan değil şeytan'dır.
Gerçek şu kim insandır.
Eren can esrarına

Aşk ehli kabre girmez
Münkir nekiri görmez
Aşkı olmayan ermez
Allah'ın didarına

Halil Cibran:

Aşk. İnsanda küllî iradenin yaşaması demektir.

Adil Ali:

Ancak sevenler bilir.
Sevmeyen sevgi bilmez
Her şeye hille girer
Sevgiye hille girmez.

Anonim:

Dün gece yâr bahçesinde
Yastığım bir taş idi
Altım çamur, üstüm yağmur
Gene gönlüm hoş idi.

Bussy:

Rüzgârla yangın arasındaki bağlantı, ayrılıkla aşk arasındaki bağlantı gibidir. Nasıl rüzgâr ufak bir yangını söndürür, büyük bir yangını da genişletirse; ayrılık da, küçük çapta bir aşkın ölmesine sebep olur.

Beyti dost:

Birbirinizi temiz kalple seviniz. Birbirinizi temiz gözle görünüz. Çünkü kin hiçbir zaman kinle dinmez. Kin ancak sevgi ile diner.

H. Süleyman:

Aşk ölüm kadar güçlü, kıskançlık mezar kadar zalimdir.

Sokrat:

Akıllı Aşk ihtiraslı Aşktan iyidir.

Yunus Emre:

İşitin ey yârenler, Aşk bir güneşe benzer. Aşk ol-
mayan gönül, Misali taşa benzer.

Roşşey Rabutin:

Ne güzel cezaevi, ne de çirkin Aşk vardır.

Nermin Öztürk (Bahtsız):

Aşk için ölmeyen sevilmeye değmez. Bir kalp
Aşk'la dolunca hafifler.

Mevlâna:

Aşk öyle bir engin denizdir ki, ne kenarı vardır. ne
de ucu bucağı.

Gülsen Kambur:

Aşktan gayriye kör oldum.

Aşk yaktı yandım kor oldum.

Cümle âlemi bir bildim.

Aşkın sillesin yiyeli.

Fûzûlî:

Aşk odu evvel düşer mâşukâ, andan âşıka Şem-i
görkim yanmayınca, yakmadı pervaneyi.

Yusuf Kemter:

Benim Velim, Nebim cümle **aşk** oldu
Aradım **aşkımda** Mâbudum buldum.

Hız. Ali:

Kötülüğe yenilme, fakat kötülüğü iyilikle, **sevgiyle**
yen.

Beyti dost:

Sevgi önünde yüce bir dağ kasırganın önündeki
saman çöpü gibidir.

Aşık Hûdâî:

Ben **âşığım** merşrebimi sormayın
Meşrebim **aşk**, imânım **aşk**, dinim **aşk**
Aşıkım inancımdır ayrı görmeyin
İnancım **aşk**, imanım **aşk**, yönüm **aşk**

Şems Tebriz:

Şaşarım seven insan nasıl uyur?
Âşık her türlü uyku haramdır.

Adil Ali:

Aşık kurban olam, **aşk** gibi var mı?

Nimri Dede:

Meğerse **aşk** imiş canın mayası
Ona mihrap imiş yüzün ayası

Cevri (Nejat Birdoğan):

Aşk meyini ben arıttım, ben sundum,
Kadehlerde ben yıkandım, ben yundum,
Mansûr oldum dârdan dâra dokundum
Âcizlik etmedim zedelerimden...

İsmail Günel:

Aşktır sinemi yakıp dağlayan
Aşktır gözümde akıp çağlayan
Aşktır Bizleri Hakka bağlayan
Aşkımız Muhammed Ali'den gelir.

Şahimerdan Ali:

"**Sevmenin** delillerinden biri de mahbubuna mutlak itaat etmektir. Onu azarlarsa da ısrarla kendisine olan **sevgisini** belirtmektir."

"**Sevmenin** delillerinden biri de fâni olan bu dünya-ya iltifat ve ragbet etmemesi,geçici olan nimetlere gönül bağlamamasıdır."

Kul Elif (Elif Kambur):

Ey Erenler, ben bir **aşka** düş geldim.
Beni gören bana deli dediler.
Gerçek Erenlere niyaz bend oldum.
Kendini bilene Veli dediler.

Ne güzel derdimiş **aşkın** çilesi
Aşık ol ki gerçek **aşk**ı bilesin
Şah Hüseyin çekti yolun çilesin
Bu yol **Şahimerdan** yolu dediler.

Kul Elifim. Dost **aşkıyla** yanarım
Dostsuz geçen günü gün mü sayarım.
Cananımı öz canımda ararım
Bura sadıkların yeri dediler.

Neyzen Teyfik:

Düşmedi elimden **Aşkın** rebabı
Okunsun alnımdan çile kitabı
Neyzen gibi günahkârın hesabı
Mezara girmeden sorulmuş olsun.

Yunus Emre:

Aşk ehli ölmez, Yerde çürümez
Yanmayan bilmez, Ateş-i **aşka**.

Eşrefoğlu:

Aşkla geçen bir demimi vermezem,
Aşksız olan ömrümün bin yılına.

Yunus Emre:

Aşksızlara verme öğüt
Öğüdünden alır değil
Aşksız adam Hayvan olur,
Hayvan öğüt bilir değil.

Ahmet Mutluay:

Aşk çağımızda dünya yörüngesine fırlatılan füzeye benzer. Mecazi olarak kullanılırsa füze patlar, beraberce yok olunur. İlahi olarak kullanılırsa yörüngesini tamamlar, menziline döner.

Gayreti: (İsmail Yağız)

Canı **Aşk'a** yakmadıkça
Coşup coşup akmadıkça
Cümleye bir bakmadıkça
Hak yoluna ulaşılmaz.

Seyid Seyfullah:

Bu **Aşk** bir bahr-i ummandır.
Buna haddü kenar olmaz.
Delilim sırr-ı Kur'ândır.
Bunu bilende âr olmaz.

Molla Cami:

Eğer **Aşk**, İnsan cinsinin kemal bulması olmasaydı, eğer **aşkın** âvazı cihandan kaybolmuş olsaydı, eğer nefsin şehveti **aşk** olmuş olsaydı, eşek ve öküz, âlemde **âşıkların** baş defterine yazılırdı...

Adil Ali:

Senin için ağyarlarla çok zamanlar kavgam var
Yaksalar da, vursalar da eylemem ki ahû zar
Maşuku olmayan bağın gülü olmuş zaten hâr
Cümle gülüm hem sümbulüm, bağım bahçem **aşktır, Aşk**

İbrahim Mâhfi:

Aşk. İnsanın kendi bütününün varlığıdır.

Aşık Veysel:

Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki **Aşk** olmasa
Eğlenecek yer bulaman
Gönlümdeki köşk olmasa

İbrahim Mâhfi:

Aşk. Hakikatın Güneşidir. **Aşk** Âriflerin kemaletidir.

Melûli (Karaca):

Hakkı hakikatı gören **Sevgidir.**
İkilik zincirin kıran **Sevgidir.**
Canı **dost** yoluna veren **Sevgidir.**
Dünya düşman olsa olmaz pervası.

Anonim:

Aşk. İle yoğrulmuş yüzü, hiçbir ayna çirkin göstere-
mez.

İbreti (Terzi Hıdır):

Mecnun'un gezdiği çölü ovayı
Leyla'nın **aşkına** düşenlere sor.

Ali Cemali:

Aşk. Tükenmez Hakkın bir hazinesi.
Aşk. Güzelliklerin özü sadesi.
Ali Cemal kalpten kalbe zerresi
Aşkı olmayanın meşki olur mu?

Cemal Zeki:

Sana elimle vereyim. Seni **seven** kalbimi.

Adil Ali:

Huzurunda Mecnun oldum bu acize kıl nazar
Gamlı geçen her zamanım **aşk** ile tutmuş yazar
Aşk ehlinin huzuruna gelmeye ettim pazar.
Adil Ali binmiş gelir atı yolu **aşktır** **aşk.**

Mikelanj:

Aşk, Tanrı'nın kendisine kadar yükselmesi için, in-
sana verdiği bir kanattır.

Mevlâna:

Aşka dalmışım ben, öğüt neye yarar
Zehir içmişim, bana şeker ne eder.

Maria Felg.:

Aşk. Baş döndüren valstır.

Âşık Dâimî:

Bir güzel göz ile bir işmar verdi
Gel otur sultanım gel diyemedim.
Attı yaşmağını içeri girdi
Tutuldu dillerim lâl diyemedim.

Mine Madlen Loke:

Aşk sevilenin saadetini düşünmek ve onun duyduğu zevkle neşelenmektir.

Beko Baba:

Aşk sevgiden ayrılınca
Gûlmemin imkânı yoktur.
Başımı koydum yoluna
Dönmemin imkânı yoktur.

Adil Ali:

Aşkla yoğrulmayan insan, özleşmemiş hamura benzer. Pişse de lezzeti, tadı olmaz.

Mısri Niyâzî:

Vasl-ı Hak olmağa eylersen heves
Aşka ulaş gayriden gönlünü kes.

Abbas Altunkaş:

Aşk ezeli varlığın kaynağından gelmede
Ayet ayet iniyor sevgili Muhammed'e
Aşk Tanrı armağanı ermeğe irfan ister
Bazan devirler geçer bazan da bir an ister.

Âşık Kul Merâli:

Sıtkıla pirine bağlanan kişi,
Âşk ile dostuna gider âşıklar.
Dertlinin dermanı mürşidin işi,
İkrarını daim güder âşıklar.

Fuzûlî:

Âşk imiş her ne var âlemde
İlim bir kıl-u kal imiş ancak.

İbreti (Terzi Hıdır):

İbreti neylersin hesap kitabı
Sadık yâr sevmenin çoktur sevabı
Öğrenmek istersen doğru cevabı
Âşk atına binip koşanlara sor.

Mısırî Niyâzî:

Gel ölümden kurtulam dersin yürü var **âşık** ol
Döne döne **âşk** oduyla cism-ü cânı kıl kebâp.

Bir âşık:

"Sevmekse suçum, Cihan utansın."

Derken Âşk nedir:

Âşk. Hayatın kendisi, sevmek, yaşamak demektir. Saadetin anlamı hep sevip sevilmeaktır. Hayat: Gönül boyunca bir **âşk** düşüdü.

Sevgi. Zevk aleviyle saran; her gönüle pervasız giren acı ve ızdıraplarında lezzet, saadet yaratan güçtür.

Âşkta. Yeis (Üzüntü) Vuslat kadar zevk verir sızı ve ızdıraplar birer saadet bilindir. **Âşk.** Kalbin sesi, Ruhun aynası... O başka emir irade bilmez; başka yargıç ve yargı dinlemez. **Âşk.** Kalpleri titreten her zevkten üstün bir zevk; her hissin üstünde yükselen bir duygudur. **Âşk.** Ne güzel, ne çirkin bilir, ne zengin, ne yoksul tanır. **Âşk.** Salt duygu, düşünce, ruh birliğidir. Onun için yalnız sevilen güzel hayal ve Hakikati yalnız o doldurur. Her anlam onda biter.

**** 17 ****

S- Atatürk hakkında düşünceleriniz?

Y- Atatürk zamanın dahisi idi. Atatürk'ü bugün değil, o günün koşulları ile düşünmemiz gerek.

Ben Atatürk'ü o günün kurtarıcısı olarak bilirim. Hatta Kurtuluş Savaşı destanım da demişim ki:

Annem bağırıydı duydun mu bacı,
Mehdi çıkmış vurmuş başına tacı.

Halka verdiği sözü tutan, emsalsiz bir insandır. Demiş ki: "Söz vermek kolay, yerine getirmek zordur." Atatürk barışçı, gerçekçi bir dahidir. Savaşa girmiştir, barış içindir, kurtuluş içindir. "Yurtta sulh, cihanda sulh" demiştir. Bir şiirimde; Atatürk için "kitaplar doldursam sığmaz ki üç beş. "Atatürk'ü kitabımın Atatürk köşesinde okudunuz şiirler ve destan da bulursunuz.

**** 18 ****

S- Bilim, irfan hakkında düşündükleriniz?

Y- Bilim var edicidir, icat edicidir. Yaşantı **bilim** yolu ile ilerlemektedir. Doktorların tedavisi yaşı uzatır. Sanatkârın heyecanı bizi fezaya götürür. Bir dörtlüğümde demişim ki:

Okuyun yavrular biz de uçalım.
Ay gezildi biz Merih'e geçelim.
Oradan dünya'ya pazar açalım.
Oku insanlığa faydan dokunsun.

Kişilerin birbirine yararı olursa, yarar sağlayanlar **irfanlı** olurlar. Aynı şiirimde:

Adil Ali insanları bir bilir.
Çalış işe **ilim** başa ey gelir.
İlim'li **irfanlı** bilerek ölür.
Oku insanlığa faydan dokunsun.

Burada Bilim, İrfan hakkında söylenen sözler:

Hız. Muhammed:

Her şey bir şeydir. Cahil hiçbir şey değildir.

Hız. Ali:

Bilim alçaklarda kalanları yükseltir. Bilgisizlik de yüksektekileri alçaltır.

John Dewey:

İnsanı hayata hazırlamayan ve işe yaramayan her bilgi, sahibini altında ezen bir yükür.

Fedai Baba:

İlim okudukça artar
Malı harcadıkça biter.
Bir harfi cihanı tartar.
Cümleden **ilim** efdaldır.
İlmullah kalbi doldurur.
Hırs ile nefsi öldürür
Hakkı batılı bildirir.
Cümleden **ilim** efdaldır.

Eflâtun:

Bu dünyaya acı çekerek girdim. Şaşmaktan ve hayran olmaktan bir an geri kalmadım. İstemeye istemeye gidiyorum. Hiçbir şey bilmediğimden başka hiçbir şey öğrenmedim.

Fuzûlî:

Akıl gibi mal, İyi huy gibi dost, Edeb gibi miras, **İlim** gibi şeref yoktur.

Hız. Ali:

Bilim, servetten üstündür. Çünkü serveti sen korursun.

Oysa **Bilim** seni korur.

İbrahim, Mahfi:

İlim Hakkın Mazhariyeti olduğu kadar suret âleminin de sırrıdır.

Sen Jan:

Nur, pek az bir zaman sizinle beraberdir. O, elinizde iken kıymetini bilin. Karanlık çökmeden ilerleyin. Çünkü karanlık içerisinde yürüyen kimse, nereye gideceğini bilemez.

Hz. Ali:

Eğer **İlim** ümit ile olsaydı, dünyadaki bütün insanlar alim olurdu.

Büyük İskender:

Babam, bana sonu olan bir hayat verdi. Öğretmem ise, sonsuz bir manevi hayat verdi.

Lord Chesterfield:

Bilimi, sanatın gibi iç cebinde taşı, göstermek için, onu sık sık ortaya çıkarma.

George Moore:

Akıllı adamlar, istedikleri şeyi öğrenirler. Orta insanlar, başkalarının gerekli gördüğü şeyi öğrenirler.

Evet, bu kişiler demişler, bizler okuyup tatbik edelim, Yoksa **Yunus Emre**'nin dediği gibi bir kuru emek olur. Okumakta maksat tutmaktır. Oynamada maksat utmaktır. Yoksa **İlim bilim** bitmez ki bizim yazımız da bit-sin.

Hz. Ali:

Seni, senden almayan ilimden cehâlet yüz kere daha iyidir. Tanrı'nın nuruyla bakan kimse bu derinin içine girebilir.

**** 19 ****

S- Doğa hakkında görüşleriniz?

Y- Doğa için bin cilt kitap doldurmamız gerek. İnsan, hayvan, dağ, taş, ateş, su, deniz, bitki, rüzgâr, kar, yağmur, ay, güneş, yıldızlar, bütün çevremizdekiler doğadır. Bunların bin bir tecellisi vardır.

Biz kısıdan kısa demiştik. Doğanın sırrı Tanrı'nın sırrı derim ben. Bütün Evrenin Tanrı'nın bir bütününü bili-rim. Doğanın yaratıcı, var edicidir. Milyonlarca yıl geçtiği halde, nice yıllar da geçecek sırrı çözülmeyecektir.

**** 20 ****

S- Alışkanlık nedir?

Y- Alışkanlık işine göre değişir. Güzel bir huya alışmak güzel bir işe alışmak iyidir. Çalışma alışkanlığı, sevgi alışkanlığı, temizlik, cömertlik, sadakat, bağlılık alışkanlıkları güzeldir. Bir de bunun tersi, kötüsü vardır ki: tembellik, kumar, içki, goy, gıyabet, sigara gibi kötü alışkanlıklar.

**** 21 ****

S- Çalışmak ve tembellik üzerine düşünceleriniz?

Y- Derler ki, **Hz. Muhammed** Efendimiz bir yere giderken bir tembel görmüş, selâm vermemiş geçmiş, dönüşte selâm vermiş. Yanındakiler ya Resulullah, siz giderken bu cana selâm vermediniz, şimdi verdiniz, hikmeti nedir, diyenlere.. "Giderken tembel tembel duruyordu, dönüşte baktım toprağı karıştırıyor." Veya (sopasını yontuyor.) Demiş tembelliğin suç olduğunu göstermiş. Bir atasözü vardır. Hasta mısın, çalış. Fakir mısın, çalış. Canın mı sıkkın, çalış. Üzüntün mü var, çalış. Kişinin aynası işidir demişler. Bir yerde iş-allah deriz. Ben ilk gurbette 1955 Ankara Gençlik Parkı'nda Güvercin'in ağzından bir "Kader" çektim. Baktım **Tevfik Fikret**'in bir dörtlüğü:

Yükselmeli, dokunmalı alnın semalara
Doymaz beşer dedikleri boş itilalara
Uğraş, didin, düşün, ara, koş, atıl, bağır
Durmak zamanı geçti çalışmak zamanıdır.

Bu dizeleri rehber ettim kendime, demek ki çalışmadan hiçbir menzile gidilmediği bir gerçek. İster madde olsun, ister mâna olsun, kişinin maddesi olmazsa maneviyatı zayıftır. İkisi birbirine bağlıdır. Biri olmayanda birinin hükmü biter. Sözgelimi vücut bir maddedir. Vücudu olmayan bir yere mâna konmaz. Vücudu sıhhatte olmayan bir can, hiçbir varlık gösteremez.

Bütün dünya ekonomi ile idare edilirken, biz maddeyi kaldırıp illa da mâna diyemeyiz. Zamanın değerini de bilmek zorundayız.

Bu konuda kimler ne demiş?

Edmund Burke:

Tembellik, insanın hayatını herhangi bir işten daha çok doldurur. Onu, kendi kendisinin uşağı yapar.

Hz. Ali:

Çalışan insan kötülük yapmaya vakit bulamaz. Çalışmayan insan kendisini kötülükten kurtaramaz.

Corneille:

Gününü verimli bir şekilde dolduran insan için, asıl mutluluk akşam vaktinde gelir.

Rıza Polat:

Gül mevsimidir gene
Güller ile açıl gez
Tat zevkini ömür bu
Giden gün geri gelmez.

Anonim:

İşimin kölesiyim, çalışıp başardığımın efendisiyim.

Viktor Hügo:

Çalışmak hayat, düşünmek ışıktır.

Anonim:

Çalışmaya utanan aç kalır. Fakirlik tembelliğin mükâfatıdır.

J.J.Ruso:

Çalışmak toplum insanı için kaçınılmaz bir görevdir. Zengin, fakir, güçlü, güçsüz her aylak yurttaş, bir dolandırıcıdır.

Ezheri:

Bir kerre hayata gelmiş iken bize karşılıksız verilmiş olan zamanın değerini bilelim. Ömrümüzün kazancının da **Dostluk** ve **Sevgi** olduğunu anlayalım.

Netice, Hakka varmak istersen çalış. Halka varmak istersen çalış. Menzil almak istersen çalış. Çalış. Çalış.

**** 22 ****

S- Ümit ve cesaret hakkında düşünceleriniz?

Y- Ümit kişiyi yaşatandır. Ümidi olmayan yaşayamaz. Bir vücut nasıl ki havasız susuz yaşayamaz. Ruh da ümitsiz yaşayamaz. Kişinin başına ne kadar felâket gelirse gelsin, hepsini ümitle yener. Çünkü ümit ruhun bütün ihtiyacıdır.

Bence ümitsizlik ruhları tahrip eden en büyük düşmandır. Kişinin geleceği tehlikede kalır. Tek kişinin ümitsizliği topluma da yansır, kötümserlik yaratır. Bir toplumun, bir memleketin ümitsizliği, yıkılış, batış demektir. Cesaret de aynı ümit gibidir. Cesareti olan birey ve ulus ölmez, yıkılmaz. Ümidi, cesareti yok olan, yok olmuş demektir. **Alfred Krupp** ne demiş?

Kaybedilen para, bir şey değildir,
Kaybedilen namus ise, çok şeydir,
Kaybedilen **cesaret** ise, her şeydir.

* * *

Kafam kesilmedikçe de ümidimi kesmem.

**** 23 ****

S- Sağlık hakkında ne düşünüyorsunuz?

Y- Sağlık en başta gelen varlıktır. Ne demişler, sağlam akıl sağlam kafada bulunur. Demek ki en değerli aklın değerlendirilmesi için sağlığın çok önemi var. **Kanuni**

S. Süleyman:

"Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi:
Olmaya devlet Cihanda bir nefes sıhhat gibi."

derken, **Eftatun** da: "Sağıktan daha tatlı bir şey yoktur, derler. Ama hasta olmadan önce hiç de öyle düşünmezler ve sağlığın kıymetini bilmezler." **Mevlâna**'ya göre: "Ölmüş kimse, tabibin kıymetini bilmez. İlâç, derdi olana verilir."

S- Kadın erkek eşitliği ve kadın sizde ne değer taşır?

Y- Bence kadın erkek eşitliği daha yoktur. Sözde kalmış, çünkü iki kişi aynı işi görürken, birine iyi, birine kötü deniyor. Böyle olunca iş meydana, eşitlik kalkıyor. Bir suç işlense, mutlaka erkekte suç payı daha fazla olduğu halde, teraziye konunca mutlak erkeğe şeref, kadına suç sayılıyor. Bu mudur eşitlik?

Kadın hakkında düşüncelerime gelince: Adem A.S. Havva olmadan hiçbir şey yapamadı. Derler ki Adem Havva'yı gücendirmiş. Ayrı düşmüş, ikiyüz yıl ağlamış, aramış, kendini affettirmiş, çünkü Havva'sız hiçbir şey yapamamış. Ben kadını doğaya benzetirim. Verici, yaratıcıdır. Dört varlığın en yücesi olan topraktır. Her varlık topraktan gelir. Analarımız da toprak olduklarına göre. Bizden evvel gelen analarımızın değeri halâ gönülllerimizde yaşamaktadır. Ben burada Anneme yazmış olduğum deyişimdeki bir dörtlülle yetineceğim.

Dünyaya gelmeme vesile sensin
İnsanları üretmeye bir fensin
Yokluktan kurtarıp var eden sensin
Üretici yaratıcı sen Anam.

derken yaratıcılığını vurguladığım kadını tarif etmekle bitiremem. Bazı tek cümle bir kitaba bedeldir. Yaratıcı dedikten sonra ben kadına değer verip kadını tanıyanların dilinden anlatmaya çalışacağım. Kimler kadını ne gözle görmüş?

Hazret-i Resulü Kibriya Muhammed (S.A.V.) Efendimiz kamu hakları arasında önem vermiş olduğu kanunların en başta gelenlerinden biri de, aile hukuku olup kadının haklarıdır. Hem Kur'an-ı Kerim'de, hem de Peygamberimizin hadislerinde kadına verilen üstün ve kutsal değeri açıkça görmekteyiz.

1 - Kadınlara ancak cömert olanlar ikram eder, alçak olanlar ise ihanet eder. (Hadis)

2 - Evleniniz, fakat sonra boşanmayınız; zira ondan Arş-ı Rahman titrer. (Hadis)

3 - Allah, boşananlarla zevkine düşkün olanların hepsine lanet eder. (Hadis)

4 - Kocaların, kadınlar üzerinde hakları olduğu gibi, Kadınların da kocaları üzerinde hakları vardır. (Hadis)

5 - Cennet annelerin ayakları altındadır. (Hadis)

6 - Mü'minlerin en kusursuzu, karısına karşı güler-yüzlülüğü ile seçkinleşmiş olanıdır. (Hadis)

7 - Dünya bir metâ ve dünya metânının en hayırlısı da salih kadındır. (Hadis)

8 - Bilgili olmak (tahsil görmek), İslâm'ın hem erkeğine, hem kadınına farzdır. (Hadis)

Hz. Resulullah'ın amacı, kadınları hem hukuk bakımından korumak, hem de ahlâk bakımından yüceltmek ve cahiliye döneminin geri kalmış alışkanlıklarından ve törelerinden kurtarmaktır. Fakat softanın tekeline geçen İslâmiyet, çıkarıcıların eline geçince kadını bu haklarından mahrum etti.

İslamiyet'in kadınlara tanıdığı hakların, uygulanmadan kaldırıldığını gören Hacı Bektaş-ı Veli, bu konuya eğilmenin başta gelen bir görev olduğunu sezen ilk Türk Velisidir. Onun için Türk kadınının daha önce okutulması ve yetiştirilmesi gerektiğini savundu. Ona göre bir ailede bir erkek çocuğunu yetiştirmek, yalnız bir insan- bir fert olduğunu fakat bir kız çocuğunu yetiştirmek yalnız o kızı değil, aynı zamanda tüm aileyi ve dolayısıyla toplumu kurtarmaktır.

Eski Türk geleneğinde kadın önde yürütülür, saygı gösterilirdi Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli de yapısında olan yücelik ve felsefesinde olan yaratıcılık sıfatını kadında gördüğü için, kadına çok önem verirdi. Gelip kendisine kız çocuğu doğurduğu için kaynanası ve kocasının kız çocuğunu telef ettiklerini söyleyen bir bacıya Hünkâr şöyle der;

"Kadın zayıf bünyeli bir annedir. Teşhir aleti süs eşyası olamaz. Her yerde korunmaya muhtaçtır."

Gene bir gün bir bacının el işiyle resim yapmasını yasaklayan ve Mısırdaki sorguya çekileceğini söyleyen erkeklere, sanatın günah değil de aksine sevap olduğunu söyleyen Hünkâr; "Kadınlarınızı okutunuz. Kadını okumayan milletler yükselemez." deyip, "Kadınlar her konuda erkeklerin yanında olsunlar."

Ve Kadınlar hakkında söz diyen söz sahipleri ve sözler;

Naci Kasım:

Felâketlere dayanabilmek, bir ev kadını için en büyük meziyettir.

Emerson:

Aile, kralların bile giremeyeceği bir kaledir.

Michele Mercier:

Kadın, anneliğini çocuk odasında bırakıp, eşinin yanına tanıştığı ilk günkü kadar çekici olarak dönmelidir.

T. Fikret:

"Elbet sefil olursa **kadın**, alçalır beşer."

T. Hersburgh:

Bir babanın çocuklarına yapabileceği en büyük iyilik. (Ki bu, terbiyenin de temelini oluşturur.) Onların annelerini sevmektir.

Mevlana:

Kadın. Hak nurudur. Sevgili değil.

Sanki yaratıcıdır. Yaratılmış değil.

Kendisini tarihe mal etmiş bacılarımız, analarımız vardır. Çelebi Cemalettin Efendi'nin teyzesi olan **GÜZÜ-DE** Ana bak ne demiş:

Biz Hakikat kenzinin bevvabının derbânıyız
Cümle mucizi mârifet erbâbının hayrânıyız
Bize hor bakmayın kim dil mülkünün sultânıyız
Buncâ arifân gelir esrarı bizden öğrenir.

Demek ki Arifler esrarını böylesi Er bacılardan öğreniyoruz. Gene Zehra diye anılan bir Ozanımız, Erkeklerin Kadınlara Nâkis dediklerinin yanlış olduğunu vurgulayan uzun bir şiiri var, birkaç dörtlüğünü alacağız:

"Ya Muhammed bize Nâkis diyorlar
Nedendir Erlerin bu hataları
Ehl-i Beyt-e karşı düşkün olurlar
Çünkü doğru değil müderaları.

Validemiz Havva bacı değil mi
Hatüçetülkibra bacı değil mi
Fatümat-üz-Zehra bacı değil mi
Kur'anda bunların var senaları

ZEHRA'nın nutkunu güzel dinleyin
Ey Erenler Erler doğru söyleyin
Biz doğurmadık mı beyan eyleyin
Sizi İrşat eden tüm babaları"

Dediği gibi hepimizi doğuran anaları halâ noksan görmemiz bize ne zararlar getirir bilinmez. Gene bir **LA-TİFE** bacımız Eşitliği bize tarif ediyor:

Kardeş bacı biz bir gülüz
Mürşit kapısında kuluz
Petekteki gizli balız
Cahil bilmez sırrımızı.

Dediğine bakılırsa eşitliği bozan cahiller oluyor.
Atatürk: Kadını yetersiz, değersiz görmek, güneşi karanlık görmek demektir diyor.

Cemal Zeki:

Kadın hayatın şiiri ve tüm güzelliğidir.

Cous Domaure:

Kadın- Gönül perisi erişilmez bir ülkü, başların tacıdır.

Kadın- Hayat, Neş'e sunan zevk, saadet yaratan esrarlı bir güç. Tanrının yüce armağanı...

Kadın- Olmasa, **Aşk** bilinmez, **Şiir** tanınmaz, saadet aranmazdı.

Kadın- Neşe, sükün, vuslat sunan esrarlı bir kud-

rettir. Aslında bütün taat ve ilmi taassufun aradığı **Aşk**'tır. Âşıkın aradığı ise Maşuktur.

Gene bakın Atatürk ne diyor: "Efendiler. Yaptığımız ve yapmakta olduğumuz devrimlerin amacı: Türkiye Cumhuriyeti halkını, tamamen asri ve bütün mâna ve eşkâliyle uygar bir toplum hâline ulaştırmaktır. Devrimlerimizin asıl ilkesi budur.

Muhterem ahali birbirimizi aldatmayalım. Medeni cihan, çok ilerdedir. Buna yetişmek ve o medeniyet daire-sine dâhil olmak lâzımdır?

Biz büyük bir Devrim yaptık. Memleketi bir çağdan alıp yeni bir çağa götürdük. Birçok eski müesseseleri yıktık, bunların binlerce taraftarı vardır. Fırsat beklediklerini unutmamak lâzımdır. Bir topluluk, bir millet, **ERKEK** ve **KADIN** denilen iki cins insandan meydana gelir. Kabil midir ki bir kütlenin bir parçasını terakki ettirelim, diğerini müsemaha edelim de, kitlenin heyet-i umumiyesi terakkiye mazhar olabilsin. Mümkün müdür ki, bir toplumun yarısı topraklara zincirle bağlı kaldıkça diğer kısmı semalara yükselebilsin?

Muallimler... Erkek ve Kız çocuklarımızın aynı surette, bütün tahsil derecelerindeki tâlim ve terbiyelerinin, emeli olması mühimdir. Memleket evlâdı, her tahsil derecesinde ekonomik hayatta âmil, etkili ve başarılı olacak, surette teçhiz olunmalıdır..."

Atatürk **erkek kadın** eşitliğinin böylelikle olacağını vurguluyor.

Âşık Kul Semâî:

Arayıp da cananını bulursan
Hizmet edip himmetini alırsan
Bacı Fatımatızzehra olursan
Yüzümü hâkine sürmeye geldim.

Âşık Veysel:

Türkenmez borcum var anama benim.
Onun varlığından oldu bedenim.
Kimi köylü kızı kimisi hanım.
Ta. Ezel tarihte kayıtlı **ANAM**.

Analar evvel ve ebeddir. Kayıtlıdır tarihlerde. Yazmakla, yazılmakla bitmez.

**** 25 ****

S- Bencillik, kıskançlık, tutku hakkında düşünceleriniz?

Y- Bunların üçü de her zaman kaybeder, fakat kaybettiğini dahi bilemez, çünkü benlik perdesi gözünü bürümüştür, görmez. Hiçbir zaman rahat edemez. Hırsı temahı başına toplar, onlarla uğraşır durur. Bu konuda birkaç söz:

Seneka:

Tutku, büyük bir servetten çok, büyük bir köleliktir.

Aisk Hylos:

Kıskanılmayan, imrenilecek bir erdemi olmayandır.

Chatea Ubriand:

Kıskançlık, bizi kötülerini değil, iyileri kötülemeye yöneltir.

Epictetos:

İnsanların ruhlarından söküp atacakları yalnız iki şey vardır: **Bencillik ve imansızlık.**

Âşık Şenlik:

Kalbi **hayına** düş olma baştan

Akibet o seni bırakır taştan

Bed nazar komşudan, hayın yoldaştan

Kadir bilenlerin iti yahşidir.

Selim Sırrı Tarcan:

Gençler; ruhlarınıza musallat olan **kıskançlık, fitnecilik, çekemezlik, yalancılık, bozgunculuk** gibi zehirli otların kök salmasına göz yummayınız! Onları daha filiz vermeden söküp atmaya bakınız ki, ektiğiniz güzel şeyler bitsin.

Cenap Şahabettin:

Menfaat; sandalyeye benzer. Başında taşırsan seni küçültür. Ayaklarının altına alırsan yükselirsin.

Chanslon:

Gururun sonu bozgundur, yüceliğe giden yol ise alçak gönüllülüktür.

alçak gönüllülüktür.

Yunus Emre:

Miskinlik ile gelsün
Kimde Erlik var ise
Merdibandan yiterler
Yüksekten bakar ise.

Kâtibi:

Gel benlik eyleme nefsi öldür.
Hak yoluna canın armağan getir
Kin ile kibiri aradan kaldır.
Götürme benliği yükü nidersin.

**** 26 ****

S- Delikanlılık, gençlik, ihtiyarlık hakkında düşünceleriniz?

Y- Delikanlı denince çok şey anlaşılıyor: Kanının deli oluşu, deli demek hareketli, güçlü, gözüpek demek. Bir buğday ekilir, varoluşu yeşildir, bahar gelince tam delikanlılık gelişimi gibi atılır, yükselir, takti başak verinceye kadar gelişir. Bir insanda delikanlı devresinde öyledir, hayvanat huylarını bitirip insani hali başlayıncaya kadar, zor idare edilir. Ta ki başak alıp tane olup temizlenip, öğütölüp, yoğrulup pişinceye kadar nimet sayılmazlar. Yani insani kâmil olmanın yolları vardır.

Mesela biz aşk, sevgi konusuna çok değindik, burada delikanlıların ağzında bir aşk sözcüğü vardır. Derler ki:

Aşk bir trafik kazasıdır.

En yakın hastane, nikâh masasıdır.

İşte delikanlının düşüncesindeki **Aşk**. Bir de olgun kişinin düşüncesinden örnek alalım. **Seyyid Nesimi:**

Aşk ehli ölmez, yerde çürümez

Yanmayan bilmez, âteş-i **aşka**.

Şükrü babaya göre: Aşk.

-Aşk. Dumansız ateş. **Aşk.** Konaksız yolculuk.

Aşk. Anahtarsız kilit. **Aşk.** Kadehsiz şarap içmekten iba-

rettir. Der. İşte burada görüşleri çözelim. İhtiyarlık da adamına göre değişir. Aşk ehli ise ihtiyarlamaz. Demişim. Adil Ali yüz yaş sana yeter mi? Rızkı olan yemek ile biter mi? Aşk ehli hiç ölür mü yiter mi? Bin yaşasa yeni gelmiş gibidir.

**** 27 ****

S- Kusurlu suçlu bilinen kişiler hakkında düşünceleriniz?

Y- Kusurlu, suçlu kişileri topluma kazandırmak gerekir. Onları eğitmekle, tedavi etmekle kişiliğini buldurup zor durumlardan kurtarmak iyidir. Çünkü her kul kusur içindedir. Kusuru yoksa kul değil, kulluktan çıkmıştır. Bu konuda bazı sözler:

Bulwer:

Ey diken arayan kimse! Cennete girsen bile, orada senden başka diken bulunmaz.

Eflâtun:

Fenaliğin ilki ve en büyüğü, haksızlığın cezasız kalmasıdır.

Hint Atasözü:

Başkalarından üstün olmamız mühim bir şey değildir. Asıl mühim olan, dünkü halimizden üstün olmamızdır.

Çiçero:

Hayatta herkes hata yapar. Fakat, ancak ahmaklar hatasına bağlı kalır. Gel kardeş öz olup öze gidelim.

Yusuf Şaroğlu:

Halkın içinde kötü bilinen kişiyi hor görmeyin, onda öyle bir iyi yeri vardır ki, iyi dediğimiz kişilerde bile bulunmaz.

**** 28 ****

S- Eken ektiğini biçer diyorlar. Sizin düşünceleriniz?

Y- Sormaya ne hacet. Elbette kişi ektiğini biçecektir. Benim babam ben iki yaşındayken göçmüş, ektiğini bizler biçtik. Mutlaka kişinin düşünceleri, yaptıkları da bir

ekimdir, ekilir, mahsulünü verince biçilir. Her başımıza gelen olay evvelden ekilmiştir. Gene birkaç söz:

Anonim:

Elbet âlemde bulur herkes kendi ettiğın.
Kendi çekmez ise ceza miras olur evlâdına.

Fedai Baba:

Beyitin olursan ahret'in seçen
Sır'at köprüsünü uğrayıp geçen
Burada ne eksen orada biçen
İnanma bu sözden gayri yalana.

Hz. Ali:

"Şunu iyi bil ki, ömrün oldukça imtihanlardan geçeceksin, hayır ve şer; kolaylık ve güçlüklerle sınanacaksın."

Adil Ali:

Adil Ali serden geçer
Eken ektiğini biçer
Has bahcede güller açar
Aç ki harda kalmayasın

**** 29 ****

S- Başa gelen Acılar hakkında düşünceleriniz?

Y- Acılar. Çeşitlidir. Bir Acı var. ki kişiyi yok eder. Bir acı pişirir var eder. Kişi olgunluğa gelmişse onu dertler geliştirir. Mesela çiğ köfte ateş görmez emekle, acı ile pişer. Onun gibi. Gene birkaç söz:

Byron:

Acılar, aile kişilerini birbirine bağlar. Varolan birliği de pekiştirir.

A. Musset:

İnsan bir çırak, **acılar** onun efendisidir. Acı çekmeyince bir insan kendi kendini tanıyamaz.

Hebbel:

Küçük bir **Acıdan** o kadar şikâyetlenme. Kader daha büyük **acı** ile onu sana arattırabilir.

Şeyh Sadi:

Dünyada **Kedersiz** insan yoktur. Varsa insan değildir.

Ahmet Şaroğlu:

Her güzel yemeğin içinde bir acı vardır. O tadını getirir.

Hatun Aksoy:

Sabır acıdır. Meyvesi tatlıdır.

Veli Kambur:

Acıyı Dost bilenler, Tanrı'yı dost bildiler.

Ahmet Rifâi:

Nasihatın başı acı, sonu tatlıdır; ilaç gibidir, alınırken hoşla gitmez, yararı sonra görülür.

**** 30 ****

S- Kimi çevreler ve kişiler, bütün yeniliğe, icatlara günah diyorlar, ne dersiniz?

Y- Kafası üçbin yıl evvelin karanlığı içinde yüzen akılsızın bugünkü teknolojiyi, yeniliği anlaması, benimmesi olanaksızdır. Geri kafalının elektrik ışığından rahatsız olma mecburiyeti vardır... Yenilikten yararlanmak onu tedirgin eder. Halâ günümüzde elektrik ışığında ibadet etmek suç diyenler mevcuttur. Televizyonu; mikrofonu günah diye kullanmayanlar var.

Bir düşünelim. Hz. Muhammed ile Hz. Ali, bugün deve ve katırla mı, yoksa otomobille mi yolculuk ederlerdi. Tabî ki en ileri olan vasıta ile **giderlerdi**. Hz. Muhammed (S.A.V.) ne demiş? "İlim Çin'de ise gidin alın."

**** 31 ****

S- Aşıklar halk arasında nasıl karşılanırlar?

Y- Tarih boyunca bütün âşıklar dar kafalı, cahiller tarafından kötü, hor, şüpheli görülmüşler. Buna karşın Hakk ve halk âşıkları çevresinde sadık bir topluluk bulmuşlardır. Çünkü âşıklar hayvanî duygularını öldürürler. Halkın tadı, tuzu olurlar. Her can karşısındakini kendisi gibi görür. Cahil karşısındakini cahil görür. Kâmil ise gerçeği görür. Hamı hası ayırır. Derim ki bin bilmezsin alkı-

şından bir kâmilin bakışı daha makbuldür. İnsanlık kılık kıyafetle olmaz. "Mana" iledir. Kimisi bizlere zındık der, dinsiz der. Kimi dost, kimi düşman der. Bak bakışın, al alışın demişler ya. Aşığın biri bak ne demiş.

"Bir kâmil seni ne kadar dövse de bil ki uyarına götürür seni. Bin cahil seni ne kadar övse de bil ki ayarına götürür seni."

**** 32 ****

S- Halk edebiyatının günümüze kadar gelişinin sebebi nedir?

Y- Her ulusun kendine özgü edebiyatı olduğu gibi, bizim edebiyatımızda kendi anane ve özelliklerine uygun olarak öz ve arı dille halkımıza seslenir şekilde, halk edebiyatımız ünlü halk ozanlarımızın ve şairlerimizin gayretleri ve başarılarıyla günümüze kadar gelmiştir.

Türk ulusunun devamlılığı boyunca gelen halk edebiyatımız; yeni ve güçlü ozanlar yetiştirecek ve halkımızın şiir ve zevk gereksinimine yanıt verecektir.

**** 33 ****

S- Halk edebiyatının geçmişi ve bugünkü durumu?

Y- Eskiden şiirler Arapça, Acemce yazılırdı, ancak saray tayfası anlardı, halk anlayamazdı. Ve TRT, basın, şimdiki imkânlar o zaman yoktu. Şimdi bu imkânlarımızı kullanırsak, şiirlerimizi, kültürümüzü Türkçe yazar söylersek, eskisinden daha iyi olacağına inanıyorum.

**** 34 ****

S- Bir ozan şiir yazarken nelere dikkat etmeli?

Y- Şiir yazılırken nazım türüne, yani ölçüye, uyaklara dikkat edilir. Şiirin gelişi kişisine göre değişir, bence ozanın duygusu ile düşünceleri, açık seçik, içten olursa mesele kalmaz. Anlatım da çok önemlidir.

**** 35 ****

S- Halk ozanı kime denir?

Y-Halk ozanı halkın derdi ile dertlenen bütün insanlığı seven, aşkın ateşi ile kötü huylarını atmış, arınmış,

her bakanın gözüne ışık olmuş, güncel olaylarla dertlerle dertlenen sevinci ile sevinen sazı ile sözü ile halkın kulağı dili olan hiçbir çıkarın karşısında boyun eğmeyendir. Haksıza haksız haklıya haklı diyen, halkının anlayacağı bir dille çalan, yazan söyleyen insandır.

**** 36 ****

S- Günümüzde halk ozanlarının durumu?

Y- Halk ozanlarımızın durumu gözönünde: İç açıcı bir durum yok. Bugün yirmi birinci yüzyıla girmek üzereyiz. Geleceği güvence altına alınmamış, saz elinde ya bir açık havada veya bir kahvede çalıp söyleyip ekmek parasını çıkarmak için, mecburen dinleyenin nabzına uyacak. Bence bu halk ozanlığı değildir. Ozanlara bakar, sahip çıkar, yetişmelerine yardım edersek ona göre verim alırız. Bugün ozanlarımıza ait bir kahve dahi yok.

**** 37 ****

S- Değişlerinizi nasıl yazarsınız?

Y- Haktan gelen bir doğuştur; nasıl ki elektrik akımı görünmez ve teli şaltere bağlarsan ışık yanarsa, gönül aşkla kaynaşıp coşunca ozan kendinden geçer, aşka teslim olur. O zaman isteklerimizle görüşlerimiz o ışığın altında izdivaç yapıp gebe kalır, doğuma hazırlanır, hazzıdır doğurur. Doğuştan gelen değişler hemen anlaşılmaz. Okuyan, duyan kişinin de onu ayarında olması gereklidir.

**** 38 ****

S- Şiirlerinizi hangi türde yazıyorsunuz?

Y- Yayınladığım ve yeni değişlerime bakılırsa; Ehl-i Beyt sevgisi, millet ve Tanrı, Atatürk sevgisi, günlük olaylarla haşır neşir olmuş düşüncelere ve kaygılara bol bol rastlanmaktadır.

**** 39 ****

S- Taşlama türü nedir. Siz de taşlama yapar mısınız?

Y- Taşlama herhangi bir suçlunun suçunu yüzüne

ayağa uyararak karşılıklı olarak taşlama yapılır. Bu sohbet şeklinde de olur. Kendim taşlama yapamam, çünkü suçlu bulamam varsa o da özumdür. Zaten yazdığım sözlerin çoğu kendi özümendir.

**** 40 ****

S- destan nedir?

Y- Destan, eski kahramanlıkları, yer ve zaman bildirerek günümüze kadar getiren, olayların konusunun açık, sade bir dille ve gerçeklerin dışına çıkmayarak ifade etmektir.

**** 41 ****

S- Yazarlığınız dışında uğraşınız?

Y- Evet, geçim kaynağım nakliyeciliktir: 1990 dan beri yayıncılığa yöneldim. Zamanımın bir kısmını toplum hayatı için geçiririm. Onbeş yıl Karaca Ahmet Sultan Derneği'nde idare heyetinde kaldım. Çeşitli gazete ve dergilere yazı serisi hazırladım. Can Yayınları'nda bu eserin beşinci basımın tarihine kadar altmış beş kitap çıktı, bunların onaltısı kendi verilerim ve telifsizler, öbürleri çeşitli yazarların 1970 yılında tiyatrocu hocamız Avni Dilligil'le "Dört Kapı Kırk Makam" adlı piyeste "AKÇAKO-CA" rolünde oynadım. İsmim Adil Ali hem Vaktidolu, dediğimden de anlaşılıyor. Dostlarla sohbet, okumak, yazmak gibi boş zaman yok.

**** 42 ****

S- Saz çalıyor musunuz?

Y- Sazı elime alıyorum. Fakat çalamıyorum. Sohbetlerde dinlenir, o da saz için değil, sözleri içindir. Saz hakkında demişim ki:

Bir düz tahta ile üç at kuyruğu
Bulsa idim ben bu sazı çalardım.
Tam iki yaşında yetim bırakmış...
Olmasaydı ben bu sazı çalardım.

Gene bir kitabımda demişim ki:

Saz idi şiire veren heceyi
Sazdır burda gündüz eden geceyi
Saz dinlemez Kadı ile Hocayı
Saz nice varlığı dile getirir.

Adil Ali Atalay der bu sazı
Çalar da anlamaz cahiller bazı
Âşık vurur tele, anlatır bizi
Saz nice varlığı dile getirir.

Saz nice duyguları ve nice varlıkları dile getiriyor;
keşki saz çalabilseydim. Saz ile sözü ahenk ederdim.

**** 43 ****

S- Ozanlık tutkunuz ne zaman başladı?

Y- Onaltı yaşından evvel, tam olarak bin dokuzyüz
ellilerde.

**** 44 ****

**S- Beyitlerinizi yazarken gece gündüz ayrımı ya-
par mısınız?**

Y- Hayır seçmem, doğuşlarımın ne zaman geleceği
belli olmaz; anında gelir, nasıl demişler "yolcunun gele-
ceği, çocuğun doğacağı belli olmaz. "Ekseriyeti arabada
esin gelir. Olaylar düşüncelerimle birleşince izdivaç ya-
par; gebe kalır, doğuma hazırdır. O zaman da beklemez
doğum yapar. **Aşkın** ne zaman baskın yapacağı belli ol-
madığı gibi. **Aşk** âşığının damarındaki kan gibi dolaşır du-
rur.

**** 45 ****

S- Deyişlerinizi topladığınız kitaplar?

Y- Bir kısmını 1972'de "Ehl-i Beyt'in Mucizeleri"
1975 yılında "Anadolum-Anadolum", 1976 ve 1977 yıllarında
birinci ve şimdi dördüncü basım olarak "Kerbelâ ve
Matem" adlı yapıtlarda toplandı. Sıla mı Görbet ve Betül
Fatıma Anamız. Ayrıca çeşitli gazete ve dergilerde yazılar
yayınlandı.

**** 46 ****

**S- Bugüne kadar yarışmalara girip ödül aldınız
mı?**

Y- Evet, 1973 yılına kadar bazı âşık şölenlerinde ve
İstanbul festivalinde, Hacı Bektaş-ı Veli anma törenlerinde
çeşitli ödüller aldım. Konya âşıklar bayramına gitme-

dim. Çünkü orada olan yarışma tarzı felsefemin dışındadır. Bazı panellerde plaketter aldım.

Kendi öz varlığımdan ödül almadığım müddetçe dışarıdan gelen sıfat, nakışlardan bir fayda gelmez.

SONU TOPARLAMA

**** 47 ****

S- Soruların neticesindeki düşünceleriniz?

Y- Bu Evreni bir düşünelim, bugünkü teknolojinin ve bilimin dahi ölçemediği nice konular, yaratılış nedir? Evrenin ucu bucağı ne? Evrende öyle hızlı bir dönüş, hareket var ki. Tümünü çözemiyoruz. Her şeyi yerinde duruyor sanıyoruz.

Küçücük dünyamızdaki çevremize bakalım: Dağlarımız var inişli yokuşlu, yüksekli alçaklı. İnsanlarımız var, akıllı deli, uzunlu kısalı, güzelli çirkinli, kültürlü kültürsüz, imanlı imansız, aşklı aşksız. Kederli kedersiz. Mazlum. belâli, sevinçli sevinçsiz, gamlı gamsız, mutlu mutsuz, varlıklı varlıksız, birlikli ayrımlı, dostlu düşmanlı. Gönlü mamur, gönlü harap.

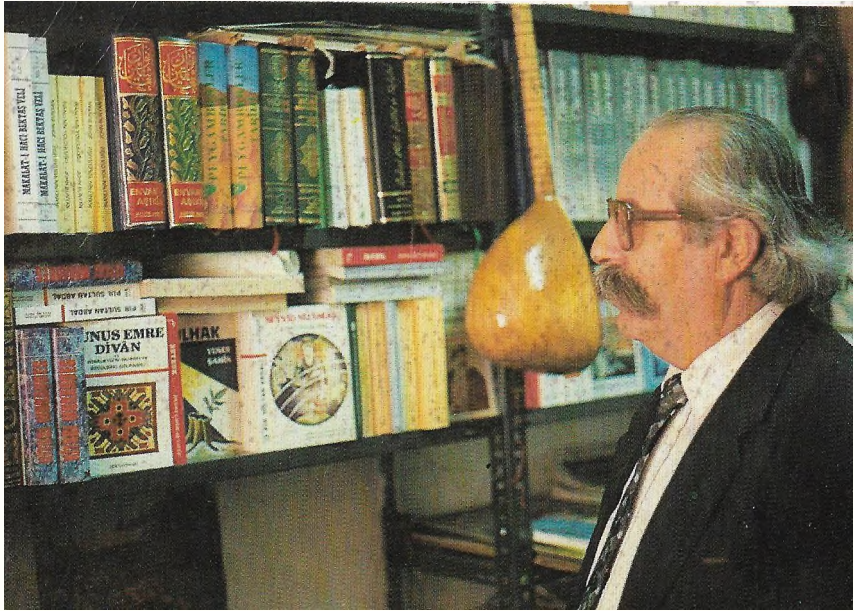
Mevsimlerimiz vardır; sıcaklı soğuklu, yağmurlu, kuraklı, yaşlı, tozlu, baharlı, kışlı, verimli verimsiz. Meyvelerimiz vardır; olmuştur, ham, acı, tatlı, hoş, mayhoş. İçeceklerimiz vardır; soğuk, sıcak, acı, tatlı. Giyeceklerimiz vardır; renkli, renklidir. Düşüncelerimiz vardır; farklı farklıdır. Ne güneşte köz biter. Ne insanda söz. Çok söz Kur'an'a yakışır demişler.

Okurlarımdan hoşgörü, büyükler büyüğü yüce Tanrı'dan bağışlama dilerim.

Adil Ali Atalay Vaktidolu

Soru ve yanıtlar önem sırasına göre değil, rastgele dizilmiştir. **A.A.A.**

- Eba Müslüm'ün Tabutu / A. Mesruri Geda (2. Basım 184 s. 1996)
- Hz. Betül Fatıma Anamız / A. A. Atalay (3. Basım 272 s. 1996)
- Hacı Bektaş Veli FEVAİD (Yararlı Öğütler)
Baki Öz (2. Basım 96 s. 1996)
- Tanrı İnsan / Lütfi Kaleli (240 s. 1996)
- Atatürk'ün Düşünce Yapısının Oluşumu / Baki Öz (304 s. 1996)
- İslam Dünyası ve Kemalizm / Baki Öz (160 s. 1996)
- Lâ Feta İllâ Ali Lâ Seyfe İllâ Zülfikar /
Mehmet Diskuran (2. Basım 144 s. 1996)
- Atatürk'ün Düzeni / Baki Öz (320 s. 1996)
- Hülya ile Yedigöller - Sıla mı Gurbet, Gurbet mi Sıla
A. A. Atalay (2. Basım 1996)
- Kur'an'daki Sünnet Ehl-i Beyte Gönül Verenlerin
Yoludur / Dr. Muhammed Et-Tiycani Es-Semavi (2. Basım 240 s.)
- İlk Alevi Kimdir? - Nasreddin Eskiöçak (2. Basım 64 s. 1996)
- Demir Baba Vîlâyetnamesi - Doç. Dr. Bedri Noyan (176 s. 1996)
- Veysel Karani - Mehmet Şimşek (216 s. 1996)
- Hacı Bektaş-ı Veli Manzum Vîlâyetnamesi
Doç. Dr. Bedri Noyan (2. Basım 448 s. 1997)
- Alevi-Bektaşî Tarihi - Burhan Kocadağ (2. Basım 272 s. 1997)
- Alevîliğe İftiralarla Cevaplar - Baki Öz (208 s. 1996)
- Gerçek Tarihiyle Kur'an'da 32 Peygamber ve İslam Dini
Emrullah Eraslan (480 s. 1996)
- Asık İbreti Yayına Hazırlayan A. Ali Atalay Vaktidolu
(208 s. 1996)
- Hasret Türküleri - Hacı Bektaş Şahin (80 s. 1996)
- Hacı Bektaş Veli (Piyas) (Sabahattin Ergin (144 s. 1996)
- Halkın Sevgilisi ve Yunus Emre (Piyas) Sabahattin Ergin
(144 s. 1996)
- Bıçağın Sırtında Siyaset / Baki Öz (256 s. 1996)
- Mitolojide İnanç ve Peygamberler / Lütfi Kaleli (480 s. 1996)
- Kimliğini Haykıran Alevilik / Lütfi Kaleli (288 s. 1997)
- Mezhepte Aleviler / Mahmut Reyhani (320 s. 1997)
- Pir Sultan Abdallar / İbrahim Arslanoğlu (2. Basım 528 s. 1997)
- Alevilik Tarihinden İzler / Baki Öz (160 s. 1997)
- Tarikat-Ticaret-Mafya-Siyaset / Lütfi Kaleli (1997)
- Güldürü Ustalarından Seçilmiş Fıkralar / M. Şimşek (362 s. 1997)
- Vahisiz Yaşayan Dinler / Garip Salim Güner (256 s. 1997)
- Allah-u Taala Vahid / Garip Salim Güner (600 s. 1997, 2. basım)
- Yaratıcının Azameti ve Doğadaki Kudreti /
Nasreddin Eskiöçak (80 s. 1997)
- Alevi-Bektaşîliğin Dayanakları / Ali Ağa Varlık (176. 1997)
- Güçlük Hacı ile Vakarlı Mamo / Lütfi Kaleli (352 s. 1997)
- Doğudaki Aşiretler, Kürtler, Aleviler / Burhan Kocadağ
(272 s. 2. Basım 1997)
- Sayın Soyтары / Sabahattin Engin (96 s. 1997)

*Adil Ali Kur'an sende,
Bak aynaya oku hemde.
Sen seni bildiğin demde,
Bildin ise Hak sendedir.*

ISBN 975 - 7812 - 01 - 3